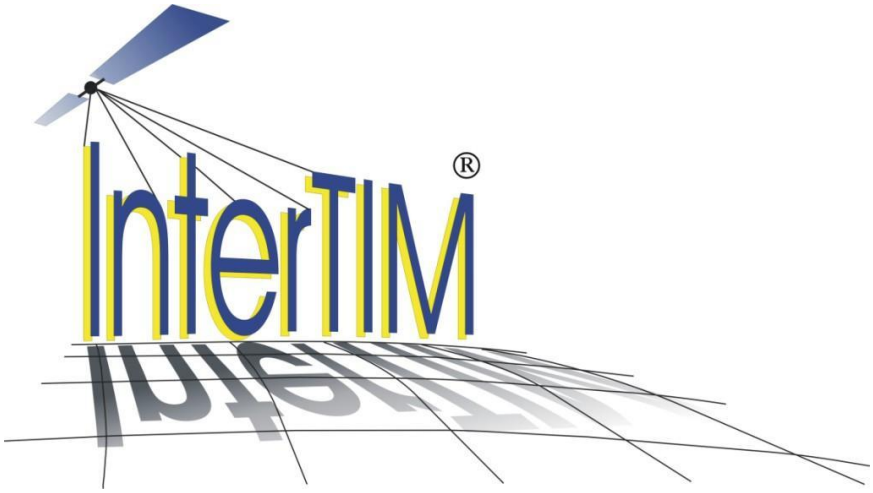
OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE

SPORZĄDZONE NA POTRZEBY

PLANU OGÓLNEGO GMINY GOŁDAP

2024/2026

ul. Noniewicza 85B/IV, 16-400 Suwałki,

tel. (+48) 603 312 222

Opracowanie wykonane przez zespół w składzie:

Główny projektant: dr inż. Ludmiła Pietrzak

mgr Dominik Derda

mgr inż. arch. Paweł Fiann

mgr inż. Elżbieta Hawrus

mgr inż. Tadeusz Kościuk

mgr inż. Bartosz Patkowski

mgr inż. Joanna Pietrzak

SPIS TREŚCI:

1 Cel i podstawa prawna sporządzenia opracowania ekofizjograficznego 3

2 Charakterystyka struktury przyrodniczej środowiska 5

2.1 Położenie geograficzne i administracyjne 5
2.2 Rzeźba terenu 7
2.3 Budowa geologiczna i gleby 9
2.4 Struktura użytkowania gruntów 13
2.5 Wody powierzchniowe i obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych 18
2.6 Wody gruntowe 23
2.7 Warunki klimatyczne 25
2.8 Złoża kopalin, tereny i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi 26
2.9 Lasy 29
2.10 Fauna i flora 33

3 Ochrona wartości przyrodniczych i kulturowych 35

3.1 Ochrona przyrody 35
3.2 Audyt krajobrazowy 53
3.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego 64

4 Jakość środowiska oraz jego zagrożenia i źródła antropogenicznego oddziaływania na środowisko 86

4.1 Gospodarka odpadami i zagrożenia z tym związane 86
4.2 Obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej 91
4.3 Jakość oraz zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych 99
4.4 Zagrożenie powodzią, wały przeciwpowodziowe w tym pasy 50 m od stopy wału oraz grunty zmeliorowane 102
4.5 Zagrożenie ruchami masowymi ziemi 105
4.6 Gospodarka wodno-ściekowa, elektroenergetyczna oraz cieplna 107
4.6.1 Sieć kanalizacyjna 107
4.6.2 System zaopatrzenia w wodę 111
4.6.3 Strefy ochronne ujęć wody 114
4.6.4 Sieć gazowa 118
4.6.5 Oczyszczalnia ścieków 121
4.6.6 Sieć elektroenergetyczna i telekomunikacyjna 122
4.6.7 Sieć ciepłownicza 128
4.7 Jakość powietrza i jej zagrożenia 133

4.8 Hałas 136
4.9 Promieniowanie elektromagnetyczne 136
4.10 Zagrożenie poważną awarią 137
4.11 Transport drogowy i kolejowy 137
4.12 Tereny zamknięte i ich strefy ochronne 141
4.13 Obszary ograniczonego użytkowania 145
4.14 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji 146
4.15 Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji 147
4.16 Obszary ciche w aglomeracji i poza nią 148
4.17 Obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego 148
4.18 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu projektu na środowisko 149
5 Wstępna prognoza zmian zachodzących w środowisku 149
6 Określenie predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, polegające w szczególności na wskazaniu obszarów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze 150
7 Ocena przydatności środowiska, polegająca na określeniu możliwości rozwoju i ograniczeń dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania obszaru 151
8 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego 152
9 Zapewnienie warunków utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska 153
10 Spis rycin 155
11 Spis tabel 155
12 Spis wykresów 158
13 Spis załączników 159

1 Cel i podstawa prawna sporządzenia opracowania ekofizjograficznego

Opracowanie ekofizjograficzne zostało sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Gołdap. Jego celem jest dokonanie rozpoznania i charakterystyki stanu środowiska przyrodniczego badanego terenu służącego określeniu uwarunkowań do rozwoju różnych funkcji zagospodarowania przestrzennego w kontekście aktualnego stanu zagospodarowania.

Analizę i ocenę uwarunkowań przyrodniczych dokonuje się w podziale na poszczególne komponenty środowiska z uwzględnieniem wzajemnych powiązań oraz zachodzących procesów środowiskowych. Elementem opracowania jest również określenie zagrożeń środowiska, ich identyfikacja a także przedstawienie ogólnej oceny przydatności terenu dla różnych sposobów zagospodarowania i kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Podstawowe materiały wyjściowe niezbędne przy sporządzeniu planu ogólnego gminy oraz jego ustaleń przygotowuje się z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.) oraz na podstawie art. 72 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2026 r., poz. 1453).

Kwestie szczegółowe związane z opracowaniem ekofizjograficznym określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1298).

Niniejszą dokumentację sporządzono uwzględniając następujące przepisy prawa:

- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2026 r., poz. 663);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 82 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2026 r., poz. 1453);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2026 r., poz. 1335 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r., poz. 1315);

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r., poz. 670 ze zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2026 r., poz. 1328);
- Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2024 r., poz. 317 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112);
- Uchwała Nr XC/632/2024 Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 30 kwietnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Gołdap.

2 Charakterystyka struktury przyrodniczej środowiska

2.1 Położenie geograficzne i administracyjne

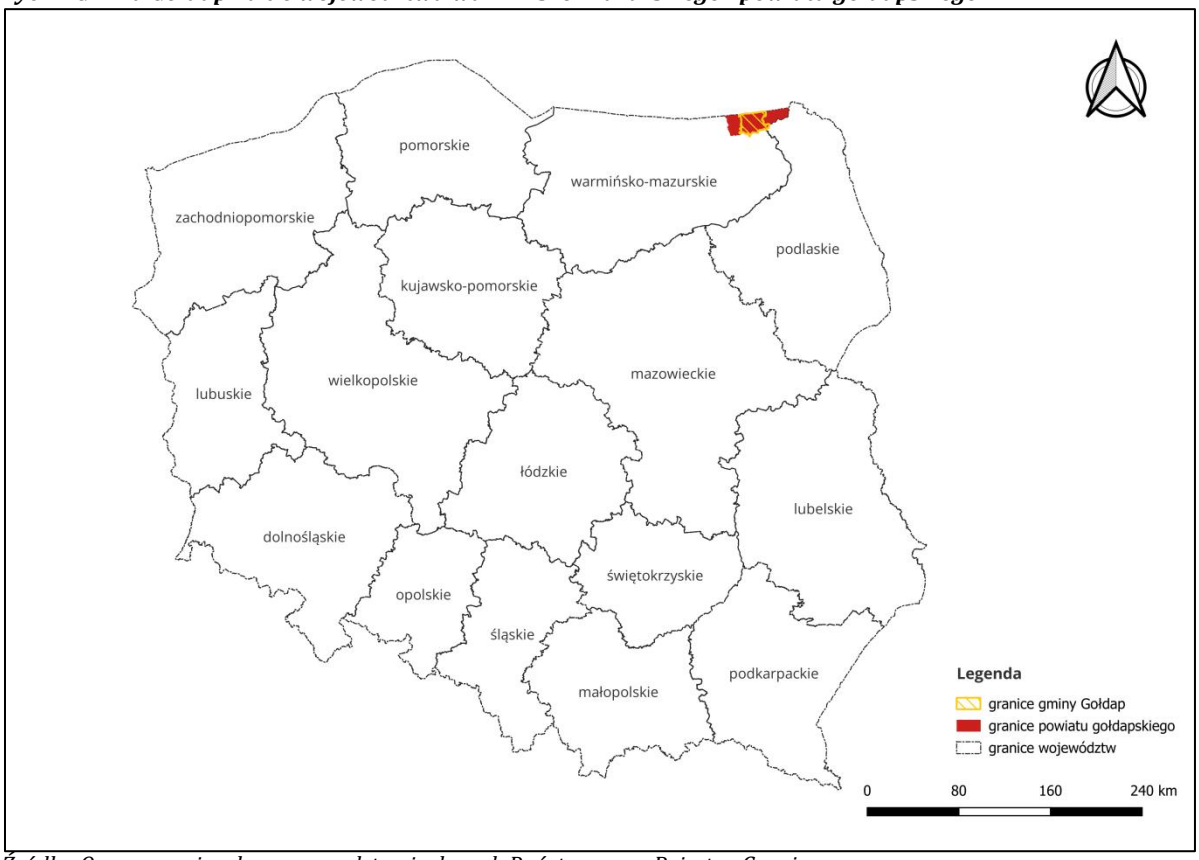
Gmina Gołdap położona jest w powiecie gołdapskim, w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Od zachodu graniczy z gminą Banie Mazurskie (powiat gołdapski), od południa z gminą Kowale Oleckie (powiat olecki), od wschodu z gminą Filipów (powiat suwalski) i gminą Dubeninki (powiat gołdapski), zaś od północy z obwodem kaliningradzkim należącym do Federacji Rosyjskiej. Powierzchnia gminy wynosi 36 170 ha, zaś zawierająca się w niej powierzchnia miasta Gołdap jest równa 1720 ha.

Obszar gminy tworzą 32 sołectwa: Bałupiany, Barkowo, Babki, Bitkowo, Botkuny, Dunajek, Dzięgiele, Galwiecie, Główka, Grabowo, Górne, Jabłońskie, Jany, Jeziorki Wielkie, Juchnajcie, Konikowo, Kośmidry, Kowalki, Kozaki, Łobody, Marcinowo, Nasuty, Niedrzwica, Osowo, Pietraszki, Pogorzel, Rożyńsk Wielki, Siedlisko, Skocze, Suczki, Wiłkajcie i Zatyki.

Miasto Gołdap stanowi regionalny ośrodek o funkcji społeczno-gospodarczej i turystyczno-uzdrowiskowej, a także wielofunkcyjny ośrodek gminny. Ponadto pełni funkcję ośrodka obsługi międzynarodowego ruchu tranzytowego, z uwagi na biegnącą tędy drogę krajową nr 65, łączącą Rosję z Białorusią.

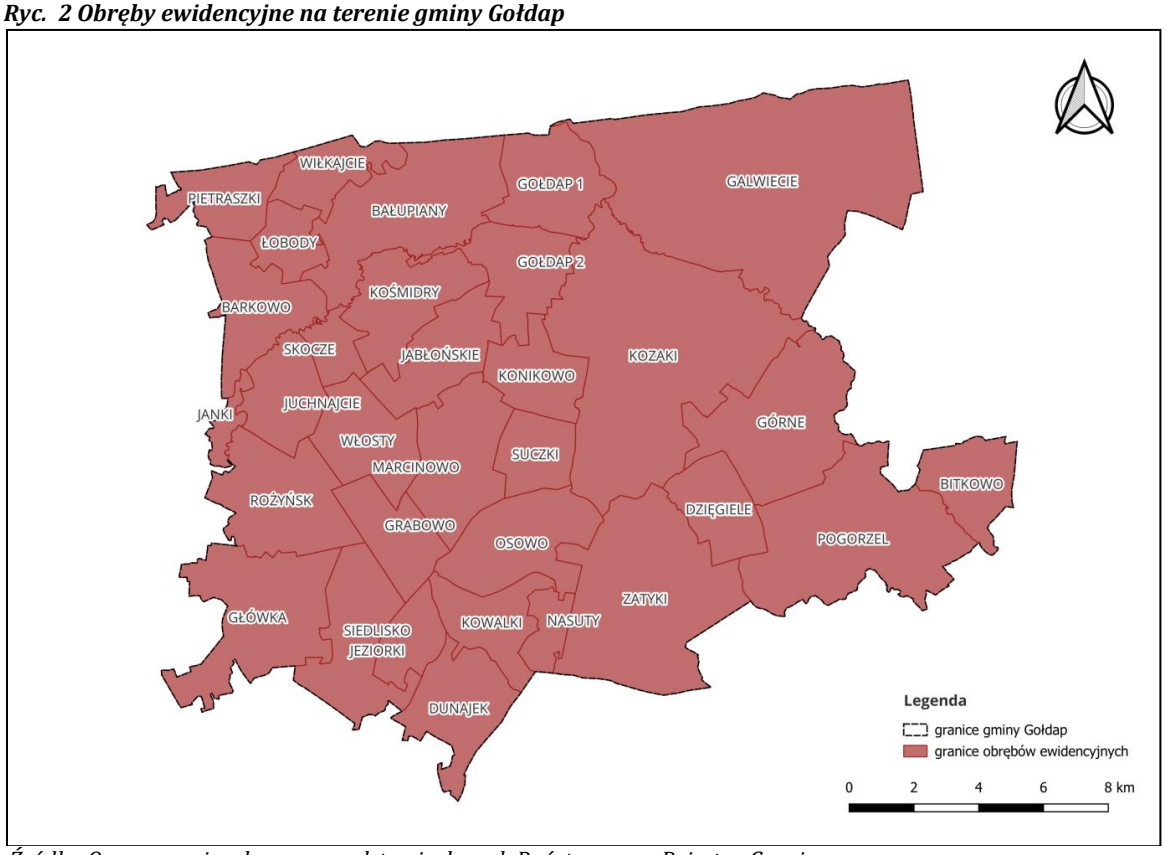
Biorąc pod uwagę położenie fizycznogeograficzne, gmina Gołdap położona jest w podprowincji Pojezierza Wschodniobałtyckiego. Pod kątem podziału na makroregiony, zachodnia część gminy należy do makroregionu Pojezierze Mazurskie, zaś wschodnia do makroregionu Pojezierze Litewskie. Obszar gminy przynależy również do następujących mezoregionów: Puszcza Romincka, Wzgórza Szeskie, Kraina Węgorapy i Pojezierze Zachodniosuwalskie. Pod względem hydrograficznym gmina Gołdap leży na terenie dorzecza Pregoły oraz Wisły. Główną rzeką, zarówno dla Gołdapi jak i okalających miasto terenów wiejskich jest Gołdapa. Rzeka ta ma około 89 km długości. Na obszarze gminy znajdują się następujące jeziora: Gołdap, Kołki, Rakówek i Ostrówek.

Ryc. 1 Gmina Gołdap na tle województwa warmińsko-mazurskiego i powiatu gołdapskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Rejestru Granic

Ryc. 2 Obręby ewidencyjne na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Rejestru Granic

2.2 Rzeźba terenu

Krajobraz gminy Gołdap jest znacznie zróżnicowany. Pod względem wysokości, najniżej położonym miejscem jest Kraina Węgorapy, której zewnętrzną strefę stanowi piaszczysty taras jeziorny. We wschodniej części Krainy Węgorapy występują morenowe wzgórza zbudowane z piasków i żwirów. Najwyżej położonym terenem na obszarze opracowania jest pasmo Wzgórz Szeskich.

Teren gminy Gołdap obejmuje trzy jednostki geomorfologiczne, mianowicie: wysoczyzna polodowcowa, taras nadzalewowy oraz taras zalewowy rzeki Gołdapa. Wysoczyzna polodowcowa położona jest w południowej i północnej części obszaru opracowania i posiada zróżnicowaną rzeźbę terenu. Deniwelacje na jej powierzchni sięgają 20 m w południowej części oraz 13 m w północnej. Taras nadzalewowy na obszarze gminy Gołdap ma szerokość od kilkudziesięciu metrów w południowej części obszaru opracowania do 400 m w północno-zachodniej części. Taras zalewowy rzeki Gołdapy ma zmienną szerokość, od kilkunastu metrów we wschodniej części obszaru do 500 m w zachodniej. Na tym terenie wyraźnie odznaczają się obniżenia w formie zatok z połączeniem z rzeką.

Na obszarze gminy znajduje się również pasmo gór Szeskich, dzielące jej obszar na dwie części z północy na południe. Inne góry na obszarze gminy Gołdap to: Góra Rudzka (284 m n.p.m.), Góra Tatarska (308 m n.p.m.) i Piękna Góra (272 m n.p.m.).

Gmina Gołdap należy do czterech mezoregionów fizycznogeograficznych: Puszczy Rominckiej, Krainy Węgorapy, Wzgórz Szeskich i Pojezierza Zachodniosuwalskiego.

Północna część gminy Gołdap należy do mezoregionu Puszczy Rominckiej, który jako krajobraz młodoglacjalny charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Występują tutaj liczne wzgórza i wzniesienia polodowcowe przecinane dolinami i jeziorami. Obecna rzeźba terenu ukształtowana została ostatnim zlodowaceniem, zwanym zlodowaceniem Wisły, którego pozostałościami są takie formy jak: moreny, kemy, sandry, czy rynny polodowcowe. W krajobrazie mezoregionu wyróżniają się w szczególności rynny polodowcowe, czyli podłużne zagłębienia terenu o stromych brzegach i znacznej głębokości. Występują tutaj także niewielkie jeziora wytopiskowe, takie jak Ostrówek, Rakówek, czy Kociołek.

Południowo-wschodnia część gminy leży na obszarze mezoregionu Pojezierza Zachodniosuwalskiego. Jego krajobraz jest znacznie urozmaicony i charakteryzuje się występowaniem różnych rodzajów polodowcowych form ukształtowania terenu.

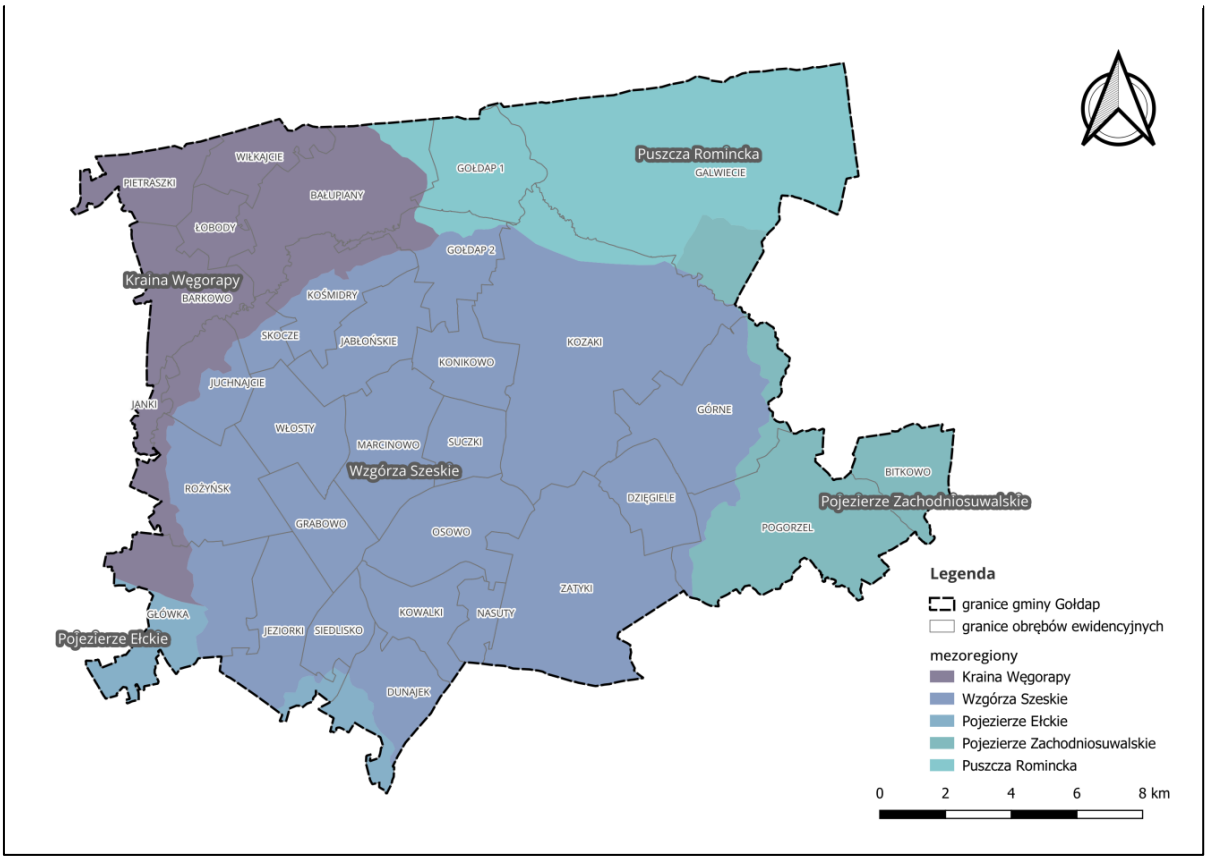
Północną część Pojezierza stanowi wysoczyzna polodowcowa z licznymi wzgórzami kemów, moren oraz rynien jeziornych.

Południowa i centralna część gminy należy do mezoregionu Wzgórza Szeskie. Mezoregion ten leży na wyraźnym wzniesieniu terenu położonego na styku dużych lobów lodowcowych, mianowicie mazurskiego i niemeńskiego. Różnica wysokości pomiędzy Mezoregionem i terenami sąsiadującymi wynosi około 60 m.

Północno-zachodni fragment gminy leży na terenie mezoregionu Kraina Węgorapy. Charakteryzuje go i odróżnia od reszty mezoregionów występujących na obszarze opracowania praktycznie całkowity brak jezior oraz znacznie mniej urozmaicona rzeźba terenu.

Południowo-zachodni niewielki fragment gminy należy natomiast do mezoregionu Pojezierza Ełckiego, stanowiącego pagórkowaty i falisty obszar wysoczyzny morenowej. Występują na nim liczne fragmenty moren czołowych, stanowiących pozostałość faz najmłodszego zlodowacenia.

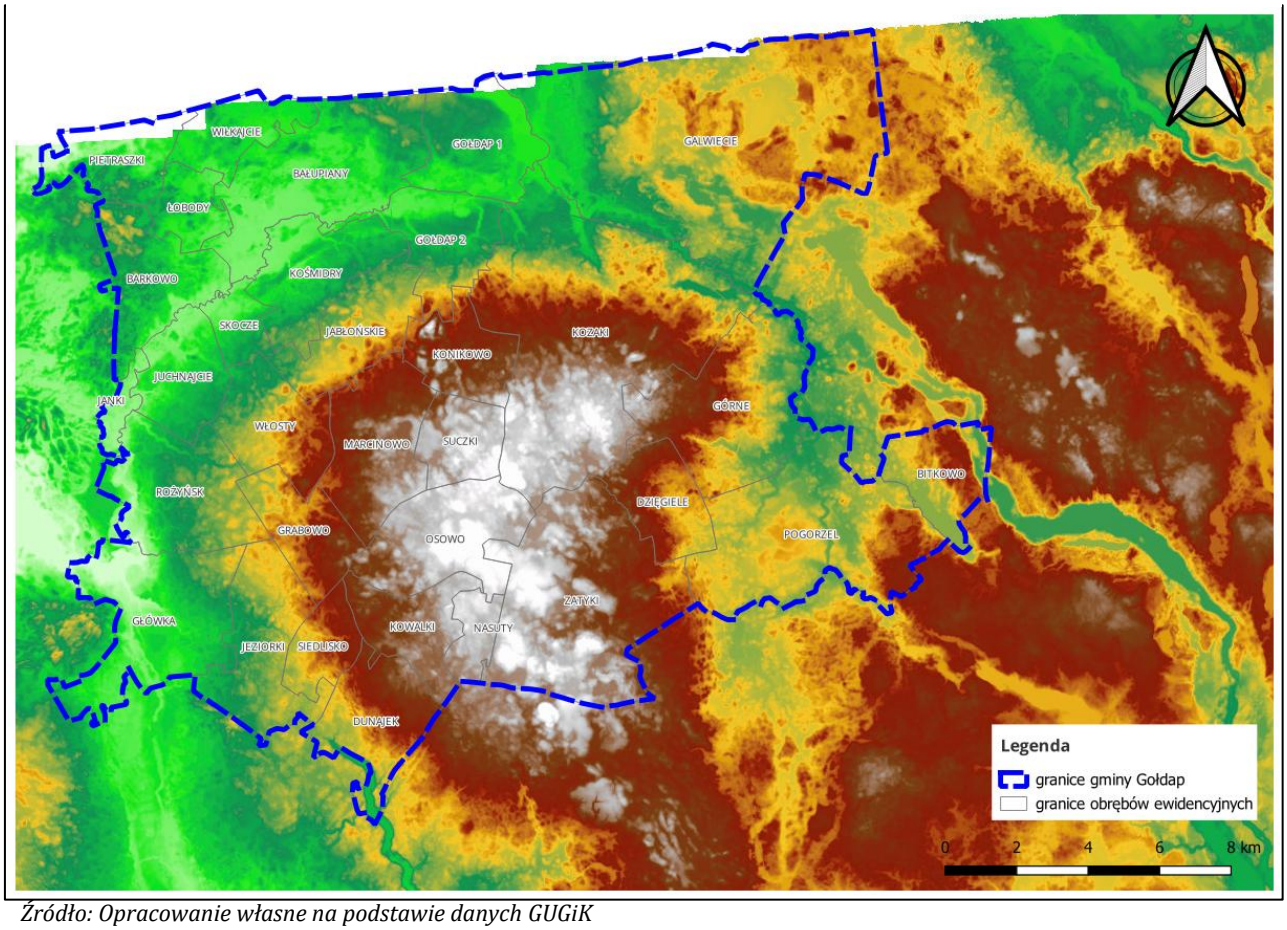
Ryc. 3 Mezoregiony na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PIG

Z pomocą zasobów GUGiK uzyskano obraz hipsometrii na obszarze gminy Gołdap. Obraz wykonany jest w skali kolorystycznej, gdzie najwyższe punkty oznaczone są kolorem białym, a kolejne obszary przechodzą w odcienie brązu, czerwieni, pomarańczu i żółci, aż do najniższych terenów, które przedstawiono w odcieniach zieleni. Jak można zauważyć na rycinie poniżej, najwyżej położone tereny (wysoczyzna morenowa) znajdują się w centralnej i centralno-południowej części obszaru opracowania, w szczególności dotyczy to obrębów Osowo i Suczki. Najniżej położone tereny znajdują się zaś na północnym zachodzie i zachodzie obszaru opracowania i są to doliny rzeczne.

Ryc. 4 Rzeźba terenu na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUGiK

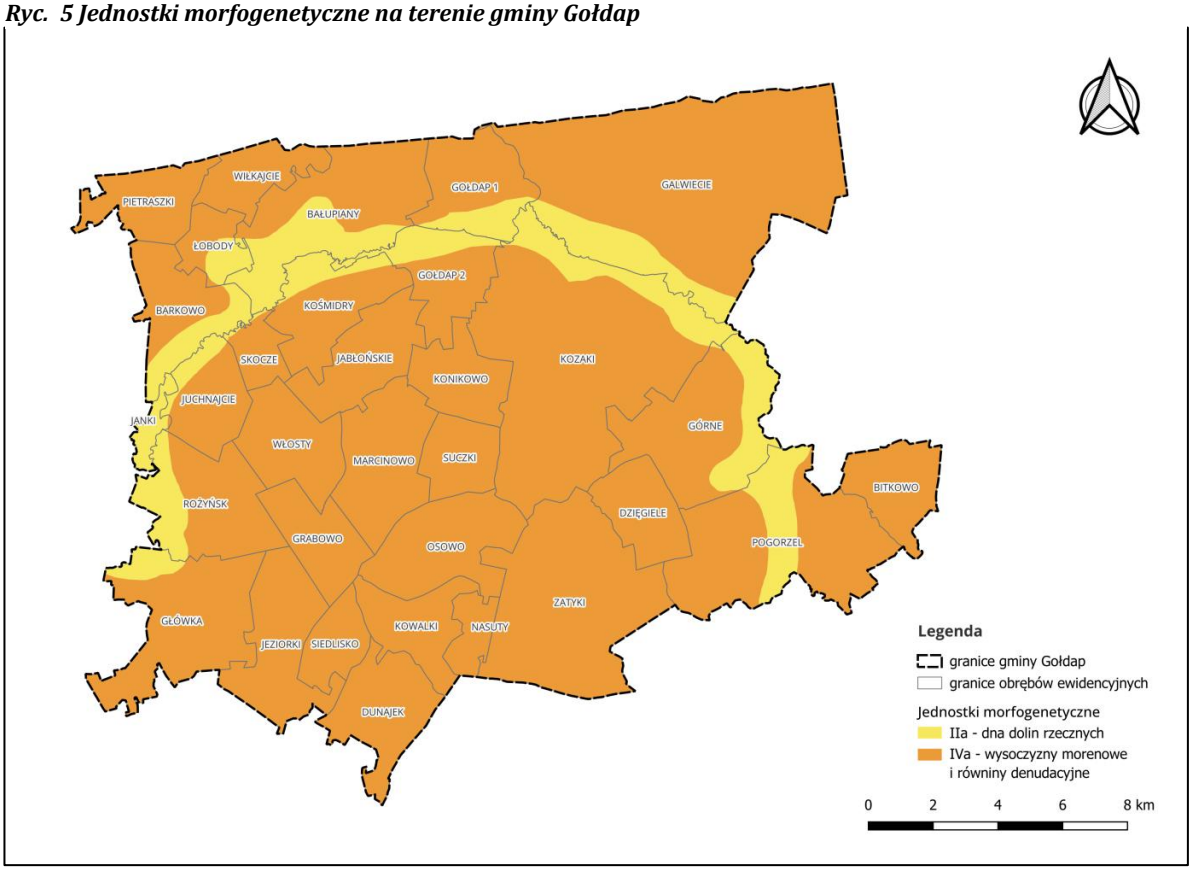
2.3 Budowa geologiczna i gleby

Teren gminy Gołdap położony jest w obrębie prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, w części jednostki o nazwie obniżenie bałtyckie, w monoklinie kętrzyńskiej. Występuje tu budowa platformowa, gdzie na podłożu krystalicznym zalega

pokrywa osadowa. Obszar gminy Gołdap zbudowany jest z utworów czwartorzędowych, których miąższość waha się od 150 m (dolina rzeki Gołdapy) do ponad 300 m (Gołdapska Góra). Występujące na obszarze opracowania utwory czwartorzędowe zbudowane są przez osady zlodowacenia południowopolskiego, środkowopolskiego, interglacjału eemskiego i zlodowacenia północnopolskiego oraz przez przypowierzchniowe utwory holoceńskie. Teren gminy Gołdap uformowało w dużej mierze zlodowacenie bałtyckie. Jego powierzchnię pokrywają: plejstoceński materiał zwałowy (żwiry, piaski i gliny), materiał wodnolodowcowy (piaski, żwiry, pyły) oraz holoceński materiał w zagłębieniach bezodpływowych (torfy, namuły, gytie). Występują tutaj dwie charakterystyczne jednostki morfogenetyczne (przedstawione na rycinie poniżej):

- Dolina rzeki Gołdapy – wypełniona rzecznymi utworami piaszczysto-żwirowymi i utworami fluwioglacjalnymi zlodowacenia północnopolskiego;
- Wysoczyzna morenowa – zbudowana z glin, glin piaszczystych, glin pylastych, piasków pylastych, piasków gliniastych, mułków i iłów zastoiskowych.

Ryc. 5 Jednostki morfogenetyczne na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PIG

Największą powierzchnię terenu gminy Gołdap zajmują obszary występowania oczek morenowych w obrębie glin zwałowych (nr. 22). Znajdują się one głównie w centralnej oraz centralno-zachodniej części obszaru opracowania. Pod względem warunków budowlanych, są one dostateczne lub dobre na terenach śródoczkowych, a w obrębie oczek złe - uzależnione od morfologii. Drugie w kolejności pod względem powierzchni są obszary glin zwałowych wysoczyzn morenowych o nachyleniu zboczy powyżej 3% (nr. 21) zajmujące centralną oraz północną część obszaru gminy Gołdap. Warunki budowlane na tym obszarze są dobre, uzależnione od morfologii i zawodnienia. Znaczną powierzchnię gminy zajmują również gliny zwałowe o nachyleniu zboczy 0-3% (nr. 20), zajmujące północną i wschodnią część obszaru opracowania. Charakteryzują się one dobrymi warunkami budowlanymi, pogarszającymi się w miarę wzrostu zawodnienia. Najmniejszą powierzchnię zajmują obszary gruntów jeziornych (nr. 24) o złych lub dostatecznych warunkach budowlanych uzależnionych od zawodnienia oraz obszary gruntów piaszczysto-żwirowych tarasów wyższych - powyżej 4-6 m (nr. 13) o dobrych warunkach budowlanych, polepszających się w miarę obniżania się zwierciadła wody gruntowej. Opisy obszarów wraz z warunkami budowlanymi zostały zawarte w tabeli poniżej.

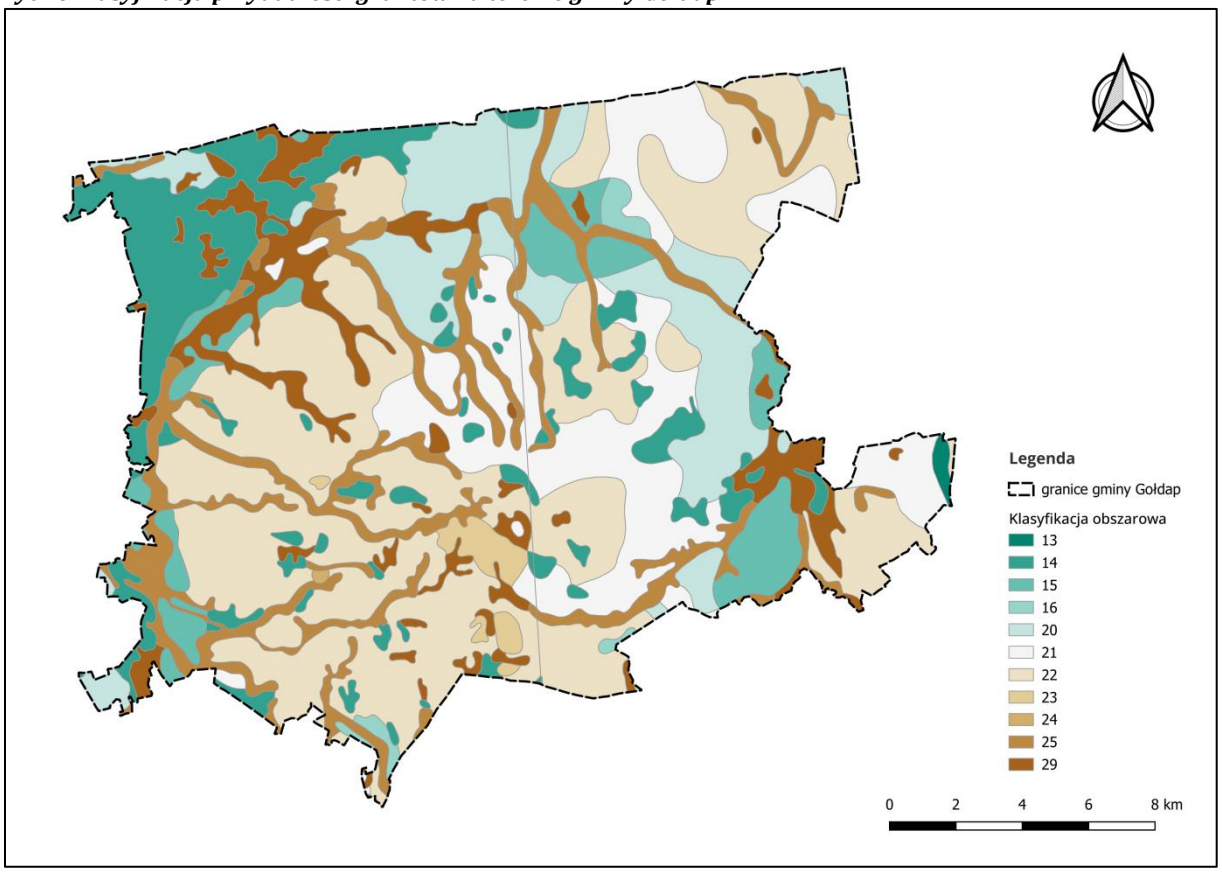
Tab. 1. Klasyfikacja przydatności gruntów wraz z warunkami budowlanymi na terenie gminy Gołdap

Numer	Obszar	Warunki budowlane
13	Obszar gruntów piaszczysto-żwirowych tarasów wyższych - powyżej 4-6 m	Warunki budowlane dobre; polepszają się w miarę obniżania się zwierciadła wody gruntowej
14	Obszar gruntów żwirowo-kamienistych moreny czołowej	Warunki budowlane dobre
15	Obszar gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy 0-3%	Warunki budowlane dostateczne lub dobre; polepszają się ze wzrostem średnicy ziarna i obniżaniem się zwierciadła wody gruntowej
16	Obszar gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy powyżej 3%	Warunki budowlane dostateczne; pogarszają się w miarę skomplikowania morfologii i zaburzeń glacitektonicznych
20	Obszar glin zwałowych o nachyleniu zboczy 0-3%	Warunki budowlane dobre; pogarszają się w miarę wzrostu zawodnienia
21	Obszar glin zwałowych wysoczyzn morenowych o nachyleniu zboczy powyżej 3%	Warunki budowlane dobre; uzależnione od morfologii i zawodnienia

22	Obszar występowania oczek morenowych w obrębie glin zwałowych	Warunki budowlane na terenach śródoczkowych dostateczne lub dobre a w obrębie oczek złe - uzależnione od morfologii
23	Obszar gruntów ilasto-pylastych zastoiskowych	Warunki budowlane dostateczne lub złe; uzależnione od zawodnienia
24	Obszar gruntów jeziornych	Warunki budowlane złe lub dostateczne - uzależnione od zawodnienia
25	Obszar gruntów piaszczysto-madowych tarasów niższych - poniżej 4-6 m	Warunki budowlane przeważnie złe
29	Obszar torfów i gruntów bagiennych	Warunki budowlane złe lub bardzo złe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PIG

Ryc. 6 Klasyfikacja przydatności gruntów na terenie gminy Gołdap

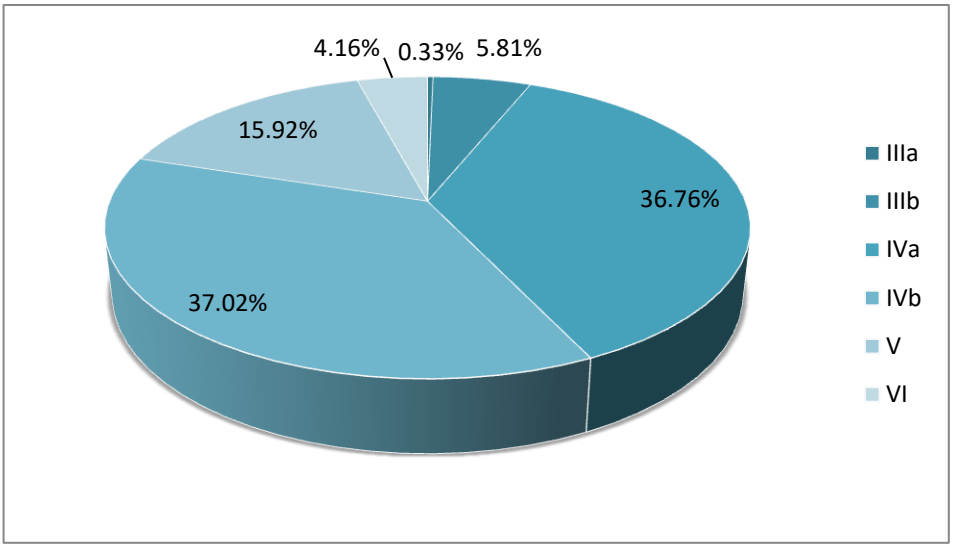
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PIG

Cały obszar gminy Gołdap położony jest w całości w zasięgu gleb bielicowo-brunatnoziemnych. Przeważają gleby wykształcone z glin, bielicowe oraz brunatne lekkie. Mniejszą powierzchnię zajmują gleby: bielice, brunatne na żwirach oraz ciężkie wykształcone z glin lub iłów. Występują tutaj również gleby powstałe przy nadmiernym uwilgotnieniu, takie jak czarne ziemie pobagienne na torfach obecne w dolinie Gołdapy.

Natomiast w licznych zagłębieniach, stanowiących pozostałości po jeziorach i oczkach wytopiskowych występują gleby torfowe.

Pod względem klas gleb na terenie gminy Gołdap, największy udział w ogólnej powierzchni gleb ornych zajmują kompleksy gleb dobrych klas IVa oraz IVb. Rozsiane są one na powierzchni całej gminy, jednakże największe ich skupiska występują w południowo-zachodniej części gminy, na obszarze obrębów: Jeziorki, Różyńsk, Siedlisko i Juchnajcie. Drugie w kolejności pod względem zajmowanej powierzchni są gleby słabe klas V i VI znajdujące się głównie w obrębach: Główka, Pogorzel, Barkowo oraz Kośmidry. Najmniejszą powierzchnię zajmują gleby bardzo dobre klas IIIa oraz IIIb, których największe skupisko znajduje się na terenie obrębu Bałupiany. Występuje tutaj również jeden niewielki kompleks klasyfikacyjny klasy IIb o powierzchni 0,001 ha. Procentowy udział poszczególnych klas gleb w ogóle powierzchni gleb ornych na obszarze gminy Gołdap został przedstawiony na wykresie poniżej:

Wykres 1 Zestawienie klas gruntów ornych na terenie gminy Gołdap

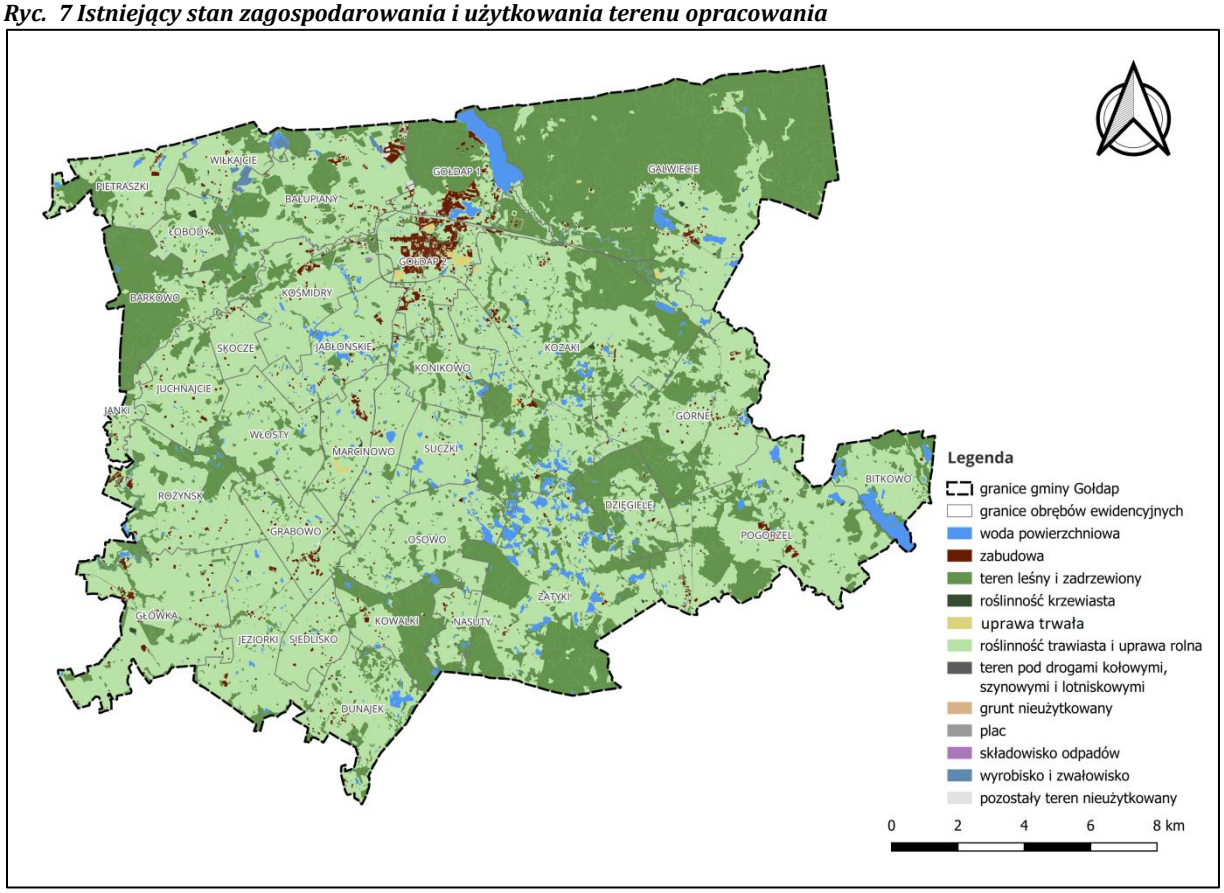
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Gołdapi

2.4 Struktura użytkowania gruntów

Gmina Gołdap jest gminą miejsko-wiejską, użytki rolne zajmują 24049,90 ha, czyli ponad 66% powierzchni gminy. Przeważają gleby klas IV, IVa, IVb, nieco mniej jest zaś gleb klas V i VI. Najmniejszą powierzchnię zajmują gleby klas II-IIIb. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią jedynie 8,2% z czego największe ich skupisko występuje na terenie obrębów Gołdap 1 i Gołdap 2. Grunty leśne oraz zadrzewione

i zakrzewione zajmują 29% powierzchni Gminy, przy czym zlokalizowane są głównie w obrębach: Galwiecie i Gołdap 1 w północno-wschodniej części obszaru opracowania, Barkowo w północno-zachodniej części gminy oraz Kowalki i Zatyki w południowej części gminy. Lasy te w dużej mierze objęte są różnymi formami ochrony przyrody. Na całym obszarze gminy rozsiane są również większe i mniejsze zbiorniki wód stojących, a także cieki wodne. Rozmieszczenie form pokrycia terenu na terenie gminy Gołdap zostało przedstawione na rycinie poniżej:

Ryc. 7 Istniejący stan zagospodarowania i użytkowania terenu opracowania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUGiK

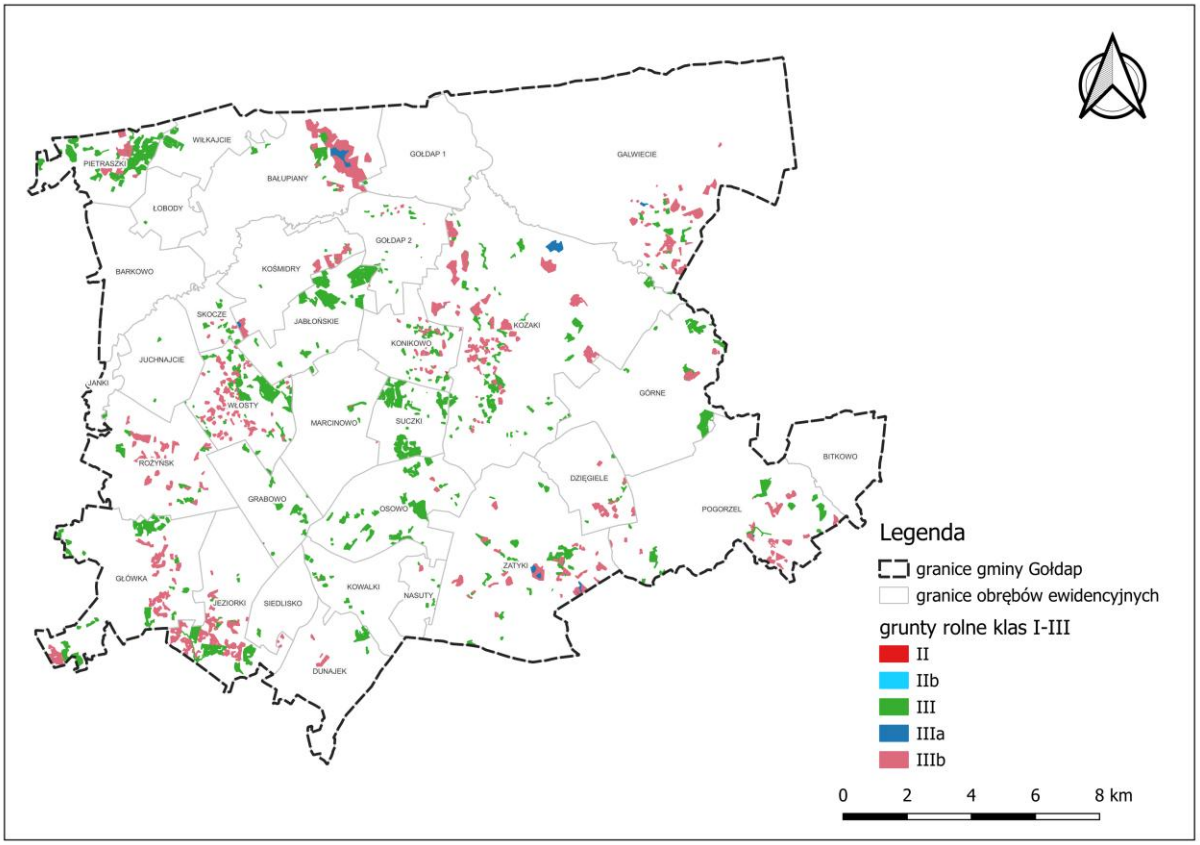
Największy udział pośród gruntów chronionych stanowią: PsIII, RIIIb oraz ŁIII, , najmniejszy natomiast użytki rolne RIIb i Wsr-RIIIb. Największe zagęszczenie gruntów rolnych występuje w obrębach: Pietraszki, Bałupiany, Włosty, Jeziorki, Różyńsk i Kozaki. Łącznie grunty rolne stanowią ok. 5% powierzchni gminy Gołdap (tabela poniżej).

Tab. 2. Zestawienie gruntów rolnych na terenie gminy Gołdap

Lp.	Użytek	Klasa	Powierzchnia w ha
1.	Br-Ł	III	0,5910
2.	Br-Ps	III	19,1290
3.	Br-R	IIIa	0,3680
4.	Br-R	IIIb	10,0960
5.	Lzr-Ł	III	6,6790
6.	Lzr-Ps	III	7,4200
7.	Lzr-R	IIIb	6,0920
8.	Ł	II	0,3560
9.	Ł	III	147,0490
10.	Ps	III	718,6790
11.	R	IIb	0,0010
12.	R	IIIa	38,7060
13.	R	IIIb	689,2250
14.	S-Ps	III	0,4950
15.	W-Ł	III	3,7590
16.	W-Ps	III	1,7180
17.	W-R	IIIb	0,7660
18.	Wsr/Ls	III	0,8620
19.	Wsr-Ps	III	4,3400
20.	Wsr-R	IIIb	0,1080
Łącznie			1656,4390

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Gołdapi

Ryc. 8 Grunty rolne na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Gołdapi

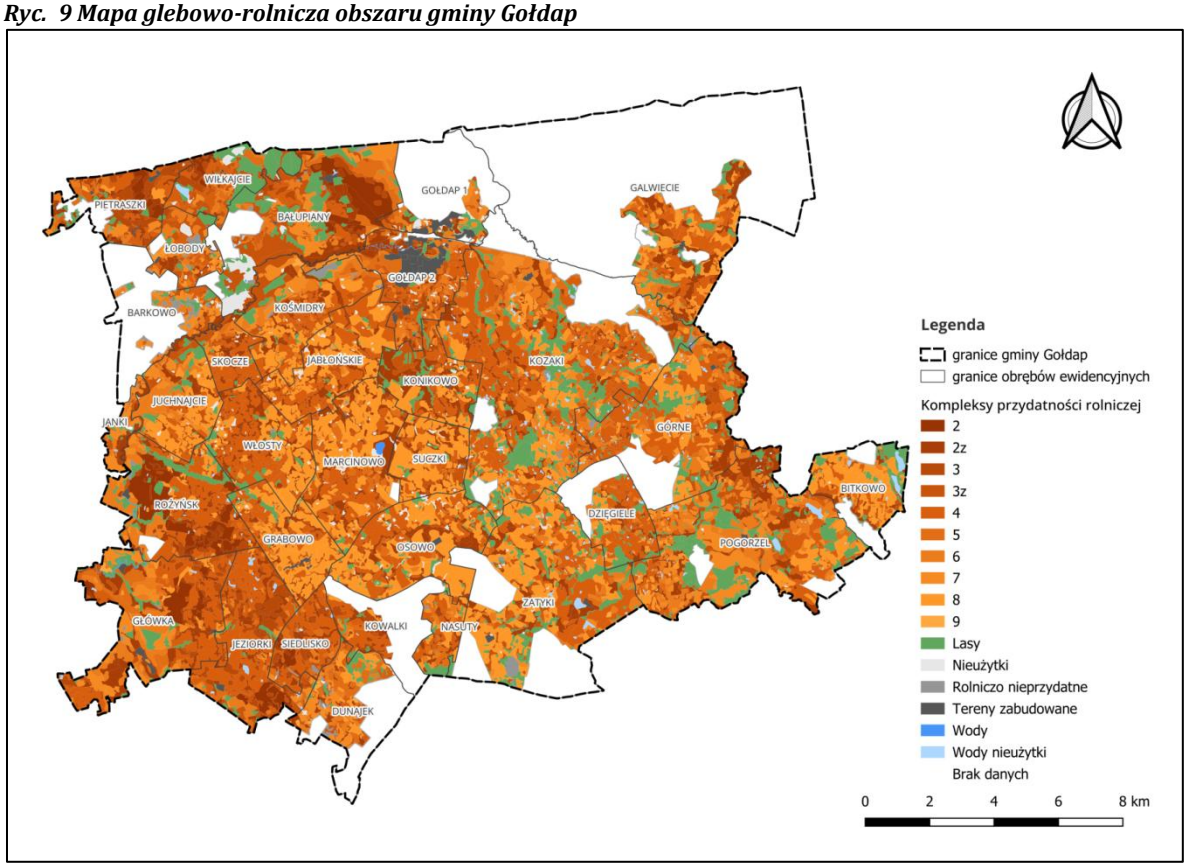
Pod względem kompleksów przydatności rolniczej, największą powierzchnię zajmują kompleksy żytni bardzo dobry (16,80% pow. gminy) oraz zbożowo-pastewny mocny (14,36% pow. gminy). Kompleksy przydatności rolniczej pszenny dobry i pszenny wadliwy występują głównie w południowo-zachodniej, południowo-wschodniej i północnej części gminy Gołdap i stanowią odpowiednio 2,16% i 1,81% powierzchni gminy (tabela poniżej). Najgorsze kompleksy przydatności rolniczej, mianowicie zbożowo-pastewny mocny i zbożowo-pastewny słaby położone są głównie w centralnej i wschodniej części obszaru opracowania. Największa powierzchnia terenów zabudowanych występuje w obrębach miejskich. Pod względem kompleksów użytków zielonych, 2z – średnie zajmują powierzchnię 3543,08 ha, czyli 9,80% pow. gminy, natomiast 3z - słabe, zajmują powierzchnię 2337,07 ha, czyli 6,46% pow. gminy. Obszary, gdzie brak jest danych na Ryc. „Mapa glebowo-rolnicza obszaru gminy Gołdap", są to tereny pokryte lasami i w mniejszym stopniu wodami, zgodnie z danymi kompleksów klasyfikacyjnych Ewidencji Gruntów i Budynków udostępnionymi przez Starostwo Powiatowe w Gołdapi.

Tab. 3. Zestawienie powierzchni kompleksów przydatności rolniczej na terenie gminy Gołdap

Kompleks przydatności rolniczej	Nazwa	Powierzchnia w ha	Procentowy udział w pow. gminy
2	Pszenny dobry	781,0800	2,16
3	Pszenny wadliwy	655,5600	1,81
4	Żytni bardzo dobry	6077,1200	16,80
5	Żytni dobry	1311,7300	3,63
6	Żytni słaby	2335,2300	6,46
7	Żytni bardzo słaby	1617,4700	4,47
8	Zbożowo-pastewny mocny	5193,0000	14,36
9	Zbożowo-pastewny słaby	59,2200	0,16
2z	Użytki zielone średnie	3543,0800	9,80
3z	Użytki zielone słabe	2337.0700	6,46
Suma		**23910,5600**	**66,11**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Ryc. 9 Mapa glebowo-rolnicza obszaru gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego

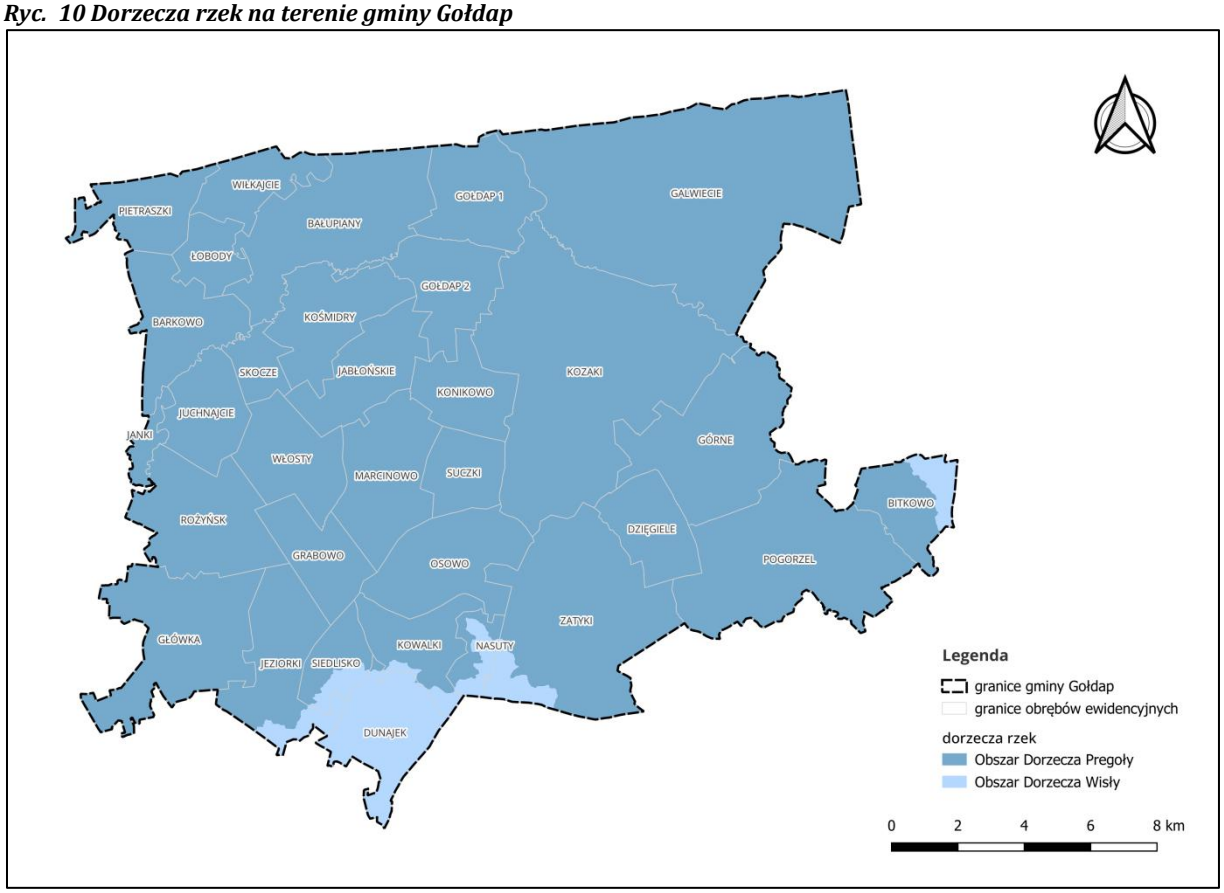
2.5 Wody powierzchniowe i obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych

Gmina Gołdap położona jest nad rzeką Gołdapą (ciekiem III rzędu), stanowiącą prawobrzeżny dopływ Węgorapy znajdującą się w dorzeczu Pregoły odprowadzającej swoje wody do Bałtyku. Czynnikiem determinującym kierunek odpływu wód powierzchniowych jest ukształtowanie terenu. Rzeka Gołdapa płynąc przez obszar gminy Gołdap silnie meandruje, co skutkuje naturalnym odcinaniem zakoli i powstawaniem charakterystycznych starorzeczy oraz podmokłych obniżeń terenu. Gołdapa, wraz ze swoimi dopływami odwadnia bezpośrednio północną i zachodnią część gminy.

Rzeka Jarka, stanowiąca górny odcinek rzeki Gołdapy odwadnia bezpośrednio wschodnią część gminy. Ze względu na niską przepuszczalność podłoża, rzeka ta ma charakter potoku górskiego, posiada spore spadki oraz znaczne reakcje na spływ wód opadowych i roztopowych. Źródła rzeki znajdują się we wschodniej części Szeskich Wzgórz.

Znaczna większość obszaru gminy Gołdap znajduje się w obszarze dorzecza Pregoły, natomiast fragment wschodniej i południowej części obszaru należy do dorzecza Wisły (rycina poniżej).

Ryc. 10 Dorzecza rzek na terenie gminy Gołdap

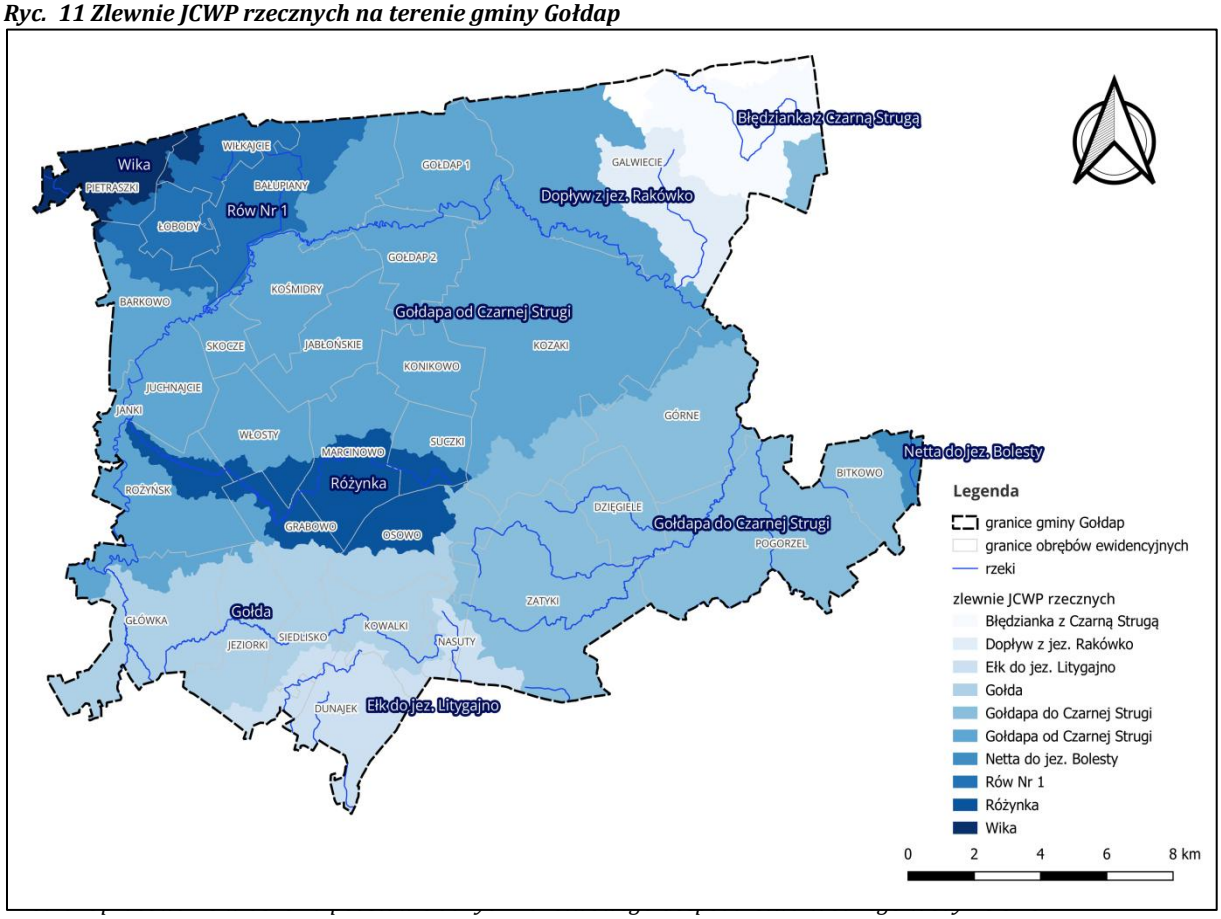
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Na terenie gminy Gołdap występuje 10 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych:

- RW7000095824769 – Gołda - potok lub strumień nizinny, jego zlewnia zajmuje południowo-zachodnią część obszaru opracowania;
- RW2000182628539 - Ełk do jez. Litygajno - Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy, jej zlewnia zajmuje południową część obszaru opracowania;
- RW700009582469 - Rów Nr 1 - potok lub strumień nizinny, jego zlewnia zajmuje północno-zachodnią część obszaru opracowania, zaliczany on jest do silnie zmienionej części wód;
- RW7000095824729 – Różynka - potok lub strumień nizinny, jego zlewnia zajmuje centralną część obszaru opracowania;
- RW70000958254 – Wika - potok lub strumień nizinny, jego zlewnia zajmuje północno-zachodnią część obszaru opracowania;

- RW700009582434 - Dopływ z jez. Rakówko - potok lub strumień nizinny, jego zlewnia zajmuje północno-wschodnią część obszaru opracowania;
- RW700011582479 - Gołdapa od Czarnej Strugi do oddzielenia się Starej Gołdapy – rzeka nizinna, jej zlewnia zajmuje centralną, największą powierzchnię obszaru opracowania;
- RW7000095824319 - Gołdapa do Czarnej Strugi - potok lub strumień nizinny, jego zlewnia zajmuje drugą największą powierzchnię obszaru opracowania w jego południowo-wschodniej części;
- RW2000182622379 - Netta do jez. Bolesty - rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy, jej zlewnia zajmuje niewielki fragment wschodniej części obszaru opracowania;
- RW700009582831 - Błędzianka do granicy państwa wraz z Czarną Strugą do granicy państwa - potok lub strumień nizinny, jego zlewnia zajmuje północno-wschodnią część obszaru opracowania.

Ryc. 11 Zlewnie JCWP rzecznych na terenie gminy Gołdap

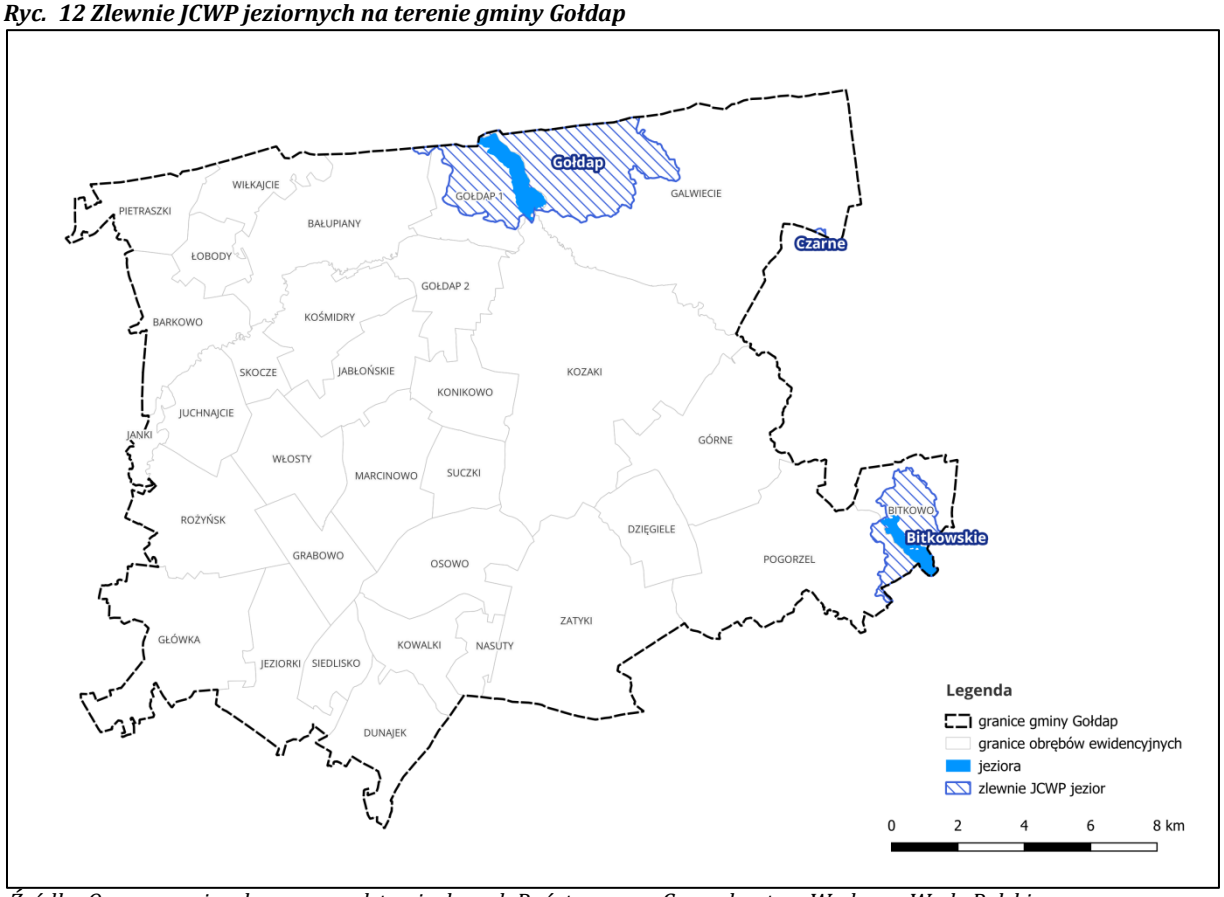
Istotnym elementem sieci hydrograficznej obszaru gminy są jeziora oraz zbiorniki wodne. Na obszarze występuje 12 jezior, z których największym jest jezioro Gołdap - rynnowe jezioro przepływowe pomiędzy rzekami Gołdapa i Jarka. Przeważająca jego powierzchnia znajduje się na terenie gminy Gołdap, natomiast niewielki fragment położony jest na terenie Obwodu Kaliningradzkiego. Na obszarze opracowania występuje znaczne zróżnicowanie charakteru oraz rozmieszczenia jezior, co spowodowane jest głównie działalnością lodowca najmłodszego zlodowacenia.

Na obszarze gminy Gołdap występują 3 jednolite części wód powierzchniowych jezior:

- LW30573 – Czarne - jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane, o powierzchni 1,77 km^2 oraz powierzchni zlewni równej 9,77 km^2;
- LW30576 – Gołdap - jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane, o powierzchni 1,54 km^2 oraz powierzchni zlewni równej 27,42 km^2;
- LW30572 – Bitkowskie - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera[1], polimiktyczne, o powierzchni 0,94 km^2 oraz powierzchni zlewni równej 9,93 km^2.

[1] Oznacza iloraz powierzchni przyjmującej zanieczyszczenia (łączna powierzchnia zlewni i jeziora) i ilości rozcieńczającej je wody (pojemność jeziora)

Ryc. 12 Zlewnie JCWP jeziornych na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Na terenie gminy występują również liczne niewielkie zbiorniki wodne, w dużej mierze stanowiące zarastające jeziorka o charakterze eutroficznym i dystroficznym.

Występują także znaczne powierzchnie obszarów podmokłych pochodzenia pojeziernego, w tym mokradła i siedliska hydrogeniczne. Największe tereny zajęte przez torfowiska znajdują się w Puszczy Rominckiej np. torfowisko wysokie Mechacz Wielki. Większe obszary torfowisk znajdują się również w okolicach Niedrzwicy i Boćwinki, natomiast mokradła stałe i okresowe położone są w dolinach rzek Gołdapy i Jarki.

Pod względem sztucznej sieci hydrograficznej, do której należą kanały, rowy melioracyjne i stawy, ich oddziaływanie ma znaczenie jedynie lokalne. Na terenach zmeliorowanych, rowy stanowią element odpływu powierzchniowego ze zlewni.

Istotnym elementem sieci hydrograficznej w skali lokalnej są także sztuczne zbiorniki wodne. Mogą one stanowić odbiorniki ścieków jak również zwiększyć retencyjność zlewni. Ze względu na ich niewielką powierzchnię, szczególnie istotna jest dbałość o ich stan, ponieważ mogą w krótkim czasie ulec procesom degradacji.

Na obszarze gminy Gołdap nie występują ustanowione obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych powierzchniowych ani podziemnych.

2.6 Wody gruntowe

Przeważająca część gminy Gołdap położona jest w zasięgu JCWPd o numerze PLGW700021, zaś niewielkie jej fragmenty na południu oraz południowym-wschodzie położone są na obszarze JCWPd o numerze PLGW200032. Jednostka o numerze 21 znajduje się w granicach jednego piętra wodonośnego – czwartorzędu, natomiast jednostka nr. 32 znajduje się w granicach 3 pięter wodonośnych, mianowicie: czwartorzędu, paleogenu i jury.

Na obszarze PLGW700021 w wodonośnym piętrze czwartorzędu wyróżnia się 4 poziomy. Pierwszy z nich, Q1 jest najpłytszy i zasilany w sposób infiltracyjny w rejonach stref zasilania i tranzytu. Granice wododziałów podziemnych są znacznie zbliżone do granic działów morfologicznych, co ogranicza dopływ i odpływ podziemny poziomu Q1. Jedynym miejscem, gdzie lokalnie może dochodzić do przepływów transgranicznych w stronę doliny Pregoły jest północna granica obszaru, ponieważ została wyznaczona w sposób sztuczny wzdłuż granicy państwa. Główną bazą drenażu systemu krążenia wody są doliny Gołdapy i Węgorapy połączone z systemem wodnym Wielkich Jezior Mazurskich. Duże znaczenie w bilansie wodnym tej jednostki mają obszary podmokłości, charakteryzujące się wysokim potencjałem ewaporymetrycznym, mogące również posiadać funkcję lokalnych stref drenażu wód podziemnych.

Na obszarze PLGW200032 w piętrze wodonośnym czwartorzędu wyróżnia się 4 główne poziomy, z których najpłytszym jest Q1. Poziom ten zasilany jest infiltracyjnie w strefach zasilania i tranzytu. Główną bazę drenażu w przypadku tego poziomu stanowi Kotlina Biebrzańska, natomiast koryto rzeki Biebrzy z otaczającymi gruntami podmokłymi stanowi rozwiniętą dolinną strefę drenażową. Inne drogi drenażowe stanowią doliny głównych dopływów Biebrzy, rynny polodowcowe, Dolina Rospudy, a także jeziora przepływowe o genezie rynnowej.

Na terenie gminy Gołdap występują trzy piętra wodonośne. Pierwsze z nich, holoceńskie, nawiercone zostało na głębokości 3 m poniżej dna doliny Gołdapy. Wykazuje ono ścisły związek z wodami rzek, co objawia się znacznym wahaniem poziomu wód podziemnych powiązanym z wahaniami poziomu wód powierzchniowych. Największe zasoby wody występują w aluwialnych i organicznych utworach. Kolejne

piętro, to piętro plejstoceńskie, gdzie woda tworzy kilka poziomów wodonośnych w piaskach podścielających utwory ostatniego zlodowacenia. Występuje tu swobodne zwierciadło wody pozostające w kontakcie hydraulicznym ze zwierciadłem wody rzeki Gołdapy. Piętro to znajduje się w obrębie piaszczysto-żwirowych utworów dolinnych. Warstwa stanowi główne źródło zaopatrzenia w wodę gminy Gołdap. Trzecie piętro wodonośne, to piętro kredowe, wody podziemne występują tutaj w spękanych wapieniach, marglach, opokach i gezach posiadających niewielką przepuszczalność.

Główne informacje dotyczące Jednolitych Części Wód Powierzchniowych podziemnych, na których terenie znajduje się gmina Gołdap zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Tab. 4. JCWPd na terenie gminy Gołdap

Kod JCWPd	**PLGW700021**	**PLGW200032**
Powierzchnia w km^2	1803,90	7062,10
Obszar dorzecza	Pregoła	Wisła
Region wodny	Łyny, Węgorapy	Środkowej Wisły
Piętra wodonośne	1 - czwartorzędowe	3 – holoceńskie, plejstoceńskie, kredowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej

W obrębie utworów czwartorzędowych znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych o numerze 202 – Sandr Gołdap. Informacje dotyczące zbiornika zostały przedstawione w tabeli poniżej:

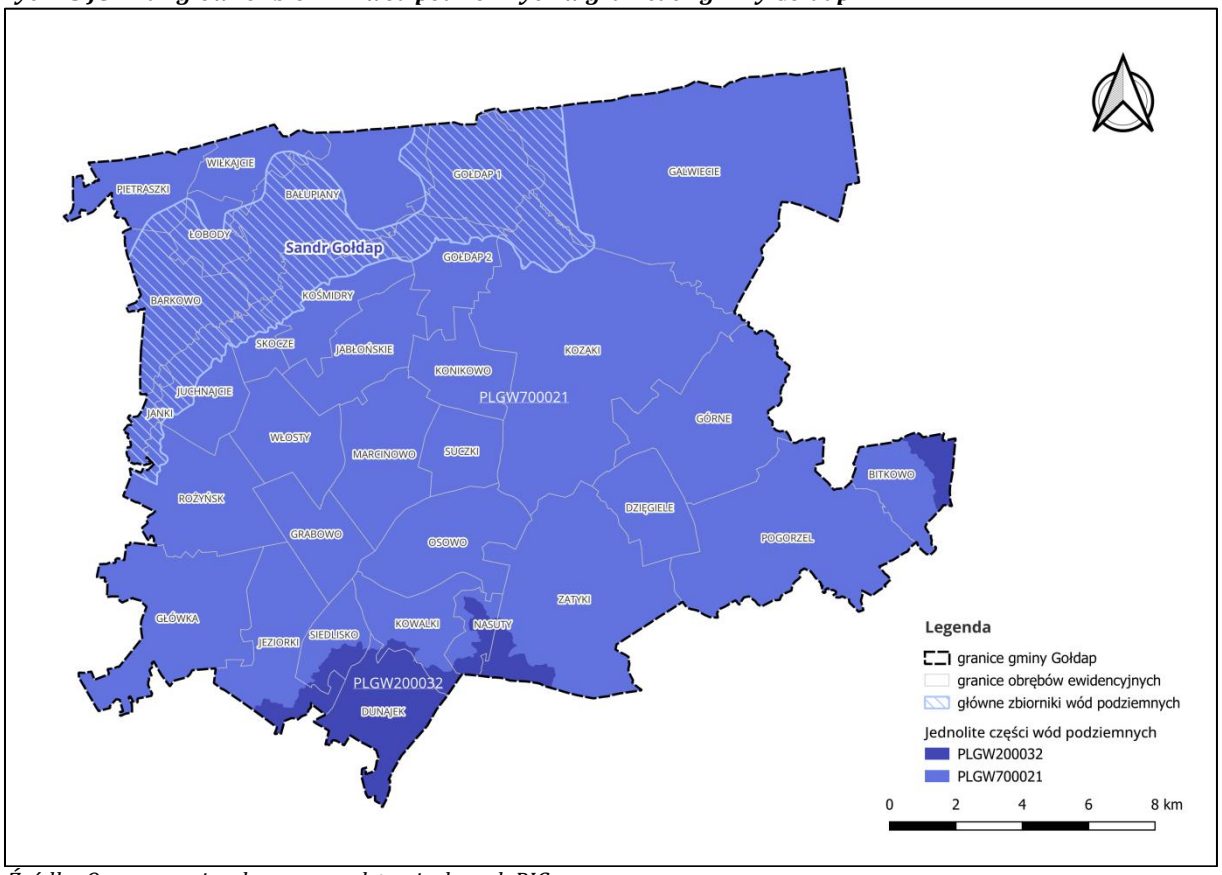
Tab. 5. Informacje dotyczące GZWP na terenie gminy Gołdap

Numer	202
Nazwa	Sandr Gołdap
Jednostka hydrogeologiczna wg Paczyńskiego, Sadurskiego (2007)	prowincja Wisły: RNPN – Region Narwi, Pregoły i Niemna
Jednostka hydrogeologiczna wg Kleczkowskiego (1990a, b), zmieniona	pasmo zbiorników Pojezierzy Pomorskiego i Mazurskiego (GZWP w paśmie pojezierzy)
Prowincja i makroregion fizycznogeograficzne wg Kondrackiego (2002)	Niż Wschodniobałtycko-Białoruski (84): Pojezierze Litewskie (842.7), Pojezierze Mazurskie (842.8)
Powierzchnia	64,1 km^2
Typ zbiornika	Porowy
Stratygrafia	Czwartorzęd
Wodoprzewodność	II warstwa wodonośna 300-1000

Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych [m³/d × km²]	166,1
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m³/d]	10 650
Podatność zbiornika na antropopresję	Bardzo podatny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Informatora PSH Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w Polsce z 2017 roku

Ryc. 13 JCWPd i główne zbiorniki wód podziemnych w granicach gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PIG

2.7 Warunki klimatyczne

Gmina Gołdap znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego w Mazursko-Podlaskim regionie klimatycznym z silnymi wpływami klimatu kontynentalnego. Region pozostaje również pod wpływami sięgającego na wschód bloku klimatu kontynentalnego, co skutkuje bardziej surowymi warunkami klimatycznymi w porównaniu do reszty kraju. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec o średniej temperaturze dobowej wynoszącej ok. 17°C. Zima rozpoczyna się zazwyczaj pod koniec listopada i trwa aż do początku kwietnia, średnia temperatura powietrza waha się wtedy od -6,7°C do -2,7°C, a nierzadko spada poniżej -20°C. Do najchłodniejszych miesięcy można zaliczyć styczeń i luty. Pokrywa śnieżna zalega tutaj zwykle ok. 2,5 mies.

Ilość dni mroźnych lub z przymrozkami wynosi ok. 150. Pod względem opadów atmosferycznych, najwięcej ich przypada na czerwiec, lipiec i sierpień przy czym sięgają ok. 550-600 mm. Najmniejsze zaś opady występują w miesiącu luty oraz październik i listopad. Biorąc pod uwagę zachmurzenie, najwięcej dni o dużym zachmurzeniu występuje w miesiącach grudzień i styczeń (ok. 23-24 dni na miesiąc), zaś najmniej w miesiącach lipiec i sierpień (ok. 6-7 dni na miesiąc). Dni o dużym zachmurzeniu, oznaczają dni, kiedy zachmurzenie wynosi ponad 80%. Pod względem wiatrów, na terenie gminy Gołdap zdecydowanie dominują wiatry z kierunku zachodniego, a najmniej jest ich z kierunku wschodniego i północno-wschodniego. Najczęściej występują wiatry o sile 10-20 km/h, natomiast najmniej 30-40 km/h i więcej.

2.8 Złoża kopalin, tereny i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi

Zgodnie z „Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2023 r." opublikowanym przez Ministerstwo Środowiska, Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, na terenie gminy Gołdap występuje 26 udokumentowanych złóż kopalin, z których 2 posiadają status złóż zagospodarowanych, 8 złóż rozpoznanych szczegółowo, 2 są eksploatowane okresowo, 3 posiadają status zaniechanej eksploatacji złoża, co do jednego brakuje informacji dot. statusu, a 10 złóż jest skreślonych z bilansu zasobów. Największą powierzchnię posiada złoże Niedrzwica i Wiłkajcie-Niedrzwica III, gdzie wydobywany jest torf. Najmniejszą powierzchnię posiada złoże Niedrzwica III i Niedrzwica 5, gdzie okresowo wydobywany jest torf. Na terenie gminy Gołdap eksploatowane są następujące złoża: piaski i żwiry, piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej, surowce ilaste ceramiki budowlanej, torfy oraz wody lecznicze – wody mineralne. Na obszarze gminy znajdują się zarówno złoża, tereny jak i obszary górnicze. Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych złóż kopalin zawarto w tabeli poniżej:

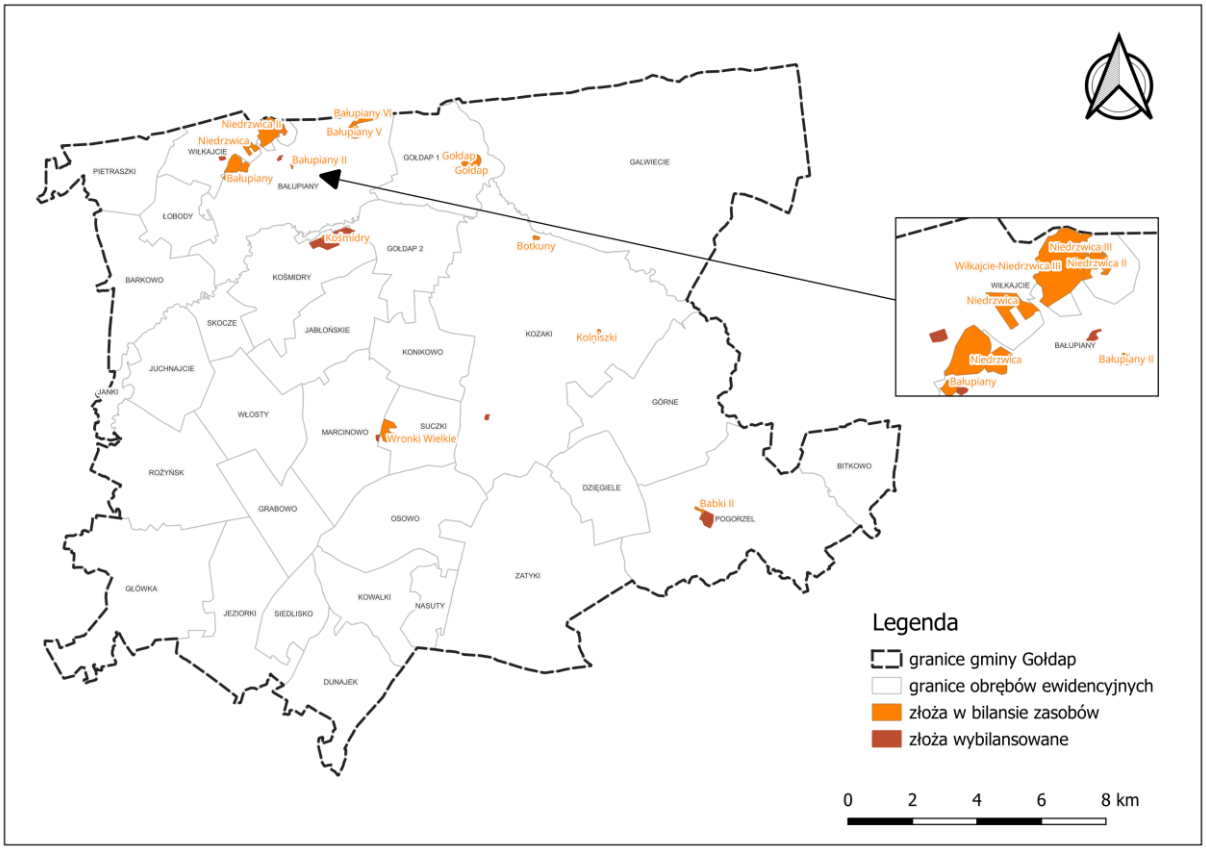
Tab. 6. Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Gołdap

Lp.	Kod (ID)	Nazwa Złoża	Kopalina	Status	Pow. złoża	Rekultywacja
1	6905	Niedrzwica	torfy	złoże zagospodarowane	36,7393 ha	-
2	19943	Niedrzwica 5	torfy	złoże zagospodarowane	0,2591 ha	wodny

3	5167	Babki II	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	2,3030 ha	leśny
4	5749	Bałupiany II	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	0,6379 ha	rolniczy
5	20882	Bałupiany VI	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	11,0343 ha	-
6	12312	Botkuny	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	1,8971 ha	rolniczo-wodny
7	5899	Kolniszki	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	4,2318 ha	rolniczy
8	16039	Niedrzwica 4	torfy	złoże rozpoznane szczegółowo	1,7310 ha	leśny
9	6946	Niedrzwica II	torfy	złoże rozpoznane szczegółowo	7,0671 ha	wodny
10	2489	Wronki Wielkie	surowce ilaste ceramiki budowlanej	złoże rozpoznane szczegółowo	19,6520 ha	leśny
11	18114	Bałupiany V	piaski i żwiry	złoże eksploatowane okresowo	10,4645 ha	rolniczy
12	10225	Niedrzwica III	torfy	złoże eksploatowane okresowo	0,0407 ha	wodny
13	3959	Bałupiany	piaski i żwiry	eksploatacja złoża zaniechana	2,4474 ha	-
14	10323	Kośmidry	piaski i żwiry	eksploatacja złoża zaniechana	2,0202 ha	leśny
15	11628	Kozaki	piaski i żwiry	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	leśny
16	8774	Wiłkajcie-Niedrzwica III	torfy	eksploatacja złoża zaniechana	36,6332 ha	-
17	16353	Gołdap	wody lecznicze – wody mineralne	wody mineralne	-	-
18	3960	Babki	piaski i żwiry	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	rolniczy
19	10024	Bałupiany III	piaski i żwiry	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	rolniczo-leśny
20	11469	Bałupiany IV	piaski i żwiry	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	rolniczo-wodny
21	18173	Bałupiany V-1	piaski i żwiry	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	rolniczy
22	11470	Kośmidry II	piaski i żwiry	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	rolniczo-leśny
23	17638	Kośmidry III	piaski i żwiry	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	rolniczo-wodny
24	15805	Marcinowo	surowce ilaste ceramiki budowlanej	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	rolniczo-leśny
25	2759	PRG Gołdap II	piaski kwarcowe d/p cegły wapienno-piaskowej	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	-
26	11468	Wiłkajcie	piaski i żwiry	złoże skreślone z bilansu zasobów	-	rolniczo-leśny

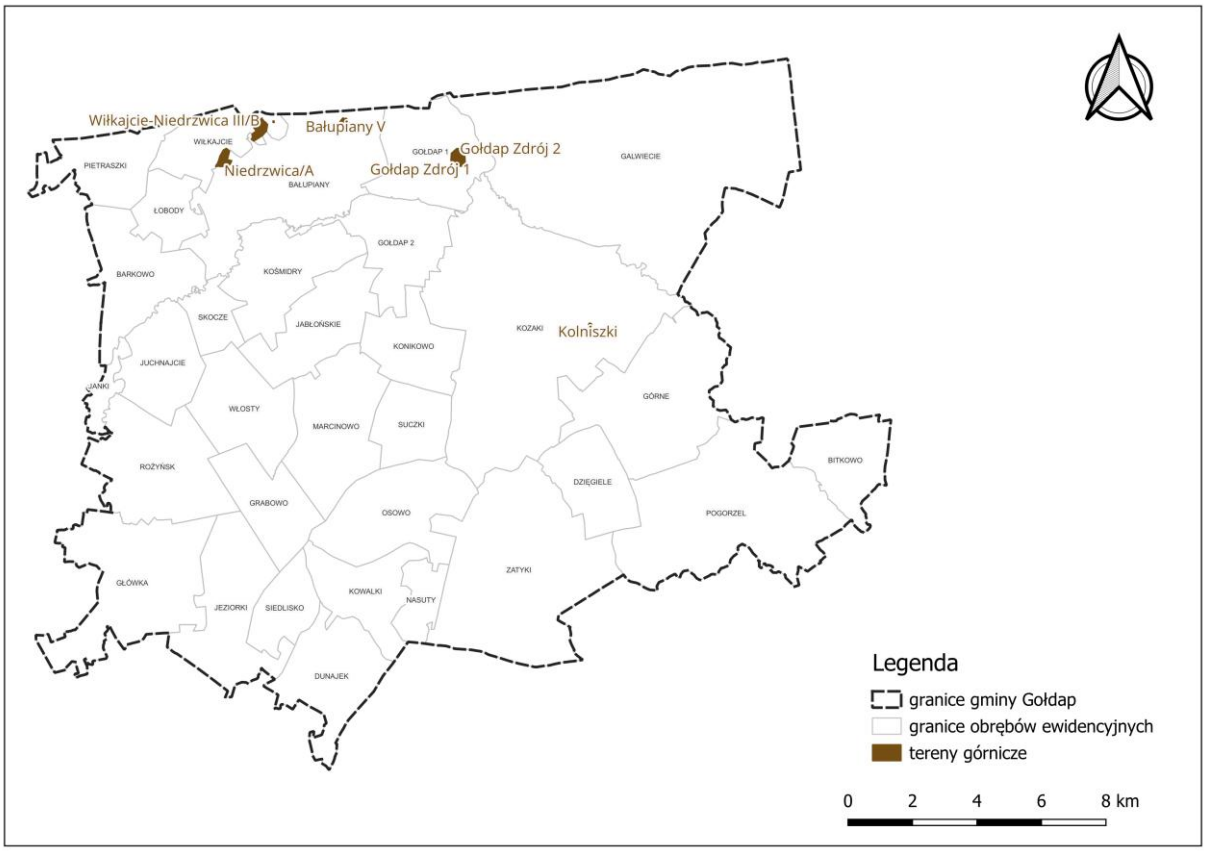
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PIG

Ryc. 14 Złoża bilansowe i wybilansowane na terenie gminy Gołdap

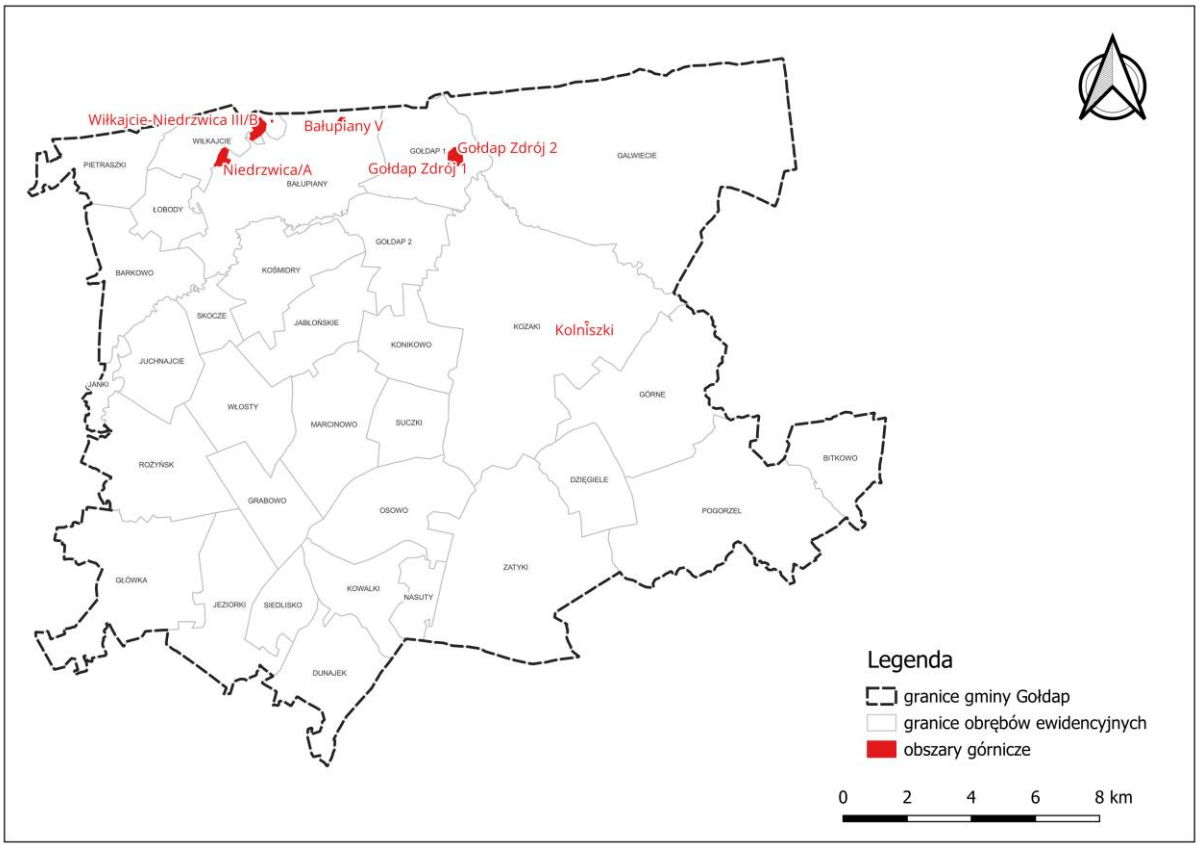
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PIG i GUGiK

Ryc. 15 Tereny górnicze na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PIG i GUGiK

Ryc. 16 Obszary górnicze na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PIG i GUGiK

2.9 Lasy

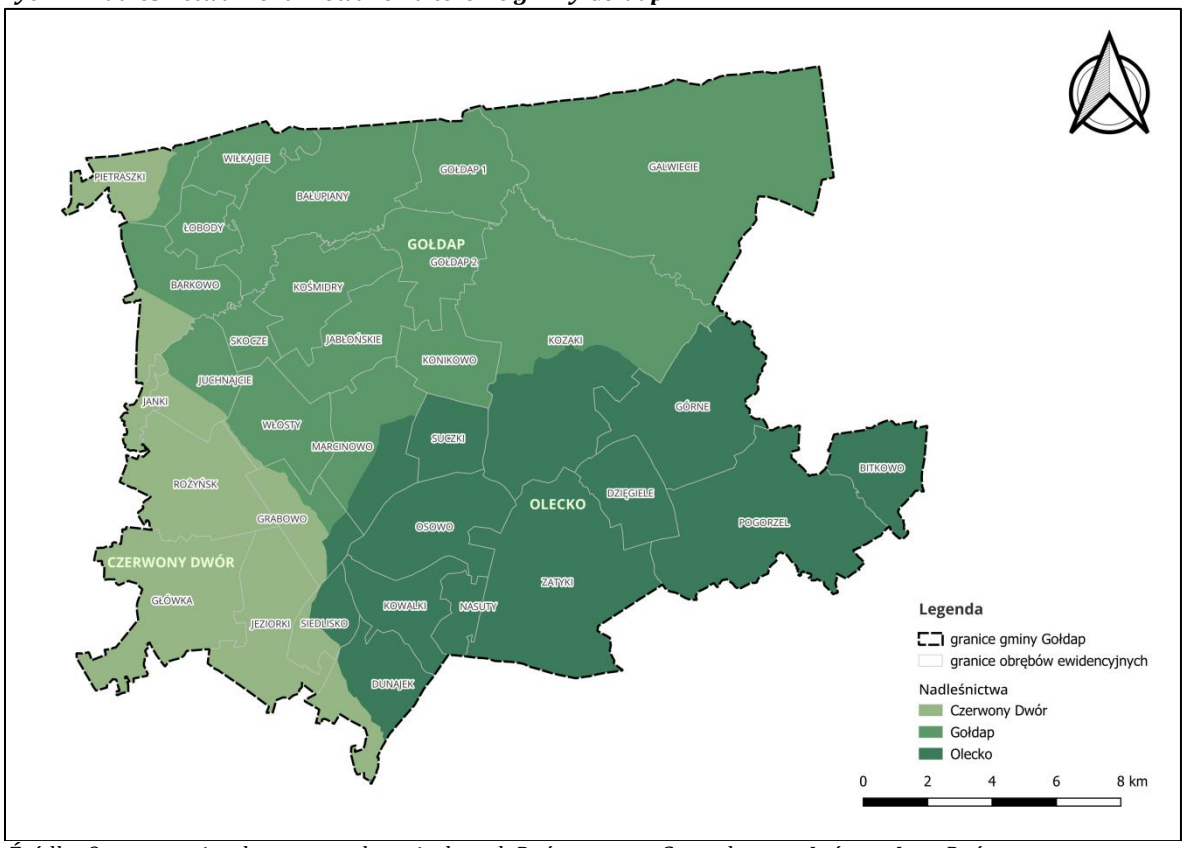
Tereny leśne zgodnie z danymi Starostwa Powiatowego w Gołdapi stanowią 29% powierzchni gminy Gołdap. Największe ich skupisko znajduje się na terenie obrębu Galwiecie, Barkowo, Zatyki i Kowalki. Największe kompleksy leśne na terenie gminy Gołdap stanowią: Puszcza Romincka, Puszcza Borecka, lasy na Wzgórzach Szeskich oraz Lasy Skaliskie.

Dominują lasy typu liściastego – grądy na glinach morenowych i utworach piaszczysto-gliniastych. Występują one głównie na terenach: Wzgórz Szeskich, Pojezierza Wschodniosuwalskiego, Pojezierza Zachodniosuwalskiego, Lasach Romnickich i Pagórkach Rogalskich. Tutejsze grądy (świeże, mieszane świeże i wilgotne) stanowią lasy liściaste z dużą domieszką świerka. Ze względu na znaczący udział lipy w występujących na obszarze grądach (lasów świeżych) zostały one wyodrębnione jako grąd lipowo-świerkowy. Na utworach z domieszką piasków oraz wałach piaszczystych kemów wykształciły się subkontynentalne bory sosnowe i świerkowe oraz kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe. Największe ich zgrupowania występują w Niecce Skaliskiej, Niecce Gołdapskiej oraz północno-wschodniej części Puszczy

Rominckiej. Z kolei w obniżeniach terenu, takich jak obniżenia międzymorenowe, zagłębienia wytopiskowe oraz zastoiska występują leśne zbiorowiska bagienne, w tym lasy mieszane bagienne, bory mieszane bagienne i bory bagienne. Duży udział w tych typach lasów posiadają zespoły borealnej świerczyny na torfie. Na obszarze gminy występują również olsy porzeczkowe o niewielkiej powierzchni, a także olsy torfowcowe, bory bagienne i olsy torfowcowe. Występują również sukcesyjne i regeneracyjne postacie tych zespołów leśnych, takie jak brzezina bagienna, czy biel (las sosnowo-brzozowy). Zbiorowiska lasów wilgotnych (subborealne grądy typu niskiego), wilgotne lasy dębowo-świerkowe oraz sosnowe bory trzęślicowe stanowią strefę przejścia pomiędzy zbiorowiskami lasów bagiennych, a zbiorowiskami lasów świeżych. W dolinach wszelkich rzek, strumieni i cieków wodnych występują łęgi olszowo-jesionowe, z kolei w strefach przejścia do zbiorowisk lasów świeżych występują łęgi wiązowo-jesionowe. Doliny potoków o charakterze górskim na podłożu piaszczysto-żwirowym i kamienistym porastają podgórskie łęgi jesionowe.

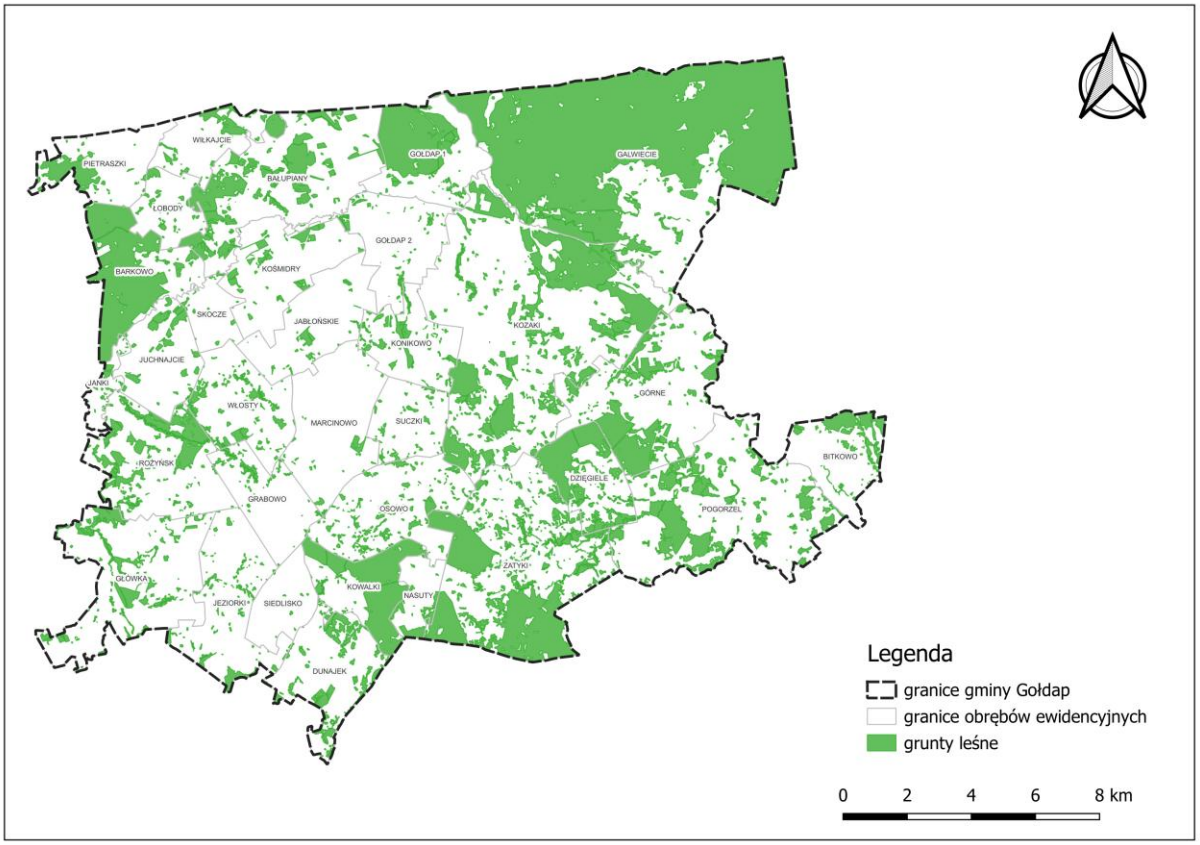
Teren gminy Gołdap znajduje się na terenie trzech nadleśnictw: Gołdap, Olecko oraz Czerwony Dwór.

Ryc. 17 Nadleśnictwa zlokalizowane na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe

Ryc. 18 Lasy na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Gołdapi

Poza lasami należącymi do Nadleśnictw, na terenie gminy występują również lasy będące w administracji osób prywatnych (wg danych GUS w roku 2023 powierzchnia lasów prywatnych wynosiła 2 477,91 ha).

Lasy ochronne

W swoich granicach gmina Gołdap posiada lasy ochronne o typach: badawcze, cenne fragmenty rodzimej przyrody, glebochronne, nasienne, ostoje zwierząt, uzdrowiskowe i wodochronne. Lasy ochronne zajmują łączną powierzchnię 4 998,75 ha, z czego najwięcej występuje lasów wodochronnych oraz cennych fragmentów rodzimej przyrody, a najmniej jest badawczych oraz nasiennych. Powierzchnie poszczególnych typów ochronnych lasu na terenie gminy Gołdap zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Tab. 7. Typy ochronne lasów na terenie gminy Gołdap

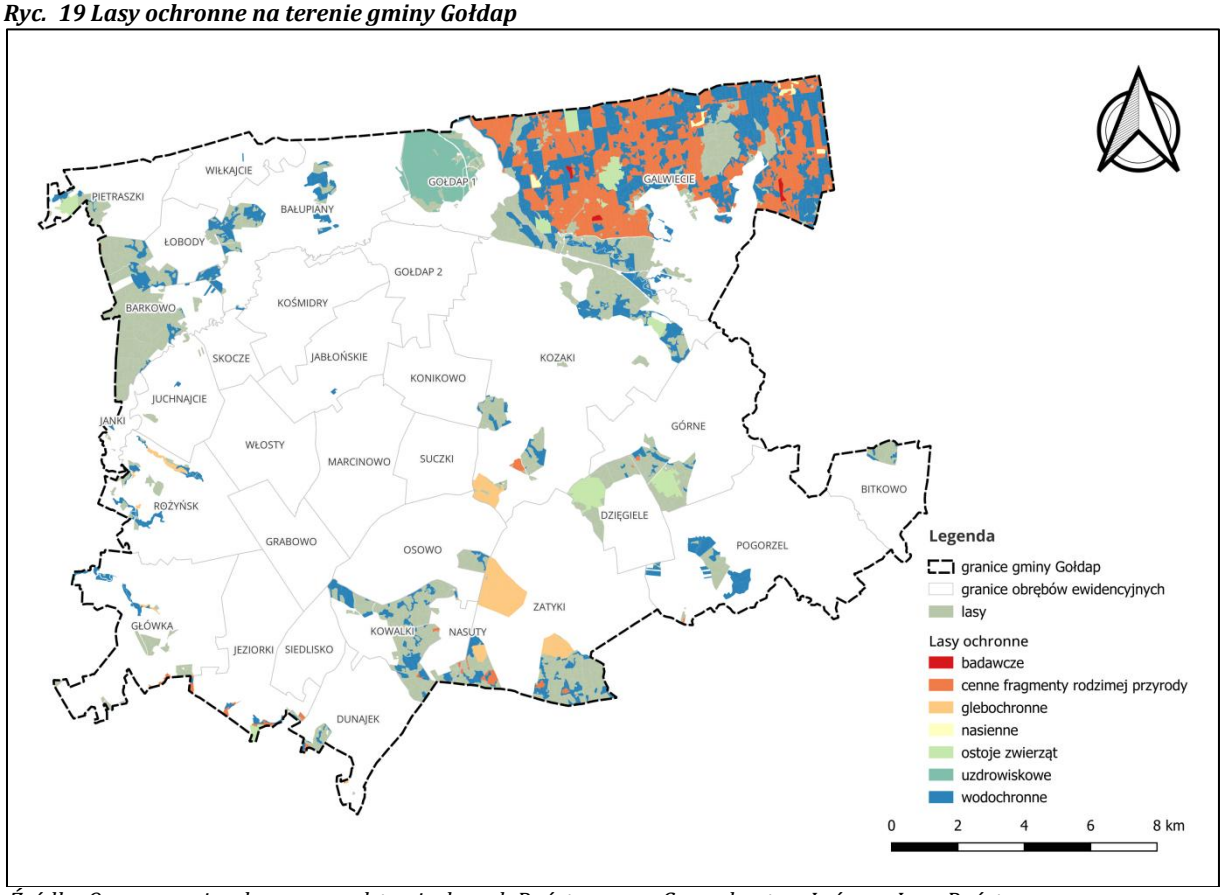
Typ ochronny lasu	Powierzchnia [ha]
Badawcze	16,6580
Cenne fragmenty rodzimej przyrody	1778,9190

Glebochronne	297,4830
Nasienne	31,0490
Ostoje zwierząt	280,6570
Uzdrowiskowe	378,7600
Wodochronne	2215,2240
Suma	**4 998,7500**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe

Lasy ochronne uzdrowiskowe znajdują się w obrębie miejskim Gołdap 1, cenne fragmenty rodzimej przyrody oraz największe skupiska wodochronnych położone są w północno-wschodniej części obszaru, natomiast glebochronne zajmują centralno-południową część obszaru gminy. Lasy te stanowią 61% powierzchni wszystkich lasów zgodnie z danymi Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Ryc. 19 Lasy ochronne na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe

2.10 Fauna i flora

Fauna

Północno-wschodnia część gminy Gołdap znajduje się w granicach Puszczy Rominckiej, gdzie oprócz często spotykanych ssaków leśnych takich jak sarny, lisy i borsuki występują również rzadziej spotykane gatunki. Warto tutaj wyróżnić m.in. duże drapieżniki, takie jak wilk i ryś, czy orzesznicę, ssaka z rodziny popielicowatych. Na terenach występują także łosie, jelenie, dziki, jenoty, wydry oraz spora populacja bobrów. Spośród rzadko spotykanych ptaków można natrafić na czarnego bociana oraz orła bielika. Liczne rzadkie i zagrożone wyginięciem gatunki żyją na mokradłach, a także na obrzeżach torfowisk wysokich i w borach bagiennych. Z kolei rozlewiska spowodowane działalnością bobrów stwarzają doskonałe warunki do rozrodu i żerowania różnych gatunków ssaków, ptaków wodno-błotnych, owadów i mięczaków wodnych oraz płazów.

Południowo-zachodnia część gminy Gołdap znajduje się w części w granicach Puszczy Boreckiej. Można tam spotkać takie ptaki jak: bielik, bocian czarny, żuraw zwyczajny, wilga złotawa, strzyżyk, czy dzięcioł duży. Spośród ssaków natomiast żyją tam m.in. kuny leśne, bobry, sarny, jelenie szlachetne i wilki. Puszcza Borecka jest również domem dla sporej populacji żubrów. Na terenach jeziornych oraz podmokłych występują m.in. rybitwy, żurawie i siewki rzeczne. W puszczy występują również sprzyjające warunki dla populacji płazów, takich jak żaba moczarowa. W wodach na terenie puszczy można spotkać około 26 gatunków ryb, w tym: sieja, sielawa, szczupak, płoć, czy leszcz.

Tereny otwarte obszaru gminy Gołdap, takie jak miedze, śródpolne zadrzewienia i mokradła stanowią ostoję licznych dzikich ptaków (srokosz, gąsiorek, słowik szary), owadów i ssaków.

Flora

Teren puszczy Rominckiej oraz otaczających ją terenów ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu, różnorodność siedlisk gatunkowych oraz surowy klimat charakteryzuje się bardzo zróżnicowaną florą. Cechuje ją duży udział gatunków borealnych np. bagno zwyczajne, zimoziół północny, czy widłak jałowcowaty. Występują także liczne gatunki pod ochroną, zwłaszcza na obszarach torfowisk i lasów bagiennych. Spośród rzadkich gatunków roślin warto wymienić: turzycę szczupłą, turzycę ścisłą,

turzycę skąpokwiatową, lipiennik Loesela, kukułkę Fuchsa, żłobik koralowy oraz mannę litewską. Zdecydowana większość występujących na terenie puszczy roślin naczyniowych to gatunki rodzime. Jednymi z najcenniejszych gatunków w puszczy są tzw. relikty glacjalne (pozostałości po okresie lodowcowym) takie jak: malina moroszka, brzoza niska oraz wielosił błękitny występujące w miejscach ze specyficznymi warunkami klimatycznymi i siedliskowymi (np. torfowiska). Można spotkać również gatunki tzw. reliktów puszczańskich, takie jak: jeżolist zwyczajny i miechera pierzasta.

Teren puszczy Boreckiej charakteryzuje się znacznym stopniem naturalności zbiorowisk roślinnych. Występuje tu około 320 gatunków roślin naczyniowych, w tym ok. 38 chronionych. Spośród rzadkich gatunków roślin można wymienić: sit torfowy, wielosił błękitny, stokłosa Benekena, czerwiec trwały, dziurawiec skąpolistny, podkolan zielonawy, listera sercowata, gnieźnik leśny, kotewka orzech wodny oraz cis pospolity. Na pniach drzew występuje również około 90 gatunków porostów, wśród których warto wyróżnić duże porosty listkowe, szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenie powietrza.

3 Ochrona wartości przyrodniczych i kulturowych

3.1 Ochrona przyrody

Na obszarze gminy Gołdap występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000
    - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Puszcza Romincka PLH280005
    - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Borecka PLH280016
    - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Borecka PLB280006
- Rezerwaty przyrody
    - Rezerwat przyrody Torfowisko na Tatarskiej Górze
    - Rezerwat przyrody Mechacz Wielki
    - Rezerwat przyrody Czarnówko
- Park krajobrazowy
    - Park krajobrazowy Puszczy Rominckiej
- Obszary chronionego krajobrazu
    - Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy
    - Obszar Chronionego Krajobrazu Grabowo
    - Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich
    - Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Jarki
    - Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Rominckiej
- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
    - Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Gołdapska Struga
    - Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Tatarska Góra
- Pomniki przyrody

Obszary Natura 2000

Na obszarze gminy Gołdap znajdują się 3 obszary Natura 2000, których charakterystykę przedstawiono poniżej:

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Puszcza Romincka PLH280005

Obszar Natura 2000 Puszcza Romincka został ustanowiony Decyzją Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się

na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007) 5043) (2008/25/WE) (Dz. Urz. UE L 12 z 15.01.2008) oraz Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Puszcza Romincka (PLH280005) (Dz. U. z 2022 r., poz. 400). Obszar ten nie posiada planu zadań ochronnych, zgodnie z obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie nr WOPN.082.2.4.1.2019.AB z dnia 17.04.2019 r., przystąpiono do sporządzenia projektu PZO.

Obszar Natura 2000 Puszcza Romincka zajmuje powierzchnię 14 754,34 ha i znajduje się na terenie gmin Gołdap (gmina miejsko-wiejska) i Dubeninki (gmina wiejska). Pod względem położenia na obszarze gminy Gołdap, zajmuje jej północno-wschodnią część na terenie obrębów Galwiecie i Gołdap 1.

Jak wynika z danych zawartych w SDF w obszarze o znaczeniu dla Wspólnoty Natura 2000 Puszcza Romincka PLH280005 przedmiotami ochrony są następujące siedliska przyrodnicze: 6430 ziołorośla górskie *Adenostylion alliariae* i ziołorośla nadrzeczne Convolvuletalia sepium, 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*, 91D0 bory i lasy bagienne *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugoSphagnetum, Sphagno girgensohnii - Piccetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne, 91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinosoincanae* i olsy źródliskowe, 91F0 łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum*. Z kategorią „D" w SDF wymienione są siedliska: 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhentherion elatioris*, 7220 źródliska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, oraz 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk.

Ponadto Standardowy Formularz Danych podaje jako przedmioty ochrony następujące gatunki roślin i zwierząt: rzepik szczeciniasty, sierpowiec błyszczący, mopek, kumak nizinny, wilk, bóbr europejski, wydra, ryś, traszka grzebieniasta i poczwarówka zwężona. W Standardowym Formularzu Danych (SFD) z kategorią „D" w obszarze wymieniony jest: lipiennik *Loesela* i sójka gruboskorupowa skójka gruboskorupowa *Unio crassus.*

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Borecka PLH280016

Obszar Natura 2000 Ostoja Borecka został ustanowiony Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2008) 8039) (2009/93/WE) (Dz. Urz. UE L 43 z 13.02.2009) oraz Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Borecka (PLH280016) (Dz. U. z 2022 r., poz. 327). Obszar ten nie posiada planu zadań ochronnych, zgodnie z obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z 9 kwietnia 2024 r., znak: WOPN.6320.2.2024.AB wyłożono projekt PZO dla tego obszaru.

Obszar Natura 2000 Ostoja Borecka zajmuje powierzchnię 25 340,14 ha i znajduje się na terenie gmin: Wydminy (gmina wiejska), Gołdap (gmina miejsko-wiejska), Kruklanki (gmina wiejska), Pozezdrze (gmina wiejska), Kowale Oleckie (gmina wiejska), Świętajno (gmina wiejska) oraz Banie Mazurskie (gmina wiejska). Pod względem położenia na obszarze gminy Gołdap, Ostoja Borecka zajmuje jej południową część, na terenie obrębów Dunajek, Jeziorki oraz Główka.

Najważniejszy walor przyrodniczy specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Borecka PLH280016 stanowią dobrze zachowane lasy liściaste z lipą drobnolistną, grabem, klonem zwyczajnym i wiązem górskim, tzw. grądy subkontynentalne spotykane tu również w formie zboczowej. Zgodnie z danymi zawartymi w Standardowym Formularzu Danych (SDF) przedmiotami ochrony obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Borecka PLH280016 są siedliska: 3140 twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami *Charetea*, 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nymphaeion, Potamion*, 3160 naturalne dystroficzne zbiorniki wodne, 6510 górskie i niżowe łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion*, 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 9170-2 grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*, 91D0 bory i lasy bagienne (w tym sosnowy bór bagienny 91D0-2 i borealna świerczyna bagienna 91D0-5), 91E0-3 łęgi jesionowo-olszowe. Ponadto przedmiotami ochrony tego obszaru są takie gatunki jak: mopek *Barbastella barbastellus*, wilk *Canis lupus*, bóbr europejski *Castor fiber*, ryś *Lynx lynx*, żubr *Bison bonasus*, lipiennik *Loesela Liparis loeselii*, rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa*.

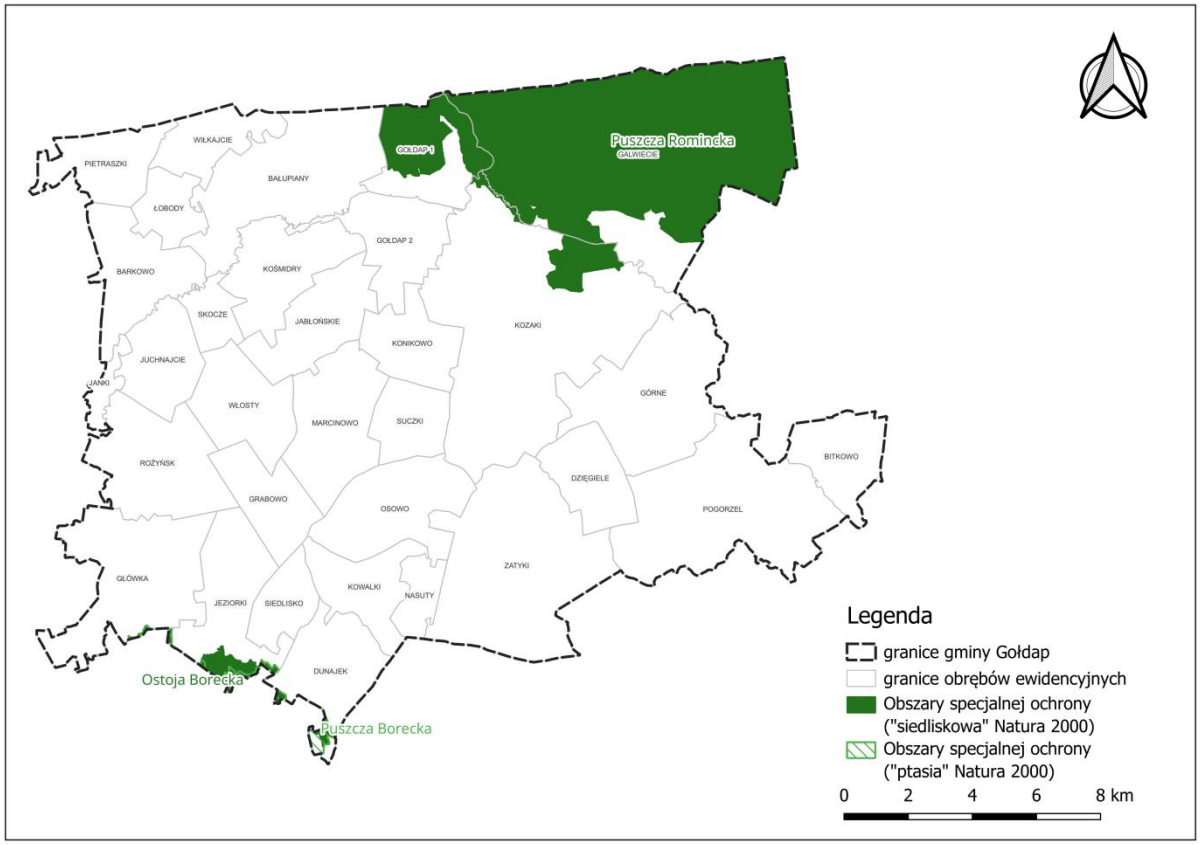
Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Borecka PLB280006

Obszar Natura 2000 Puszcza Borecka został ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275) zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 zmienionym Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133). Obszar ten nie posiada planu zadań ochronnych.

Obszar Natura 2000 Puszcza Borecka zajmuje powierzchnię 18 962,76 ha i znajduje się na terenie gmin: Wydminy (gmina wiejska), Gołdap (gmina miejsko-wiejska), Kruklanki (gmina wiejska), Pozezdrze (gmina wiejska), Kowale Oleckie (gmina wiejska), Świętajno (gmina wiejska), Banie Mazurskie (gmina wiejska). Pod względem położenia na obszarze gminy Gołdap, zajmuje jej południowy fragment na terenie obrębów Dunajek, Jeziorki i Główka.

Obszar obejmuje zwarty kompleks leśny należący do Puszczy Boreckiej z lasami liściastymi i mieszanymi. W obniżeniach terenu występują bagniste typy lasu oraz otwarte mokradła. Do ptaków będących przedmiotem ochrony zalicza się: bocian czarny *Ciconia nigra*, gągoł *Bucephala clangula*, trzmielojad *Pernis apivorus*, orlik krzykliwy *Aquila pomarina*, rybołów *Pandion haliaeetus*, jarząbek *Bonasa bonasia*, zielonka *Porzana parva*, żuraw *Grus grus*, samotnik *Tringa ochropus*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł białogrzbiety *Dendrocopos leucotos*, dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*, muchołówka mała *Ficedula parva*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*.

Ryc. 20 Obszary Natura 2000 na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Rezerwaty przyrody

Na obszarze gminy Gołdap występują trzy rezerwaty przyrody, których charakterystyka została przedstawiona poniżej:

Rezerwat przyrody Torfowisko na Tatarskiej Górze

Rezerwat przyrody Torfowisko na Tatarskiej Górze został ustanowiony Zarządzeniem Nr 12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie uznania obszaru za rezerwat przyrody "Torfowisko na Tatarskiej Górze" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2012 r. poz. 1095) zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 9 czerwca 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2020 r. poz. 2514). Rezerwat ten nie posiada planu zadań ochronnych.

Rezerwat przyrody Torfowisko na Tatarskiej Górze stanowi rezerwat torfowiskowy (torfowisk przejściowych) o fitocentrycznym typie ochrony i podtypie zbiorowisk nieleśnych. Rezerwat zajmuje powierzchnię 1,96 ha w południowej części obrębu Kozaki. Nie wyznacza się dla niego otuliny. Głównym celem ochrony jest zachowanie

kompleksu torfowisk przejściowych i wysokich oraz zbiornika dystroficznego wraz ze stanowiskiem turzycy skąpokwiatowej - *Carex pauciflora*, rosiczki długolistnej - *Drosera anglica* oraz innych gatunków roślin chronionych.

Rezerwat przyrody Mechacz Wielki

Rezerwat przyrody Mechacz Wielki został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 lipca 1974 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1974 r. Nr 28, poz. 172) oraz Zarządzeniem Nr 67 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 2 listopada 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Mechacz Wielki" (Dz. Urz. z 2010 r. Nr 182, poz. 2311). Rezerwat ten nie posiada planu zadań ochronnych.

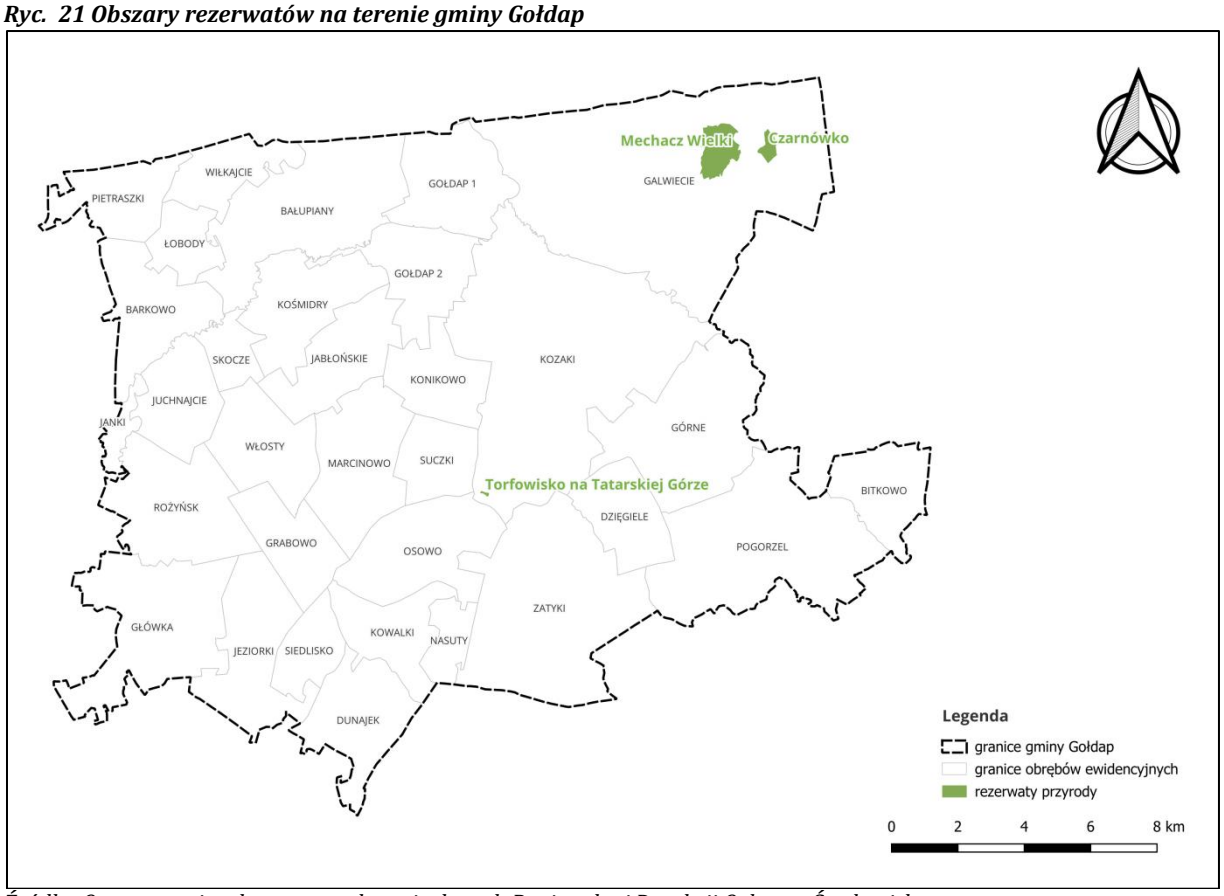
Rezerwat przyrody Mechacz Wielki jest rezerwatem torfowiskowym (torfowisk wysokich) zajmującym powierzchnię 146,72 ha. Położony jest w północno-wschodniej części gminy Gołdap na terenie obrębu Galwiecie. Pod względem ochrony jest ona typu fitocentrycznego zbiorowisk nieleśnych. Dla rezerwatu nie wyznaczono otuliny. Celem ochrony jest zachowanie torfowiska wysokiego wraz z borem bagiennym i stanowiskami wielu rzadkich gatunków roślin. Rezerwat chroni torfowiska stanowiące jeden z najlepiej wykształconych i zachowanych kompleksów tego typu na terenie Polski. Jego obszar zajmuje głównie torfowisko wysokie, ale także częściowo torfowiska niskie i przejściowe. W centralnej części rezerwatu znajduje się mszar wysokotorfowiskowy ze starymi, karłowatymi sosnami o wysokości kilku metrów, natomiast wokół mszaru występuje bór bagienny. Obrzeża torfowiska porastają borealne świerczyny na torfie i olsy. Występują tu takie gatunki chronione jak: manna litewska, malina moroszka, rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne i bażyna czarna. Spośród rzadkich gatunków fauny warto wymienić natomiast ważkę żagnicę torfowcową.

Rezerwat przyrody Czarnówko

Rezerwat przyrody Czarnówko został ustanowiony Zarządzeniem Nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie uznania obszaru za rezerwat przyrody "Czarnówko" (Dz. Urz. z 2014 r. poz. 1280). Rezerwat ten nie posiada planu zadań ochronnych.

Rezerwat przyrody Czarnówko jest rezerwatem leśnym o typie ekosystemu leśnym i borowym i podtypie borów nizinnych. Posiada on fitocentryczny typ ochrony zbiorowisk leśnych. Rezerwat zajmuje powierzchnię 32,15 ha, przy czym nie wyznacza się dla niego otuliny. Położony jest w północno-wschodniej części gminy Gołdap na terenie obrębu Galwiecie. Obejmuje on obszar torfowisk położonych w kotlinowym obniżeniu terenu pośród kemów i moren czołowych. Występują tutaj takie siedliska leśne jak: bór bagienny, borealna świerczyna na torfie i borealna brzezina bagienna. W centrum obszaru występuje również mszar wysokotorfowiskowy z karłowatym drzewostanem sosnowym. Celem ochrony rezerwatu zawartym w zarządzeniu ustanawiającym powstanie rezerwatu jest zachowanie fragmentu borealnej świerczyny bagiennej - *Sphagno girgensohnii-Piceetum*, boru sosnowego bagiennego - *Vaccinio uliginosi-Pinetum* i torfowiska wysokiego - *Sphagnetum magellanici* ze stanowiskami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, takich jak: manna litewska - *Glyceria lithuanica*, turzyca skąpo kwiatowa - *Carex pauciflora*, turzyca szczupła - *Carex disperma*, turzyca życicowa - *Carex loliacea*, fiołek torfowy - *Viola epipsila*, listera sercowata - *Listera cordata*, widłak wroniec - *Huperzia selago*.

Ryc. 21 Obszary rezerwatów na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Parki krajobrazowe

Park krajobrazowy Puszczy Rominckiej

Park krajobrazowy Puszczy Rominckiej został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 6/98 Wojewody Suwalskiego z dnia 14 stycznia 1998 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego z 1998 r. Nr 2, poz. 8). Aktualnie zasady ochrony Parku, jego granice oraz granice otuliny określa Uchwała Nr XLV/659/22 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2023 r., poz. 665).

Teren parku krajobrazowego zajmuje powierzchnię 14 865,11 ha, natomiast otulina 7 695,6899 ha na obszarze gmin Gołdap (gmina miejsko-wiejska) i Dubeninki (gmina wiejska). Park wraz z otuliną zajmuje północno-wschodnią część gminy Gołdap. Ponad 70% powierzchni parku stanowi Puszcza Romincka charakteryzująca się dużym udziałem gatunków borealnych i górskich. Szczególną cechą tego obszaru jest również zróżnicowana, polodowcowa rzeźba terenu z licznymi wzniesieniami i podmokłymi zagłębieniami.

Plan ochronny parku został ustanowiony Rozporządzeniem nr 49 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 4 grudnia 2006 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2006 r. Nr 192, poz. 2679). Wskazuje on ustalenia do aktów planistycznych prawa miejscowego oraz planu zagospodarowania województwa dotyczące: kształtowania zabudowy, komunikacji, infrastruktury technicznej, przestrzeni turystyczno-rekreacyjnej, rybactwa i łowiectwa. Wskazane w akcie cele ochrony przyrody Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej przedstawiono w tabeli poniżej:

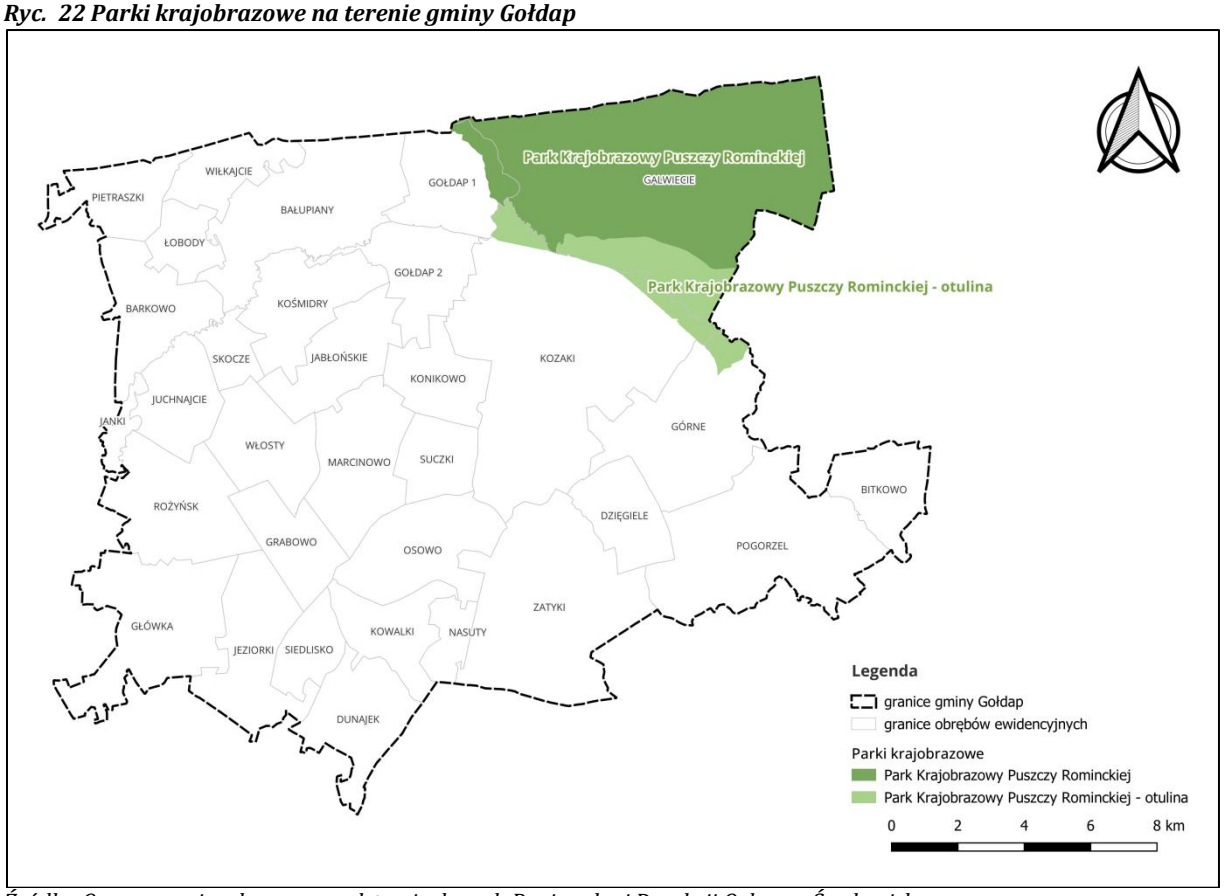
Tab. 8. Cele ochrony przyrody Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej

Zakres ochrony	Cele szczegółowe
Środowisko przyrodnicze	- zachowanie kompleksu leśnego Puszczy Rominckiej - zachowanie bogactwa szaty roślinnej obejmującej liczną grupę gatunków roślin chronionych i rzadko występujących oraz zbiorowisk roślinnych - zachowanie bogactwa gatunkowego fauny, w szczególności gatunków chronionych oraz różnorodności zoocenoz - zachowanie bogactwa przyrodniczego terenów nieleśnych, w szczególności obszarów podmokłych oraz ekstensywnie użytkowanych łąk - zachowanie powierzchni ziemi i jej struktur geomorfologicznych oraz gleb - zwiększenie skuteczności ochrony obiektów i obszarów prawnie chronionych

Wartości kulturowe	- zachowanie swoistego charakteru zabudowy wiejskiej - zachowanie tradycyjnego układu przestrzennego wsi - promowanie rozwoju sztuki i kultury ludowej, w szczególności rękodzielnictwa ludowego - zachowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków - zachowanie drewnianych kapliczek i krzyży
Krajobraz	- zachowanie ukształtowanej w procesie historycznym struktury krajobrazu – zabudowy, terenów otwartych i lasów - zachowanie krajobrazu przyrodniczego wykształconego przez określone typy zbiorowisk roślinnych - promowanie tradycyjnych form zabudowy i zagospodarowania - zachowanie miejsc i punktów widokowych o wysokich walorach krajobrazowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia nr 49 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 4 grudnia 2006 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej

Ryc. 22 Parki krajobrazowe na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Obszary chronionego krajobrazu

Na obszarze gminy Gołdap występuje 5 Obszarów Chronionego Krajobrazu, które zajmują łącznie prawie 64% powierzchni gminy. Ich charakterystykę przedstawiono poniżej:

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy

Obszar zajmuje powierzchnię 30 728,59 ha i obejmuje tereny gmin: Budry (gmina wiejska), Węgorzewo (gmina miejsko-wiejska), Gołdap (gmina miejsko-wiejska) i Banie Mazurskie (gmina wiejska). Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy zajmuje północno-zachodni fragment gminy Gołdap.

Ustalenia związane z ochroną obszaru zawarte są w Uchwale Nr XIV/262/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2025 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2025 r., poz. 2776). Dotyczą one następujących zagadnień: czynnej ochrony ekosystemów leśnych, nieleśnych i wodnych, w szczególności zachowania ciągłości lasów, ochrony łąk, torfowisk, zadrzewień, cieków i zbiorników wodnych oraz ograniczania działań degradujących krajobraz i stosunki wodne. Uchwała wprowadza też zakazy, m.in. niszczenia siedlisk dzikich zwierząt, likwidowania zadrzewień i zbiorników wodnych, wydobywania kopalin oraz budowy nowych obiektów w pasie 100 m od wód, z przewidzianymi wyjątkami.

Obszar Chronionego Krajobrazu Grabowo

Obszar zajmuje powierzchnię 3 672,30 ha i znajduje się w całości w granicach gminy Gołdap, w jej centralno-zachodniej części.

Ustalenia dotyczące ochrony obszaru zawarte są w Uchwale Nr XIV/263/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2025 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Grabowo (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2025 r., poz. 2777). Ustalenia dotyczą czynnej ochrony ekosystemów leśnych, nieleśnych i wodnych, w szczególności zachowania lasów, mokradeł, torfowisk, użytków zielonych, zadrzewień, korytarzy ekologicznych oraz zwiększania retencji wodnej. Dokument wprowadza też zakazy m.in. niszczenia siedlisk zwierząt, likwidacji zadrzewień i zbiorników wodnych, wydobywania kopalin, trwałego przekształcania rzeźby terenu oraz budowy nowych obiektów w pasie 100 m od wód, z określonymi wyjątkami.

Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich

Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich zajmuje powierzchnię 12 458,57 ha i obejmuje tereny gminy Gołdap (gmina miejsko-wiejska) i Kowale Oleckie (gmina wiejska). Na terenie gminy, obszar ten zajmuje jej centralną i południową część.

Ustalenia dotyczące ochrony obszaru zawarte są w Uchwale Nr XX/330/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2025 r., poz. 5247). Ustalenia koncentrują się na czynnej ochronie ekosystemów leśnych, nieleśnych i wodnych, m.in. zachowaniu naturalnych siedlisk, retencji wodnej, korytarzy ekologicznych, zadrzewień, torfowisk i zbiorników wodnych. Uchwała wprowadza też zakazy ograniczające działania mogące szkodzić środowisku, w tym niszczenie siedlisk, zadrzewień i obszarów wodno-błotnych, wydobycie kopalin oraz zabudowę w pasie 100 m od wód, z określonymi wyjątkami.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Jarki

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Jarki zajmuje powierzchnię 5 932,92 ha i obejmuje tereny gmin: Dubeniniki (gmina wiejska) i Gołdap (gmina miejsko-wiejska). Na terenie gminy Gołdap obszar ten zajmuje jej wschodnią część.

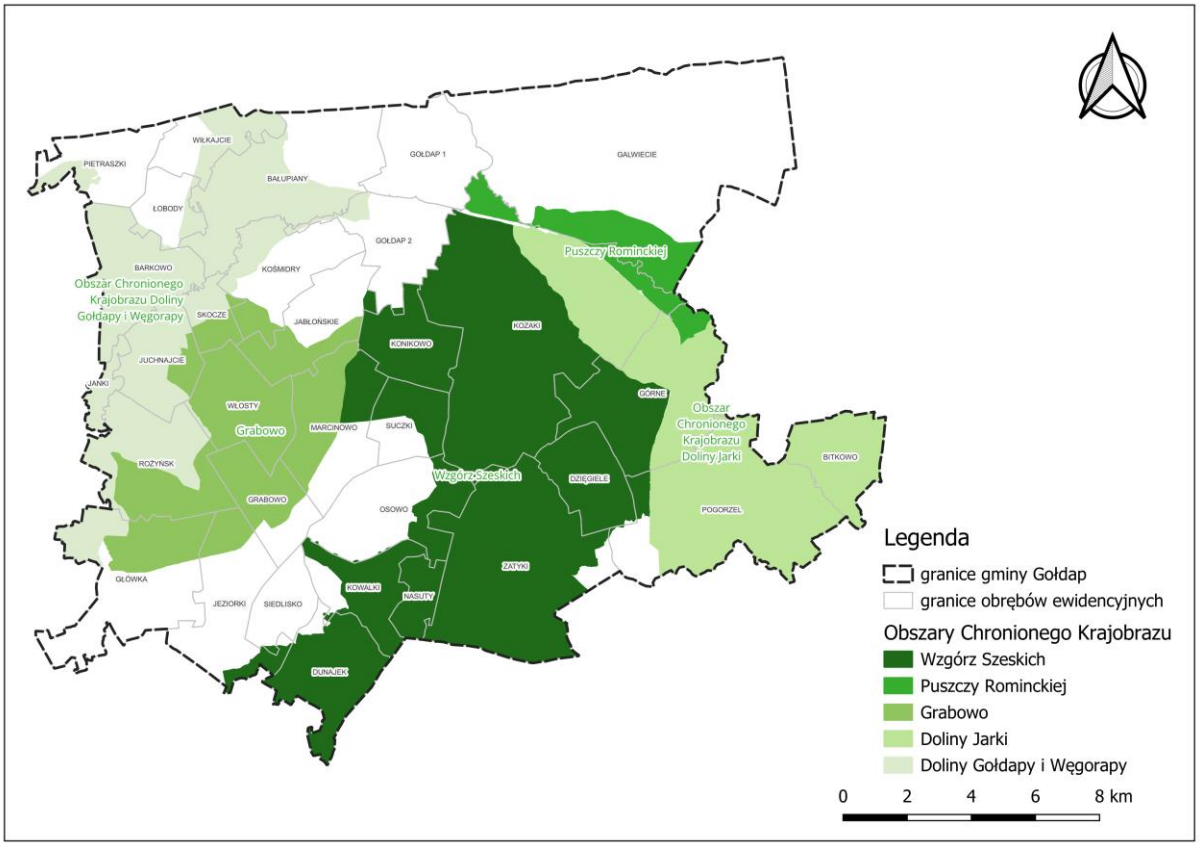
Ustalenia dotyczące ochrony obszaru zawarte są w Uchwale Nr XVIII/305/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 października 2025 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Jarki (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. z 2025 r. poz. 4081). Ustalenia obejmują głównie zasady czynnej ochrony ekosystemów leśnych, nieleśnych lądowych i wodnych oraz wskazuje działania służące zachowaniu bioróżnorodności, retencji wodnej i korytarzy ekologicznych. Wprowadza też zakazy m.in. niszczenia siedlisk, zadrzewień, naturalnych zbiorników wodnych, znaczącego przekształcania terenu oraz nowej zabudowy w pasie 100 m od wód, z przewidzianymi wyjątkami.

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Rominckiej

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Rominckiej zajmuje powierzchnię 7 677,75 ha i obejmuje tereny gminy Gołdap (gmina miejsko-wiejska) i Dubeninki (gmina wiejska). Obszar ten zajmuje północno-wschodnią część gminy Gołdap.

Ustalenia dotyczące ochrony obszaru zawarte są w Uchwale Nr XLV/660/22 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Rominckiej (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2023 r. poz. 666). Uchwała ustanawia zasady czynnej ochrony ekosystemów leśnych, lądowych i wodnych. Wskazuje również zakazy, wśród których można wymienić m.in. zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z pewnymi wyjątkami, zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych również z wyjątkami, czy zakaz zabijania dziko występujących zwierząt.

Ryc. 23 Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Na obszarze gminy Gołdap występują 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, których charakterystyka została opisana poniżej:

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Gołdapska Struga

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Gołdapska Struga został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 132 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 20 lipca 1999 w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 1999 r. Nr 46, poz. 866), w którego miejsce weszła w życie uchwała nr XXVIII/237/2020 Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 27 października 2020 r. w sprawie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Gołdapska Struga.

Zespół zajmuje powierzchnię 183 ha i znajduje się w całości na terenie gminy Gołdap na terenie obrębu miejskiego Gołdap 2 oraz wiejskiego Konikowo. Na szczególną uwagę zasługuje tutaj jar potoku zachowujący naturalny charakter przełomowy. Występuje tutaj drzewostan głównie składający się z dębu, lipy, klonu, jesionu i wiązu górskiego. Można tu spotkać również jeden z reliktów górskich, mianowicie parzydło leśne. Jeżeli chodzi zaś o ornitofaunę, występują tutaj: błotniak stawowy, pliszka żółta oraz różne gatunki dzięciołów.

Pośród celów ochrony w rozporządzeniu wymienione zostały:

- Zachowanie w stanie naturalnym łąk, bagien, starorzeczy, zbiorników wodnych śródlądowych oraz terenów zalesionych;
- Zachowanie w stanie nienaruszonym jaru potoku, szczególnie w dolnym trzykilometrowym jego biegu;
- Zachowanie i zapobiegnięcie utracie wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
- Utrzymanie struktury przestrzennej terenów z uwzględnieniem swoistych cech miejscowych krajobrazu;
- Ochrona gatunków roślin i zwierząt, zróżnicowanych siedlisk przyrodniczych.

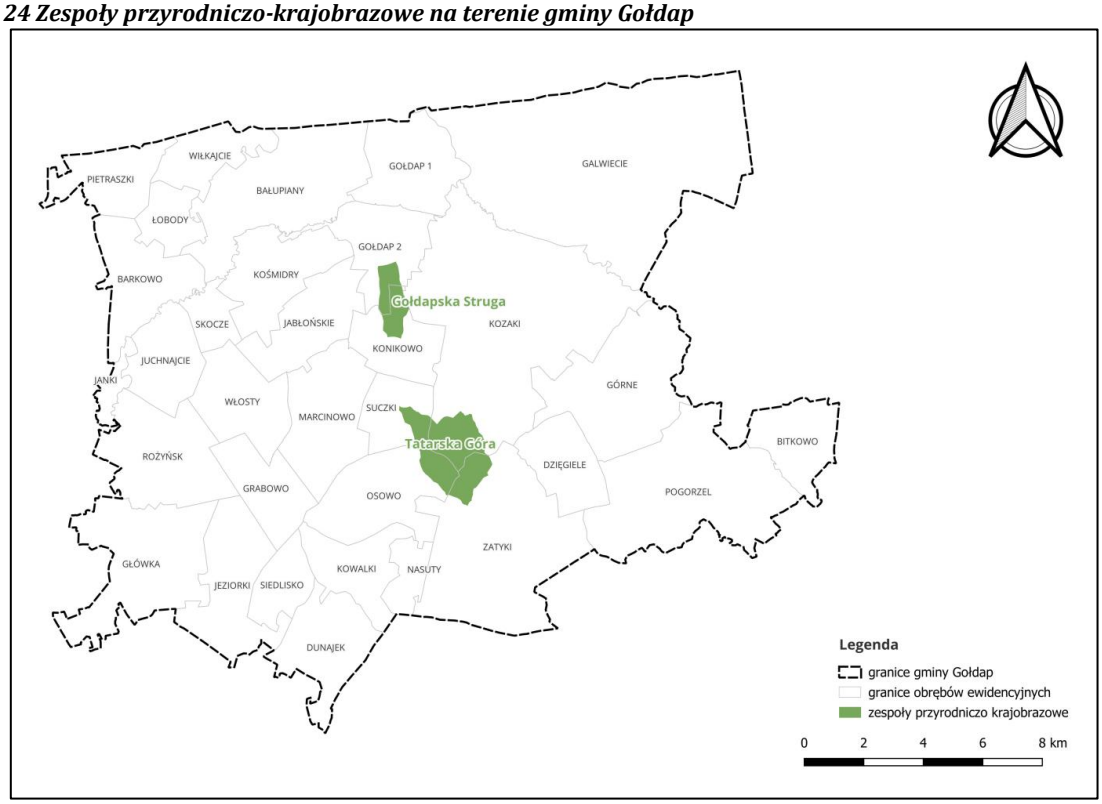
Wymienia się również zakazy dotyczące m.in. wylewania gnojowicy, uszkadzania i zanieczyszczania gleby, umieszczania tablic reklamowych, czy wydobywania dla celów gospodarczych skał, torfu i skamieniałości.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Tatarska Góra

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Tatarska Góra został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 133 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 20 lipca 1999 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo – krajobrazowy (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 1999 r. Nr 46, poz. 867).

Zespół zajmuje powierzchnię 575 ha i znajduje się w całości na terenie gminy Gołdap, w jej centralnej części na obszarach obrębów: Suczki, Kozaki, Osowo i Zatyki. Teren objęty przez tą formę ochrony przyrody stanowi jedno z najwyższych wzniesień morenowych w obrębie Wzgórz Szeskich. Rzeźbę terenu kształtuje tutaj morena czołowa. Na obszarze zespołu znajduje się również dystroficzne jeziorko wytopiskowe w podszczytowej części wzniesienia. W otoczeniu jeziorka występują torfowiska wysokie i przejściowe oraz zespoły łąkowe. Obszar porastają głównie lasy grądowe (drzewostany z udziałem grabu, lipy i klonu). W niższych miejscach znajdują się również olsy z olszą szarą i jesionem wyniosłym. Rzadziej występują grupy starych sosen i świerków. Występują tutaj również gatunki roślin charakterystyczne dla lasów górskich np. tojad mocny. Biorąc pod uwagę natomiast faunę zespołu, jest ona reprezentowana przez liczne gatunki ssaków i ptaków, w tym: ptaki drapieżne, wodno-błotne i śpiewające.

Ryc. 24 Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Gołdap występuje 16 pomników przyrody, w tym 12 jednoobiektowych i 4 wieloobiektowe. Łącznie tą formą ochrony przyrody objętych jest 35 pojedynczych obiektów. Na obszarze znajduje się 29 pomników będących drzewami i 2 pomniki stanowiące głazy narzutowe. Największe ich nagromadzenie znajduje się na terenie obrębu miejskiego Gołdap 2 oraz wiejskiego Galwiecie. Pomniki przyrody znajdują się również na obszarach obrębów Juchnajcie, Kozaki oraz Dunajek. Spośród drzew, ochroną objęte są następujące gatunki: dąb szypułkowy - *Quercus robur*, lipa drobnolistna - *Tilia cordata*, buk pospolity (buk zwyczajny) - *Fagus sylvatica*, topola biała - *Populus alba*, jesion wyniosły - *Fraxinus excelsior*, klon pospolity (klon zwyczajny) - *Acer platanoides*, żywotnik olbrzymi - *Thuja plicata (Thuja gigantea*) i jarząb szwedzki - *Sorbus intermedia*. Zestawienie pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Gołdap zostało przedstawione poniżej:

Tab. 9. Pomniki przyrody na terenie gminy Gołdap

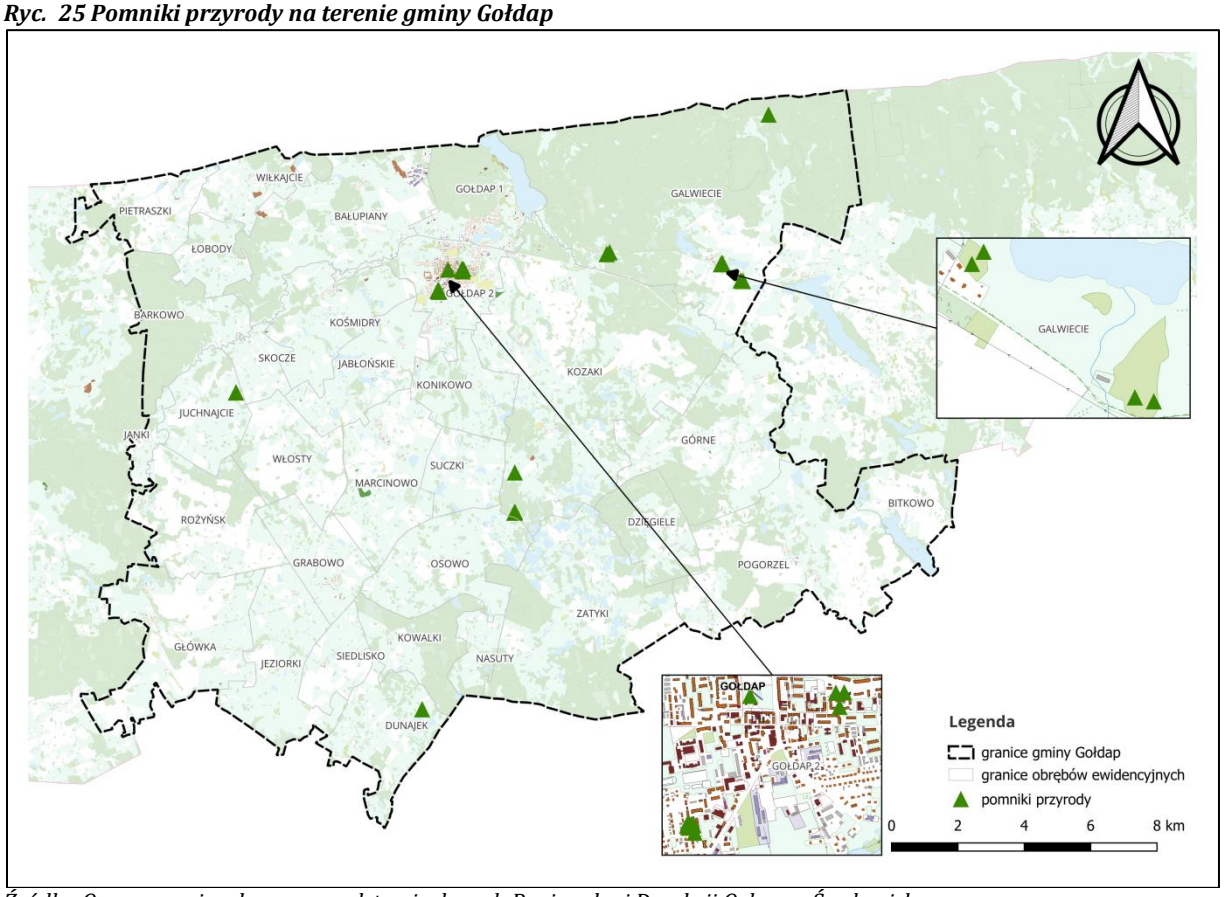
Rodzaj tworu - drzewo						
Kod	**Typ pomnika**	**Gatunek drzewa**	**Wysokość [m]**	**Pierśnica [cm]**	**Obwód [cm]**	**Akt prawny**
2533	jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - *Quercus robur*	26	99	311	Decyzja Nr 34 Wojewody Suwalskiego z dnia 5 maja 1977 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 8 poz. 39 z 1977 r.)
571	jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - *Quercus robur*	26	119	375	Uchwała nr XC/633/2024 Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 30 kwietnia 2024 r. w sprawie pomników przyrody na terenie gminy Gołdap (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Z 2024 r. poz. 2985)
572	wieloobiektowy	Lipa drobnolistna - *Tilia cordata*	11	289	92	Decyzja Nr 34 Wojewody Suwalskiego z dnia 5 maja 1977 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 8 poz. 39 z 1977 r.)
			10	258	82	
			25	305	97	
573	jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - *Quercus robur*	26	120	377	Decyzja Nr 34 Wojewody Suwalskiego z dnia 5 maja 1977 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 8 poz. 39 z 1977 r.)

574	jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - *Quercus robur*	26	128	401	Decyzja Nr 34 Wojewody Suwalskiego z dnia 5 maja 1977 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 8 poz. 39 z 1977 r.)
576	jednoobiektowy	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - *Fagus sylvatica*	28	151	474	Orzeczenie Nr 41/78 Wojewody Suwalskiego z dnia 4 listopada 1978 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody i ich skupień (Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 11, poz. 46 z 29.12.1978 r.)
577	wieloobiektowy	Dąb szypułkowy - *Quercus robur*	25	212	67	Orzeczenie Nr 41/78 Wojewody Suwalskiego z dnia 4 listopada 1978 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody i ich skupień (Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 11, poz. 46 z 29.12.1978 r.)
			25	253	81	
			25	202	64	
			25	203	65	
579	jednoobiektowy	Topola biała - *Populus alba*	38	208	692	Orzeczenie Nr 41/78 Wojewody Suwalskiego z dnia 4 listopada 1978 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody i ich skupień (Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 11, poz. 46 z 29.12.1978 r.)
583	jednoobiektowy	Jesion wyniosły - *Fraxinus excelsior*	26	94	295	Zarządzenie Nr 22/84 Wojewody Suwalskiego z dnia 24 kwietnia 1984 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody i ich skupień (Dz. Urz. WRN w Suwałkach nr 7 poz. 26 z 1984 r.)
584	jednoobiektowy	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - *Acer platanoides*	23	95	300	Zarządzenie Nr 22/84 Wojewody Suwalskiego z dnia 24 kwietnia 1984 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody i ich skupień (Dz. Urz. WRN w Suwałkach nr 7 poz. 26 z 1984 r.)
586	jednoobiektowy	Żywotnik olbrzymi - *Thuja plicata (Thuja gigantea)*	16	55	174	Zarządzenie Nr 22/84 Wojewody Suwalskiego z dnia 24 kwietnia 1984 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody i ich skupień (Dz. Urz. WRN w Suwałkach nr 7 poz. 26 z 1984 r.)
587	wieloobiektowy	Jarząb szwedzki - *Sorbus intermedia*	12	182	58	Rozporządzenie Nr 32/96 Wojewody Suwalskiego z dnia 26 czerwca 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów
			12	226	72	
			12	207	66	
			12	201	64	
			12	170	54	

			12	185	59	przyrody i ich skupień (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 49 poz. 139 z 27.06.1996 r.)
			12	188	60	
			12	192	61	
			12	198	63	
			12	258	82	
			12	245	78	
588	jednoobiektowy	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - *Acer platanoides*	24	104	328	Rozporządzenie Nr 222/98 Wojewody Suwalskiego z dnia 14 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody i ich skupień (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego Nr 74 poz. 510 z 1998 r.)
591	jednoobiektowy	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - *Fagus sylvatica*	25	131	413	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego Nr 71 poz. 1204 z 27.10.1999 r.)
Rodzaj tworu – głaz narzutowy						
Kod	**Typ pomnika**	**Akt prawny**				
589	Wieloobiektowy (6 głazów)	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego Nr 71 poz. 1204 z 27.10.1999 r.)				
590	jednoobiektowy	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego Nr 71 poz. 1204 z 27.10.1999 r.)				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Ryc. 25 Pomniki przyrody na terenie gminy Gołdap

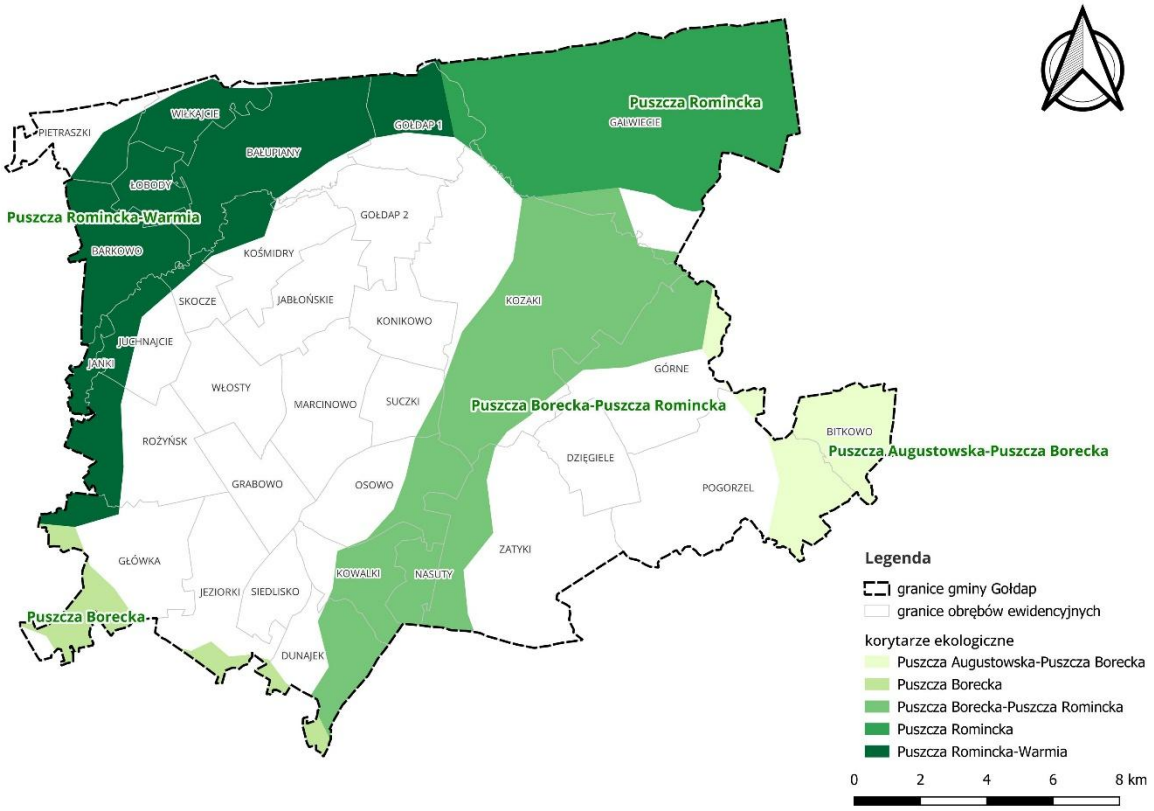

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Inne obszary cenne przyrodniczo – korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne są obszarami umożliwiającymi migrację organizmów między siedliskami chroniącymi je przed segmentacją. Pełnią one istotną rolę w zachowaniu bioróżnorodności tych siedlisk oraz umożliwiają zachowanie i prawidłowe funkcjonowanie lokalnej populacji zwierząt i roślin, dlatego też ich ochrona jest wskazana. Na obszarze gminy Gołdap znajduje się pięć korytarzy ekologicznych, których łączna powierzchnia stanowi 49% powierzchni gminy. Przez północną część gminy przebiegają korytarze Puszcza Romincka oraz Puszcza Romincka - Warmia. Przy wschodniej granicy obszary przebiega korytarz Puszcza Augustowska-Puszcza Borecka, natomiast przy zachodniej korytarz Puszcza Borecka. Przez centralny obszar gminy przebiega korytarz puszcza Borecka - Puszcza Romincka. Największy obszar gminy zajmuje korytarz Puszcza Borecka – Puszcza Romincka oraz Puszcza Romincka -Warmia. Rozmieszczenie korytarzy ekologicznych na terenie gminy Gołdap zostało przedstawione na rycinie poniżej:

Ryc. 26 Korytarze ekologiczne na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

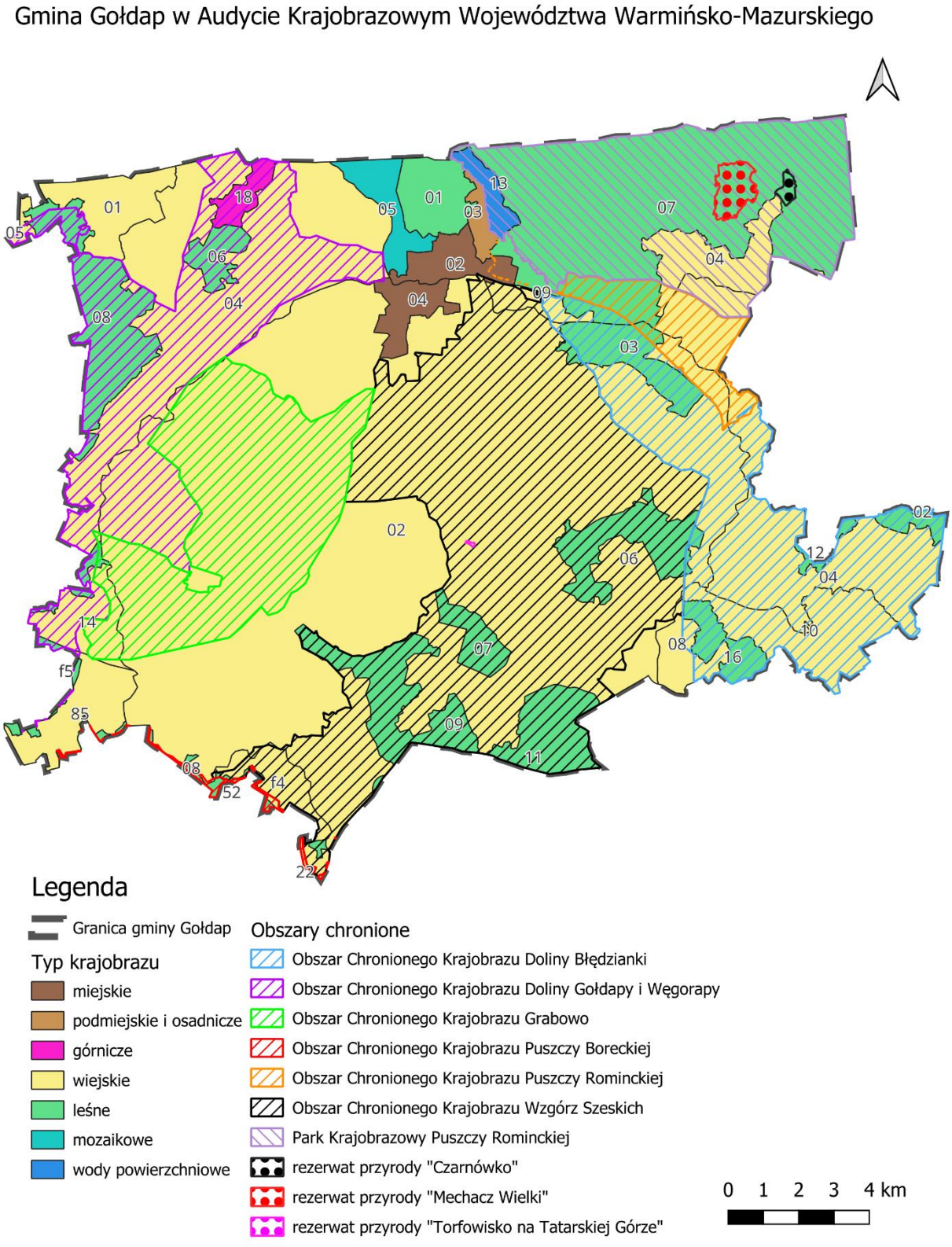
3.2 Audyt krajobrazowy

Na terenie województwa Warmińsko-Mazurskiego, a tym samym na terenie gminy Gołdap ustanowiono audyt krajobrazowy. Audyt Krajobrazowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego został uchwalony Uchwałą Nr XI/183/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 marca 2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu Krajobrazowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, który wszedł w życie 8 kwietnia 2025 roku. W opracowaniu Audytu Krajobrazowego Województwa nie zostały określone granice krajobrazów priorytetowych na terenie gminy Gołdap.

Analizując Audyt Województwa Warmińsko-Mazurskiego można zauważyć, że gmina Gołdap została podzielona na 35 zidentyfikowanych krajobrazów z podziałem na ich typy. Na terenie gminy wyróżnia się typy: miejskie, podmiejskie i osadnicze, wiejskie, mozaikowe, górnicze, leśne oraz wody powierzchniowe. Audyt krajobrazowy zawiera granice obszarów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2, a mianowicie: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy, Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich, Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Boreckiej, Obszar

Chronionego Krajobrazu Grabowo, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Jarki, Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Rominckiej, Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej, rezerwat przyrody "Mechacz Wielki", rezerwat przyrody "Torfowisko na Tatarskiej Górze" oraz rezerwat przyrody "Czarnówko".

Ryc. 27 Gmina Gołdap w Audycie Krajobrazowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu Krajobrazowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Tab. 10. Zestawienie krajobrazów gminy Gołdap na podstawie Audytu Krajobrazowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Lp.	Kod krajobrazu	Nr krajobrazu	Priorytet	Grupa	Grupa	Typ	Typ	Podtyp	Rzeźba	Pow [ha]
1	28-842.84-01	01	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk	krajobrazy wzgórzowe	482.06
2	28-842.71-01	01	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy faliste	401.95
3	28-842.85-02	02	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste	17572.63
4	28-842.71-02	02	NIE	C	Krajobrazy kulturowe, w których struktura i funkcja są w pełni ukształtowane przez działalność człowieka	9	miejskie	miejscowości z zachowanym układem historycznym	krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste	306.91
5	28-842.72-02	02	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe	101.90
6	28-842.85-03	03	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate	452.13

7	28-842.71-03	03	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	8	podmiejskie i osadnicze	zróżnicowana typologicznie i przestrzennie zabudowa nierolnicza na terenach wcześniej rolniczych	krajobrazy faliste	111.94
8	28-842.84-04	04	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste	3361.95
9	28-842.72-04	04	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate	2042.85
10	28-842.71-04	04	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate	513.64
11	28-842.85-04	04	NIE	C	Krajobrazy kulturowe, w których struktura i funkcja są w pełni ukształtowane przez działalność człowieka	9	miejskie	miejscowości z zachowanym układem historycznym	krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste	271.06
12	28-842.71-05	05	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	7	mozaikowe	podmiejskie	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy faliste	314.27
13	28-842.84-05	05	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy równinne	41.22

14	28-842.85-06	06	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate	568.44
15	28-842.84-06	06	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy faliste	190.03
16	28-842.71-07	07	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste	3970.98
17	28-842.85-07	07	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe	219.14
18	28-842.84-08	08	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste, krajobrazy równinne	927.13
19	28-842.72-08	08	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste	266.44

20	28-842.85-08	08	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy pagórkowate	20.04
21	28-842.85-09	09	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate	1149.88
22	28-842.71-09	09	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy pagórkowate	164.74
23	28-842.72-10	10	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk	krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste	797.16
24	28-842.85-11	11	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate	0.01
25	28-842.72-12	12	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate	40.67

26	28-842.71-13	13	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	1	wody powierzchniowe	jeziora	krajobrazy faliste	153.43
27	28-842.84-14	14	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste, krajobrazy równinne	419.59
28	28-842.72-16	16	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy pagórkowate	243.09
29	28-842.84-18	18	NIE	C	Krajobrazy kulturowe, w których struktura i funkcja są w pełni ukształtowane przez działalność człowieka	13	górnicze	tereny czynnej wielkopowierzchniowej eksploatacji odkrywkowej	krajobrazy wzgórzowe	157.72
30	28-842.86-22	22	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy pagórkowate	50.22
31	28-842.86-46	46	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy pagórkowate	0.21
32	28-842.86-52	52	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste	62.78

33	28-842.86-85	85	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate, krajobrazy faliste	501.43
34	28-842.86-f4	f4	NIE	B	Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzenne	6	wiejskie	z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy pagórkowate	280.04
35	28-842.86-f5	f5	NIE	A	Krajobrazy przyrodnicze, kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka	3	leśne	z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe, krajobrazy pagórkowate	43.92

Źródło: Opracowanie na podstawie Audytu Krajobrazowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Rekomendacje i wnioski zostały sformułowane dla krajobrazów w obrębie obszarów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, które zostały sformułowane adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych dla możliwości zachowania wartości krajobrazów oraz opracowane zgodnie z wytycznymi określonymi w Załączniku nr 7 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 roku w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 537).

Rekomendacje i wnioski to ogólne wytyczne, zalecenia oraz postulaty wskazujące, w jaki sposób należy zagospodarowywać przestrzeń, aby zachować i chronić walory krajobrazowe, utrzymać ich wysoką jakość i atrakcyjność oraz podtrzymać specyfikę i charakterystyczne cechy krajobrazu.

Rekomendacje i wnioski nie są sprzeczne z celami ani sposobami ochrony obszarów i obiektów określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody czy ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zapisy te należy traktować jako ogólne wskazówki przy sporządzaniu aktów planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Rekomendacje i wnioski nie mają charakteru nakazów, zakazów ani ograniczeń oraz nie zawierają konkretnych parametrów czy wskaźników — te mogą być wprowadzane wyłącznie w aktach prawa miejscowego. W odniesieniu do krajobrazów położonych na obszarach prawnie chronionych pod względem przyrodniczym, rekomendacje i wnioski nie naruszają ani nie zastępują regulacji oraz obowiązków wynikających z odrębnych przepisów prawa.

W rekomendacjach i wnioskach zawarto:

- Zadania polityki przestrzennej województwa, które odnoszą się do polityki przestrzennej prowadzonej przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Zostały określone w odniesieniu do całej przestrzeni województwa warmińsko-mazurskiego i należy je rozpatrywać z uwzględnieniem indywidualnych cech fizyczno-geograficznych, struktury użytkowania oraz wykorzystania przestrzeni poszczególnych krajobrazów.
- Kierunki i zasady kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów w odniesieniu do poziomu lokalnego, w tym w zakresie wytycznych odnośnie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub zasad ich zagospodarowania, a także wytycznych odnośnie określenia walorów ekspozycji, w szczególności elementów takich jak przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe.
- Zadania mające na celu zachowanie dotychczasowego lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych dla zachowania wartości krajobrazów w zakresie:
  - rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej,
  - zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej,
  - koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,

- konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych.

- Wykaz wybranych potencjalnych adresatów realizacji rekomendacji i wniosków.

Ponadto wskazano:

- obszar, który powinien zostać objęty formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3, 4 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody,
- obszary objęte formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3, 4 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, które ze względu na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony.
- wskazania do uzupełnienia stanu wiedzy w zakresie, w którym na czas sporządzania audytu krajobrazowego dane i informacje nie były dostępne, a są istotne dla osiągnięcia celu audytu krajobrazowego.

3.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego

Formami ochrony prawnej zabytków, zgodnie z art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami są:

- wpis do rejestru zabytków;
- wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Rejestr zabytków

Wykaz obiektów i zespołów obiektów wpisanych do rejestru zabytków w granicach gminy Gołdap zamieszczono w tabeli poniżej:

Tab. 11. Zespoły i obiekty wpisane do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	lokalizacja	obiekt zabytkowy	rodzaj obiektu	Numer i data decyzji
1	Gołdap	część miasta Gołdap	układ urbanistyczny wg opisu w decyzji	układ urbanistyczny	A-182, 10 listopada 1956 NR KULT.V-2B/69- 30-56
2	Gołdap	-	Cmentarz żołnierzy rosyjskich z I wojny światowej	cmentarz	A-3369, 6 czerwca 1992 WKZ 534/910/D/92
3	Gołdap	-	kościół ewangelicki ob. rzymskokatolicki p.w. NMP Matki Kościoła	kościół ewangelicki /ruina/ wieża gotycka	A-9/S, 13 lutego 1979 KL.WKZ 534/9/D/79; A-137, 22 marca 1956 NR KULT. V-2B-10-49- 56
4	Gołdap	ul. Wojska Polskiego	kościół par. p.w. św. Leona	kościół	nr rej. 527 z 07.10.1986 r.
5	Gołdap	ul. Cmentarna	Cmentarz ewangelicki	kościół	A-3810, 16 marca 1995 WKZ 534/1025/D/95
6	Gołdap	ul. Cmentarna	Cmentarz żydowski	cmentarz	A-3809, 16 marca 1995 WKZ 534/1026/D/95

Lp.	Miejscowość	lokalizacja	obiekt zabytkowy	rodzaj obiektu	Numer i data decyzji
7	Gołdap	ul. Jaćwieska 004 A	magazyn zbożowy	magazyn	A-36623, 1 stycznia 1994 WKZ 534/985/D/94
8	Gołdap	ul. Mazurska 011	budynek mieszkalny	budynek mieszkalny	A-535/S, 30 grudnia 1986 KL.WKZ
9	Gołdap	ul. Mazurska 009	budynek mieszkalny	budynek mieszkalny	A-530/S, 7 października 1986 KL.WKZ 534/530/D/86
10	Gołdap	ul. Mazurska 005	budynek mieszkalny	budynek mieszkalny	A-528/S, 7 października 1986 KL.WKZ 534/528/D/86
11	Gołdap	ul. Mazurska 007	budynek mieszkalno-usługowy	budynek mieszkalno-usługowy	A-529/S, 7 października 1986 KL.WKZ 534/529/D/86
12	Gołdap	ul. Partyzantów/ Wolności	zespół dawnych koszar piechoty Hrabiego Donhoffa	koszary	A-4468, 14 czerwca 2007 IZAR(JD)-4100/5-91/06/07
13	Gołdap	Plac Zwycięstwa 015	dom	dom	A-3680, 23 marca 1994 WKZ 534/991/D/94
14	Gołdap	Plac Zwycięstwa 014	dom	dom	A-3678, 23 marca 1994 WKZ 534/989/D/94
15	Gołdap	Plac Zwycięstwa 020	dom	dom	A-4183, 21 czerwca 2000 SOZ.IZN- 5340/237/2000
16	Gołdap	ul. Suwalska /Paderewskiego	wieża ciśnień	wieża ciśnień	A-3208, 8 listopada 1991 WKZ 534/858/D/91
17	Gołdap	ul. Suwalska	cmentarz wojenny z I wojny światowej	cmentarz	A-328/S, 10 marca 1983 KL.WKZ 534/328/D/83
18	Gołdap	ul. Tatyzy 009	budynek mieszkalny	budynek mieszkalny	A-533/S, 7 października 1986 KL.WKZ 534/328/D/83
19	Gołdap	ul Wojska Polskiego	kościół parafialny p.w. Św. Leona	kościół	A-1713, 7 października 1986 KL.WKZ 534/527/D/86
20	Gołdap	ul. Wolności 015	dom	dom	A-3679, 23 marca 1994 WKZ 534/990/D/94
21	Gołdap	ul. Wolności 13	dom	dom	A-3677, 23 marca 1994 WKZ 534/988/D/94
22	Gołdap	ul. Wolności 11	dom	dom	A-3681,23 marca 1994 WKZ 534/987/D/94
23	Botkuny	-	dwa wiadukty kolejowe	wiadukty kolejowe	A-1289, 15 maja 1979 KL.WKZ 534/34/79
24	Bronisze	-	cmentarz ewangelicki	cmentarz	A-2609, 11 stycznia 1989 KL.WKZ 534/637/D/89

Lp.	Miejscowość	lokalizacja	obiekt zabytkowy	rodzaj obiektu	Numer i data decyzji
25	Dzięgiele	-	cmentarz ewangelicki	cmentarz	A-3226, 20 listopada 1991 WKZ 534/876/D/91
26	Gieraliszki	-	zespół dworsko-parkowy (dwór, piwnica, obora, budynek gospodarczy)	zespół dworsko-parkowy	A-3836, 4 września 1995 WKZ 534/1034/D/95
27	Górne	-	kościół, ruina	kościół	A-199, 25 stycznia 1957 NR KULT.V-2B-17- 94-57
28	Grabowo	-	cmentarz wojenny żołnierzy niemieckich z II wojny światowej	cmentarz	A-1018/S, 13 lutego 1985 WKZ 534/1018/D/95
29	Grabowo	-	kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Różańcowej	kościół	A-1690, 30 czerwca 1986 KL.WKZ 534/511/D/86
30	Niedrzwica	-	park dworski wraz z przyległym terenem zabudowy gospodarczej i mieszkalnej	park dworski	A-1981,31 marca 1987 KL.WKZ 534/D/87
31	Podgórz	-	cmentarz ewangelicki	cmentarz	A-951, 15 marca 1993
32	Rakówko	-	park dworski wraz z przyległym terenem	park dworski	A-3204, 4 listopada 1991 WKZ 534/855/D/91
33	Wilkasy	-	park dworski	park dworski	A-2588, 15 listopada 1988 KL.WKZ 534/188/D/88
34	Wronki Wielkie - Podgórze	-	cmentarz ewangelicki	cmentarz	A-3463, 15 kwietnia 1993 WKZ.534/951/D/93
35	Wronki Wielkie	-	cmentarz żołnierzy radzieckich z II wojny światowej	cmentarz	A-3283, 26 lutego 1992 WKZ 534/905/D/92

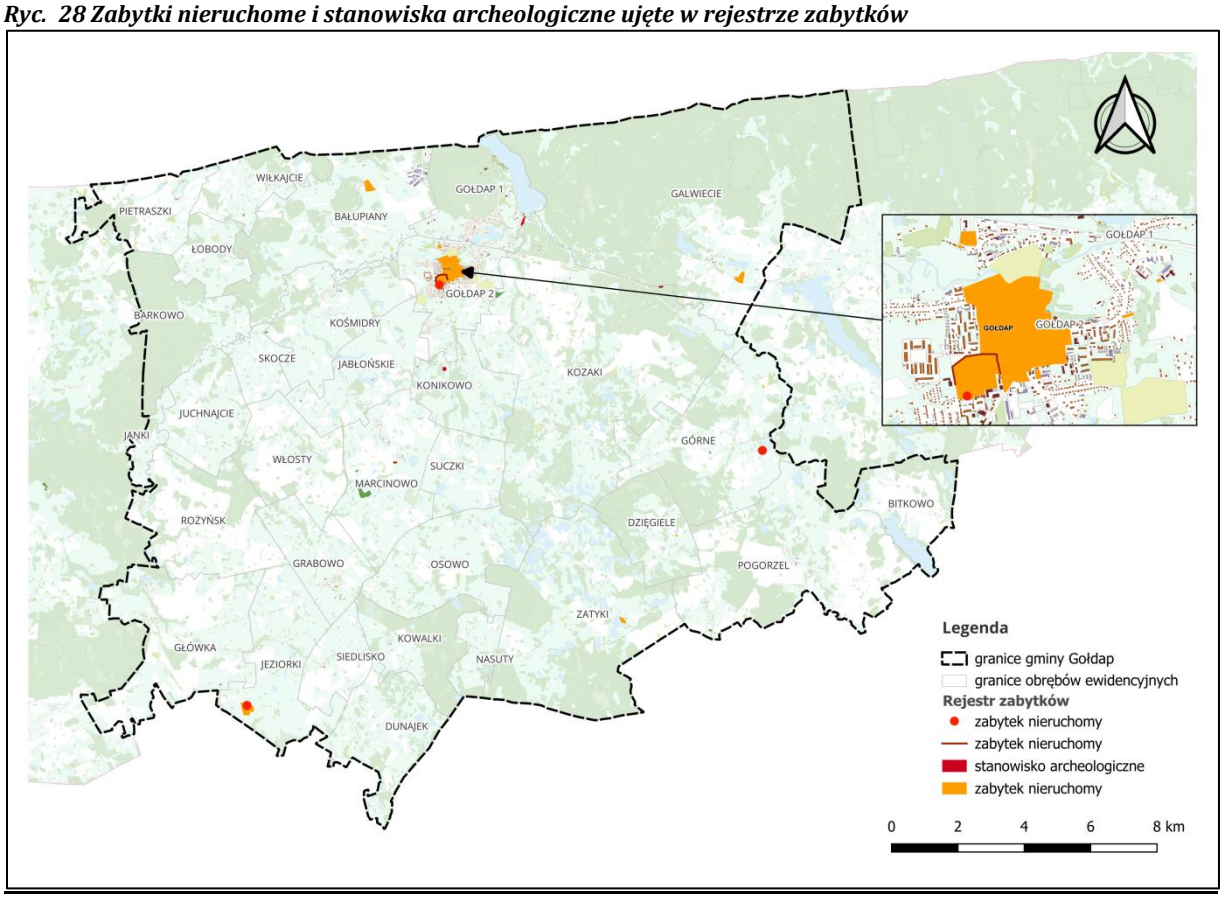
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków

W granicach gminy znajdują się następujące zabytki archeologiczne wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków archeologicznych:

- stanowisko C-114 zespół osadnictwa pradziejowego ze schyłkowego paleolitu i mezolitu oraz wczesnej epoki brązu - decyzja z dnia 10.10.1966 r. (obszar AZP 12- 78, nr M. 1, Nr Ob. 1);
- stanowisko C-035 grodzisko - decyzja z dnia 20.10.1966 r. (obszar AZP 13-78, nr M. 1, Nr Ob. 4).

Lokalizacja zabytków nieruchomych i stanowisk archeologicznych na terenie gminy Gołdap oraz obrębów ewidencyjnych została przedstawiona poniżej:

Ryc. 28 Zabytki nieruchome i stanowiska archeologiczne ujęte w rejestrze zabytków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NID

Gminna Ewidencja Zabytków

Wykaz zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków został przedstawiony poniżej:

Tab. 12. Zabytki ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Lp.	Zabytek
1	Babki - cmentarz ewangelicki, założono - 2 poł. XIX w. (A-1/1949)
2	Babki (Młynniki) - cmentarz ewangelicki, założono - 2 XIX w. (A-81/1949)
3	Bałupiany - dom w zespole budynków służby drogowej, pocz. XX w. (B-4/1949)
4	Bałupiany - dom w zespole budynków służby drogowej, pocz. XX w. (B-5/1949)
5	Bałupiany - cmentarz ewangelicki, ok. 1800 r. (A-3/1949)
6	Barkowo- cmentarz ewangelicki, założono - 2 poł. XIX w. (A-4/1949)
7	Bitkowo (Slepowo)- cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-5/1949)
8	Boćwinka - Dom mieszkalny w zespole kolejowym przy nieczynnej linii kolejowej. (B-18/1949)
9	Boćwinka - Budynek gospodarczy w zespole kolejowym przy nieczynnej linii kolejowej (B-19/1949)

Lp.	Zabytek
10	Boćwinka - cmentarz ewangelicki, rodzinnym. (A-7/1949)
11	Boćwinka Młyn -dwór w zespole dworsko-parkowym XIX/XX w. (B-21/1949)
12	Boćwinka Młyn - park w zespole dworsko-parkowym XIX/XX w. (B-22/1949)
13	Botkuny - dworzec przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Żytkiejmy, ok. 1910 r. (B-23/1949)
14	Botkuny - budynek gosp. w zespole stacji przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Żytkiejmy, ok. 1910 r. (B- 24/1949)
15	Botkuny - Botkuny -budynek gospodarczy w zespole stacji przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Żytkiejmy, ok. 1910 r. (B-25/1949)
16	Botkuny - para mostów kolejowe nad rzeką Jarką na nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Żytkiejmy, ok. 1910 r. (B-26/1949)
17	Botkuny - para mostów kolejowych nad drogą gruntową na nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Żytkiejmy, ok. 1910 r.
18	Botkuny - most kolejowy nad drogą kołową Gołdap - Dubeninki na nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Żytkiejmy, ok. 1910 r. (B-27/1949)
19	Botkuny - most kolejowych nad drogą gruntową na nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Żytkiejmy, ok. 1930 r. (B- 28/1949)
20	Botkuny - mostów kolejowych nad ciekiem wodnym na nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Żytkiejmy, ok. 1930 r. (B-29/1949)
21	Botkuny - most kolejowy nad ciekiem wodnym na nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Żytkiejmy, ok. 1930 r. (B- 30/1949)
22	Botkuny - cmentarz ewangelicki, 2 ćw. XIX w. (A-8/1949)
23	Bronisze - park w zespole podworskim XIX/XX w. (B-42/1949)
24	Bronisze - cmentarz ewangelicki, ok. 1800 r. (A-9/1949)
25	Czarnówko - cmentarz ewangelicki, ok. 2 poł. XIX w. (A-10/1949)
26	Czarnówko - cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-11/1949)
27	Czarnówko - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-12/1949)
28	Dąbie - park w zespole podworskim. (B-43/1949)
29	Dąbie - cmentarz ewangelicki, ok. 2 poł. XIX w. (A-13/1949)
30	Dunajek -budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w. (B-81/1949)
31	Dunajek - budynek gospodarczy w zespole szkoły, pocz. XX w. (B-82/1949)
32	Dunajek - cmentarz ewangelicki, ok. 1900 r. (A-14/1949)
33	Dunajek - cmentarz ewangelicki, założono - 1 poł. XIX w. (A-15/1949)
34	Dunajek - Blenda - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-16/1949)
35	Dunajek - Kozie Góry - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-17/1949)
36	Dunajek - Wierzbianka - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-18/1949)
37	Dzięgiele - cmentarz ewangelicki, 1 ćw. XIX w. (A-19/1949)
38	Galwiecie - dwór ok. poł. XIX w. (B-94/1949)
39	Galwiecie - park ok. poł. XIX w. (B-95/1949)
40	Galwiecie - cmentarz ewangelicki, ok. 1800 r. (A-20/1949)
41	Galwiecie - cmentarz ewangelicki rodzinny, ok. 2 poł. XIX w. (A-21/1949)
42	Gieraliszki - dwór w zespole dworsko-parkowym, 2 poł. XIX w. (B-102/1949)
43	Gieraliszki - obora w zespole dworsko-parkowym, 2 poł. XIX w. (B-103/1949)
44	Gieraliszki - obora w zespole dworsko-parkowym, 2 poł. XIX w. (B-104/1949)
45	Gieraliszki - magazyn w zespole dworsko-parkowym, 2 poł. XIX w. (B-105/1949)
46	Gieraliszki - park w zespole dworsko-parkowym, 2 poł. XIX w. (B-106/1949)
47	Gieraliszki - cmentarz ewangelicki rodzinny, k. XIX w. (A-22/1949)
48	Gieraliszki - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-23/1949)

Lp.	Zabytek
49	Główka - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-24/1949)
50	Gołdap - Kościół ewangelicki ob. par. rzym.-kat. p.w. NMP Matki Kościoła, mur 1578 r., ul. Żeromskiego. (B- 124/1949)
51	Gołdap - Plebania ob. dom, ul. Żeromskiego 4, XIX/XX w. (B-125/1949)
52	Gołdap - Kościół p.w. św. Leona, 1894 r., ul. Wojska Polskiego. (B-126/1949)
53	Gołdap - dom, ul. Armii Krajowej 4, XIX/XX w. (B-128/1949)
54	Gołdap - dom, ul. Armii Krajowej 6, XIX/XX w. (B-129/1949)
55	Gołdap - dom, ul. Armii Krajowej 8, XIX/XX w. (B-130/1949)
56	Gołdap - dom, ul. Armii Krajowej 10, XIX/XX w. (B-132/1949)
57	Gołdap - dom, ul. Armii Krajowej 11, XIX/XX w. (B-133/1949)
58	Gołdap - dom, ul. Armii Krajowej 12, XIX/XX w. (B-134/1949)
59	Gołdap - dom, ul. Armii Krajowej 36, XIX/XX w. (B-135/1949)
60	Gołdap - dom, ul. Armii Krajowej 38, XIX/XX w. (B-136/1949)
61	Gołdap - dom, ul. Górna 11, k. XX w. (B-137/1949)
62	Gołdap - dom, ul. Górna 13, k. XX w. (B-138/1949)
63	Gołdap - dom, ul. Górna 15, XIX/XX w. (B-139/1949)
64	Gołdap - dom, ul. Górna 17, XIX/XX w. (B-140/1949)
65	Gołdap - dom, ul. ul. Jaćwieska 4a, XIX/XX w. (B-141/1949)
66	Gołdap - dom, ul. Jaćwieska 6, XIX/XX w. (B-142/1949)
67	Gołdap - dom, ul. Jaćwieska 8, XIX/XX w. (B-143/1949)
68	Gołdap - dom, ul. Jaćwieska 9, XIX/XX w. (B-144/1949)
69	Gołdap - dom, ul. Jaćwieska 11, XIX/XX w. (B-145/1949)
70	Gołdap - dom, ul. Jaćwieska 14a, XIX/XX w. (B-146/1949)
71	Gołdap - dom, ul. Jaćwieska 14b, XIX/XX w. (B-147/1949)
72	Gołdap - dom, ul. Jaćwieska 14c, XIX/XX w. (B-148/1949)
73	Gołdap - dom, ul. Jaćwieska 14d, XIX/XX w. (B-149/1949)
74	Gołdap - dom, ul. Jaćwieska 19, XIX/XX w. (B-150/1949)
75	Gołdap - dom, ul. Królewiecka 11, XIX/XX w. (B-151/1949)
76	Gołdap - dom, ul. Kolejowa 7, XIX/XX w. (B-152/1949)
77	Gołdap - dom, ul. Kolejowa 9, XIX/XX w (B-153/1949)
78	Gołdap - dom, ul. Kolejowa 11, XIX/XX w (B-154/1949)
79	Gołdap - dom, ul. Kościuszki 1, okres międzywojenny. (B-155/1949)
80	Gołdap - dom, ul. Kościuszki 3, okres międzywojenny. (B-156/1949)
81	Gołdap - dom, ul. Kościuszki 4, okres międzywojenny. (B-157/1949)
82	Gołdap - dom, ul. Kościuszki 5, okres międzywojenny. (B-158/1949)
83	Gołdap - dom, ul. Kościuszki 6, okres międzywojenny. (B-159/1949)
84	Gołdap - dom, ul. Kościuszki 8-12, okres międzywojenny. (B-160/1949)
85	Gołdap - dom, ul. Kościuszki 14, okres międzywojenny. (B-161/1949)
86	Gołdap - dom, ul. Kościuszki 16, okres międzywojenny. (B-162/1949)
87	Gołdap - dom, ul. Kościuszki 18, okres międzywojenny. (B-163/1949)
88	Gołdap - dom, ul. Kościuszki 20, okres międzywojenny. (B-164/1949)
89	Gołdap - dom, ul. Lipowa 1, okres międzywojenny. (B-165/1949)
90	Gołdap - dom, ul. Lipowa 2, okres międzywojenny. (B-166/1949)
91	Gołdap - dom, ul. Lipowa 3, okres międzywojenny. (B-167/1949)

Lp.	Zabytek
92	Gołdap - dom, ul. Lipowa 5, okres międzywojenny. (B-168/1949)
93	Gołdap - dom, ul. Lipowa 8a, okres międzywojenny. (B-169/1949)
94	Gołdap - dom, ul. 11 Listopada 2, okres międzywojenny. (B-170/1949)
95	Gołdap - dom, ul. 11 Listopada 3 / 3a, okres międzywojenny. (B-171/1949)
96	Gołdap - dom, ul. 11 Listopada 5, okres międzywojenny. (B-172/1949)
97	Gołdap - dom, ul. 11 Listopada 7, okres międzywojenny. (B-173/1949)
98	Gołdap - dom, ul. 11 Listopada 16, okres międzywojenny. (B-174/1949)
99	Gołdap - dom, ul. 11 Listopada 18, okres międzywojenny. (B-175/1949)
100	Gołdap - dom, ul Malarska 5, okres międzywojenny. (B-176/1949)
101	Gołdap - dom, ul Malarska 7, XIX/XX w. (B-177/1949)
102	Gołdap - dom, ul Mazurska 4, XIX/XX w. (B-178/1949)
103	Gołdap - dom, ul Mazurska 5, XIX/XX w. (B-179/1949)
104	Gołdap - dom, ul Mazurska 7, XIX/XX w. (B-180/1949)
105	Gołdap - dom, ul. Mazurska 9, XIX/XX w. (B-181/1949)
106	Gołdap - dom, ul. Mazurska 10, XIX/XX w. (B-182/1949)
107	Gołdap - dom, ul. Mazurska 11, XIX/XX w. (B-183/1949)
108	Gołdap - dom, ul. Mazurska 12, okres międzywojenny. (B-184/1949)
109	Gołdap - dom, ul. Mazurska 20, XIX/XX w. (B-185/1949)
110	Gołdap - dom, ul. Mazurska 22, XIX/XX w. (B-186/1949)
111	Gołdap - dom, ul. Mazurska 23, XIX/XX w. (B-187/1949)
112	Gołdap - dom, ul. Mazurska 27, XIX/XX w. (B-188/1949)
113	Gołdap - dom, ul. Paderewskiego 11, XIX/XX w. (B-189/1949)
114	Gołdap - dom, ul. Paderewskiego 24, okres międzywojenny. (B-190/1949)
115	Gołdap - dom, ul. Partyzantów 20, XIX/XX w. (B-191/1949)
116	Gołdap - dom, ul. Partyzantów 26, XIX/XX w. (B-192/1949)
117	Gołdap - dom, ul. Partyzantów 28, okres międzywojenny. (B-193/1949)
118	Gołdap - dom, ul. Plac Zwycięstwa 12, okres międzywojenny. (B-194/1949)
119	Gołdap - dom, ul. Plac Zwycięstwa 14, okres międzywojenny. (B-195/1949)
120	Gołdap - dom, ul. Plac Zwycięstwa 15, okres międzywojenny. (B-196/1949)
121	Gołdap - dom, ul. Plac Zwycięstwa 20, okres międzywojenny. (B-197/1949)
122	Gołdap - Zespół Szkół Ogólnokształcących, ul. ks. J. Popiełuszki 2, XIX/XX w. (B-198/1949)
123	Gołdap - dom, ul. Przytorowa 1, XIX/XX w. (B-199/1949)
124	Gołdap - budynek gosp., ul. Przytorowa 1, XIX/XX w. (B-200/1949)
125	Gołdap - dom, ul. Przytorowa 3, XIX/XX w. (B-201/1949)
126	Gołdap - budynek gosp., ul. Przytorowa 3, XIX/XX w. (B-202/1949)
127	Gołdap - dom, ul. Przytorowa 5, XIX/XX w. (B-203/1949)
128	Gołdap - Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Szkolna 4, XIX/XX w. (B-204/1949)
129	Gołdap - dom, ul. Tatyzy 7, XIX/XX w. (B-205/1949)
130	Gołdap - dom, ul. Tatyzy 9, XIX/XX w. (B-206/1949)
131	Gołdap - dom, ul. Warsztatowa 2, okres międzywojenny. (B-207/1949)
132	Gołdap - dom, ul. Wojska Polskiego 2, , XIX/XX w. (B-208/1949)
133	Gołdap - dom, ul. Wolności 11, XIX/XX w. (B-209/1949)
134	Gołdap - dom, ul. Wolności 13, XIX/XX w. (B-210/1949)
135	Gołdap - dom, ul. Wolności 15, okres międzywojenny. (B-211/1949)

Lp.	Zabytek
136	Gołdap - dom, ul. Żeromskiego 11, okres międzywojenny. (B-212/1949)
137	Gołdap - dworzec w zespole stacji kolejowej, XIX/XX w., okres międzywojenny. (B-213/1949)
138	Gołdap - magazyn spedycji kolejowej w zespole stacji kolejowej, XIX/XX w. (B-214/1949)
139	Gołdap - szalet w zespole stacji kolejowej, XIX/XX w., okres międzywojenny. (B-215/1949)
140	Gołdap - wieża wodna w zespole stacji kolejowej, XIX/XX w., okres międzywojenny. (B-216/1949)
141	Gołdap - wieża wodna w zespole stacji kolejowej, XIX/XX w., okres międzywojenny. (B-217/1949)
142	Gołdap - nastawnia w zespole stacji kolejowej, XIX/XX w. (B-218/1949)
143	Gołdap - nastawnia w zespole stacji kolejowej, XIX/XX w. (B-219/1949)
144	Gołdap - pozostałości lokomotywowni w zespole stacji kolejowej, XIX/XX w. (B-220/1949)
145	Gołdap - pozostałości stacji naweglania w zespole stacji kolejowej, XIX/XX w. (B-221/1949)
146	Gołdap - rampa w zespole stacji kolejowej, XIX/XX w. (B-222/1949)
147	Gołdap - koszarowiec w zespole koszar piechoty /gimnazjum/, XIX/XX w. (B-222/1949)
148	Gołdap - koszarowiec w zespole koszar piechoty /biblioteka/, XIX/XX w. (B-224/1949)
149	Gołdap - koszarowiec w zespole koszar piechoty, XIX/XX w. (B-225/1949)
150	Gołdap - koszarowiec w zespole koszar piechoty, okres międzywojenny. (B-226/1949)
151	Gołdap - koszarowiec w zespole koszar piechoty, XIX/XX w. (B-227/1949)
152	Gołdap - koszarowiec w zespole koszar piechoty, Partyzantów 27 XIX/XX w. (B-228/1949)
153	Gołdap - kasyno w zespole koszar piechoty, 1909 r. (B-229/1949)
154	Gołdap - budynek administracyjny w zespole koszar piechoty, XIX/XX w. (B-230/1949)
155	Gołdap - budynek administracyjny w zespole koszar piechoty, XIX/XX w. (B-231/1949)
156	Gołdap - wieża w zespole koszar piechoty XIX/XX w. (B-232/1949)
157	Gołdap - magazyn w zespole koszar piechoty, XIX/XX w. (B-233/1949) XIX w.
158	Gołdap - magazyn w zespole koszar piechoty, XIX w. XIX/XX w. (B-234/1949)
159	Gołdap - magazyn w zespole koszar piechoty, XIX/XX w. (B-235/1949)
160	Gołdap - magazyn w zespole koszar piechoty, XIX/XX w. (B-236/1949)
161	Gołdap - magazyn w zespole koszar piechoty. okres międzywojenny. (B-237/1949)
162	Gołdap - magazyn w zespole koszar piechoty. okres międzywojenny. (B-238/1949)
163	Gołdap - magazyn w zespole koszar piechoty. okres międzywojenny. (B-239/1949)
164	Gołdap - schron w zespole koszar piechoty. okres międzywojenny. (B-240/1949)
165	Gołdap - koszarowiec w zespole koszar strzelców pancernych, okres międzywojenny. (B-241/1949)
166	Gołdap - koszarowiec w zespole koszar strzelców pancernych, okres międzywojenny. (B-242/1949)
167	Gołdap - koszarowiec w zespole koszar strzelców pancernych, okres międzywojenny. (B-243/1949)
168	Gołdap - koszarowiec w zespole koszar strzelców pancernych, okres międzywojenny. (B-244/1949)
169	Gołdap - koszarowiec w zespole koszar strzelców pancernych, okres międzywojenny. (B-245/1949)
170	Gołdap - Szpital, ul. Słoneczna 7, XIX/XX w. (B-246/1949)
171	Gołdap - młyn, XIX/XX w. (B-247/1949)
172	Gołdap - wieża wodna, ul. Paderewskiego, XIX/XX w. XIX/XX w. (B-284/1949)
173	Gołdap - zapora przeciwczołgowa, ul. Mazurska, 1944 r. (B-285/1949)
174	Gołdap - Kochtopfe schron polowy, ul. Gąbińska. 1944 r. (B-286/1949)
175	Gołdap - wartownia w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL„Robinson”, ok. 1940 r. (B-248/1949)

Lp.	Zabytek
176	Gołdap - wartownia w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL„Robinson”, ok. 1940 r. (B-249/1949)
177	Gołdap - ciężki schron przeciwlotniczy w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL„Robinson”, ok. 1940 r. (B- 251/1949)
178	Gołdap - ciężki schron przeciwlotniczy w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL„Robinson”, ok. 1940 r. (B- 252/1949)
179	Gołdap - schron sztabowy w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL„Robinson”, ok. 1940 r. (B- 253/1949)
180	Gołdap - schron sztabowy w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL„Robinson” ok. 1940 r.(B-254/1949)
181	Gołdap - zbiornik przeciwpożarowy w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL„Robinson”, ok. 1940 r. (B- 255/1949)
182	Gołdap - zbiornik przeciwpożarowy w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL„Robinson”, ok. 1940 r. (B- 256/1949)
183	Gołdap - schron ceglany w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL„Robinson”, ok. 1940 r, (B-257/1949)
184	Gołdap - schron przeciwlotniczy w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL„Robinson”, ok. 1940 r. (B- 258/1949)
185	Gołdap - hamownia silników w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL„Robinson” ok. 1940 r. (B- 259/1949)
186	Gołdap - schron magazynowy i ruiny dwóch schronów magazynowych w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lotniczych OKL „Robinson” ok. 1940 r. (B-260/1949)
187	Gołdap - cmentarz ewangelicki /I/, ok. 1800 r. (A-25/1949)
188	Gołdap - cmentarz ewangelicki /II/, 2 ćw. XIX w. (A-26/1949)
189	Gołdap - cmentarz ewangelicki /III/, po 1850 r. (A-27/1949)
190	Gołdap - cmentarz wojenny z 1 wojny światowej - 1914 r. (A-28/1949)
191	Gołdap - cmentarz żołnierzy rosyjskich z 1 wojny światowej - 1914 r. (A-29/1949)
192	Gołdap - stary cmentarz żydowski - 1 poł. XIX w. (A-30/1949)
193	Gołdap - nowy cmentarz żydowski - 2 poł. XIX w. (A-31/1949)
194	Gołdap - cmentarz komunalny - 1961 r. (A-32/1949)
195	Gołdap - cmentarz parafialny rzymskokatolicki, 1945 r. (A-33/1949)
196	Gołdap /Kumiecie/- cmentarz ewangelicki, ok. 1800 r. (A-34/1949)
197	Gołdap /Kumiecie/- nagrobek gen. Hansa Jeschonnka, 1943 r. (A-35/1949)
198	Gołdap /Mruczek/ - cmentarz ewangelicki, ok. 1900 r. (A-36/1949)
199	Górne - ruiny kościoła ewangelickiego, 1612-1617, przebud. 1840 r. (B-295/1949)
200	Górne - budynek szkolny w zespole szkoły, mur. pocz. XX w. (B-296/1949)
201	Górne - budynek gospodarczy w zespole szkoły, mur. pocz. XX w. (B-297/1949)
202	Górne - dworzec w zespole dworca kolejowego przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Ełk. (B-298/1949)
203	Górne - budynek spedycji kolejowej w zespole dworca kolejowego przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Ełk. (B-299/1949)
204	Górne - budynek szaletu w zespole dworca kolejowego przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Ełk. (B- 300/1949)
205	Górne - cmentarz ewangelicki, 1 poł. XIX w. (A-37/1949)
206	Górne (Przeczka) - cmentarz ewangelicki, 1 poł. XIX w. (A-37/1949)
207	Grabowo - kościół ewangelicki ob. kościół par. rzym.-kat. p, w. MB Różańcowej ok. 1590 r. (B-302/1949)
208	Grabowo - plebania nr 60. (B-305/1949)
209	Grabowo - budynek szkolny w zespole szkoły pocz. XX wieku i okres międzywojenny (B-303/1949)
210	Grabowo - budynek gospodarczy w zespole szkoły pocz. XX wieku i okres międzywojenny (B-

Lp.	Zabytek
	304/1949)
211	Grabowo - dawna karczma, pocz. XX w. (B-306/1949)
212	Grabowo - dworzec w zespole stacji przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Węgorzewo 1897 r. (B-308/1949)
213	Grabowo - dom w zespole stacji przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Węgorzewo 1897 r. (B-309/1949)
214	Grabowo - budynek gospodarczy w zespole stacji przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Węgorzewo 1897 r. (B-310/1949)
215	Grabowo - budynek gospodarczy w zespole stacji przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Węgorzewo 1897 r. (B-311/1949)
216	Grabowo - budynek gospodarczy w zespole stacji przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Węgorzewo 1897 r.
217	Grabowo - rampa w zespole stacji przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap- Węgorzewo 1897 r. (B-312/1949)
218	Grabowo - mosty drogowy nad linią kolejową na nieczynnej linii kolejowej Gołdap- Węgorzewo 1897 r. (B- 313/1949)
219	Grabowo - cmentarz ewangelicki, ok. 1800 r. (A-39/1949)
220	Grabowo - cmentarz ewangelicki, ok. poł. XIX w. (A-40/1949)
221	Grabowo - cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-41/1949)
222	Grabowo - cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-42/1949)
223	Grabowo - cmentarz ewangelicki / przykościelny/, ok. 1700 r. (A-43/1949)
224	Grabowo - cmentarz wojenny żołnierzy niemieckich z II wojny światowej, ok. 1944 r. (A-44/1949)
225	Grygieliszki - Hajnówek Leśniczówka - cmentarz ewangelicki, założono - ok. 2 poł. XIX w. (A-45/1949)
226	Jabramowo - park, XIX/XX w. (B-320/1949)
227	Jabramowo (Nowe Botkuny), cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-48/1949)
228	Jabłońskie most kolejowy nad droga gruntową na nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Węgorzewo 1897 r. (B- 321/1949)
229	Jabłońskie - cmentarz ewangelicki, założono - ok. 1800 r. (A-46/1949)
230	Jabłońskie (Marcinowa Wólka)- cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-47/1949)
231	Janowo - cmentarz ewangelicki, założono - ok. 2 poł. XIX w., (A-49/1949)
232	Janowo (w kierunku Jabramowa) - cmentarz ewangelicki, ok. 2 poł. XIX w., (A-123/1949)
233	Janowo (Niegocin)- cmentarz ewangelicki, XIX w., (A-50/1949)
234	Janowo (Rożyńsk)- cmentarz ewangelicki, XIX w., (A-51/1949)
235	Janowo (Wronki Małe)- cmentarz ewangelicki, XIX w., (A-52/1949)
236	Jany - cmentarz ewangelicki, ok. 2 poł. XIX w., (A-53/1949)
237	Jeziorki Wielkie- cmentarz ewangelicki, poł. XIX w. (A-54/1949)
238	Jeziorki Wielkie- cmentarz ewangelicki, pocz. XX w. (A-55/1949)
239	Jeziorki Wielkie - cmentarz ewangelicki, poł. XIX w. (A-56/1949)
240	Jeziorki Wielkie - cmentarz ewangelicki. II poł. XIX w. (A-57/1949)
241	Jeziorki Małe- cmentarz ewangelicki, II poł. XIX w. (A-58/1949)
242	Jeziorki Małe- cmentarz ewangelicki, rodzinny, II poł. XIX w. (A-59/1949)
243	Jeziorki Małe- cmentarz ewangelicki, rodzinny, II poł. XIX w. (A-60/1949)
244	Juchnajcie - dom nr 8 ob. kaplica pocz. XX w. (B-337/1949)
245	Juchnajcie - dom nr 9 pocz. XX w. (B-338/1949)
246	Juchnajcie - cmentarz ewangelicki, założono - ok. 1800 r. (A-61/1949)
247	Juchnajcie - cmentarz ewangelicki, II poł. XIX w. (A-62/1949)
248	Juchnajcie - cmentarz ewangelicki, II poł. XIX w. (A-63/1949)

Lp.	Zabytek
249	Jurkiszki - cmentarz ewangelicki, założono - II poł. XIX w. (A-64/1949)
250	Kalniszki - cmentarz ewangelicki, II poł. XIX w. (A-65/1949)
251	Kalniszki (Borki)- cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-66/1949)
252	Kamionki - cmentarz ewangelicki, 1800 r. (A-67/1949)
253	Kolniszki - cmentarz ewangelicki, II poł. XIX w., (A-68/1949)
254	Kośmidry -cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w., (A-69/1949)
255	Kowalki -cmentarz ewangelicki, XIX/XX w. (A-70/1949)
256	Kowalki -cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-71/1949)
257	Kowalki (Jakobieny)-cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-72/1949)
258	Kozaki - cmentarz ewangelicki, założono - 1 poł. XIX w. (A-73/1949)
259	Kozaki - cmentarz ewangelicki, rodzinny, XIX w. (A-74/1949)
260	Łobody - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-75/1949)
261	Łobody - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-76/1949)
262	Marcinowo -cmentarz ewangelicki, ok. 1800 r. (A-77/1949)
263	Marcinowo -cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-78/1949)
264	Marcinowo - cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-79/1949)
265	Mażucie - dom nr 6 XIX/XX w. (B-369/1949)
266	Mażucie - magazyn XIX/XX w. (B-370/1949)
267	Mażucie - park, XIX/XX w. (B-371/1949) (B-370/1949)
268	Mażucie - cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-80/1949)
269	Morzęty - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-81/1949)
270	Morzęty - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-83/1949)
271	Nasuty - budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w. (B-372/1949)
272	Nasuty - budynek gospodarczy w zespole szkoły, pocz. XX w. (B-373/1949)
273	Nasuty - cmentarz ewangelicki, ok. 1850 r. (A-84/1949)
274	Nasuty - cmentarz ewangelicki, pocz. XX w. (A-85/1949)
275	Nasuty - cmentarz ewangelicki, pocz. XIX w. (A-86/1949)
276	Nasuty (Aleksandrowo) - cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-87/1949)
277	Niedrzwica - gorzelnia w zespole podworskim, okres międzywojenny (B-471/1949)
278	Niedrzwica - park, XIX/XX w. (B-380/1949)
279	Niedrzwica - cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-88/1949)
280	Niedrzwica - cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-89/1949)
281	Nowa Boćwinka -cmentarz ewangelicki, ok. 1800 r. (A-90/1949)
282	Nowe Boćwinka - cmentarz ewangelicki, rodzinny XIX/XX w. (A-91/1949)
283	Osowo -cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-92/1949)
284	Osowo - cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-93/1949)
285	Osowo (Głazowo) - cmentarz ewangelicki, ok. poł. XIX w. (A-94/1949)
286	Pietrasze - cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-95/1949)
287	Pietraszki - cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-96/1949)
288	Pietraszki (Czerwone)- cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-97/1949)
289	Pogorzel - szkoła, pocz. XX w. (B-406/1949)
290	Pogorzel - dworzec w zespole stacji przy nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Olecko - Ełk 1870 r. (B-407/1949)
291	Pogorzel - dom w zespole stacji przy nieczynnej linii kolejowe Gołdap-Olecko - Ełk 1870 r. (B-408/1949)

Lp.	Zabytek
292	Pogorzel - budynek gospodarczy w zespole stacji przy nieczynnej linii kolejowe Gołdap-Olecko - Ełk 1870 r. (B- 409/1949)
293	Pogorzel - cmentarz ewangelicki, ok. 1800 r. (A-98/1949)
294	Rakówek - spichlerz w zespole podworskim, poł. XIX w. (B-410/1949)
295	Rakówek - obora w zespole podworskim, poł. XIX w. (B-411/1949)
296	Rakówek - park w zespole podworskim, poł. XIX w. (B-412/1949)
297	Rakówek - most kolejowy nad droga gruntową na nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Żytkiejmy, ok. 1910 r. (B- 414/1949)
298	Rakówek - most kolejowy nad droga gruntową na nieczynnej linii kolejowej Gołdap-Żytkiejmy, ok. 1910 r. (B- 415/1949)
299	Regiele - Regellen, Glaubitz, cmentarz ewangelicki, poł. XIX w. (A-99/1949)
300	Regiele - cmentarz ewangelicki, rodzinny, XIX w. (A-100/1949)
301	Rostek - park dom z zespole podworskim XIX/XX w. (B-416/1949)
302	Rożyńsk Mały - budynek gospodarczy w zespole podworskim, XIX/XX w. (B-419/1949)
303	Rożyńsk Mały - budynek gospodarczy w zespole podworskim XIX/XX w. (B-420/1949)
304	Rożyńsk Mały - budynek gospodarczy w zespole podworskim XIX/XX w. (B-421/1949)
305	Rożyńsk Mały - stodoła w zespole podworskim XIX/XX w. (B-423/1949)
306	Rożyńsk Mały - młyn wodny w zespole podworskim, XIX/XX w. (B-424/1949)
307	Rożyńsk Mały - cmentarz ewangelicki, ok. 1800 r. (A-101/1949)
308	Rożyńsk Wielki - cmentarz ewangelicki, założono - ok. 1800 r. (A-102/1949)
309	Rudzie - cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-103/1949)
310	Samoniny - cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w. (A-107/1949)
311	Siedlisko - budynek szkolny w zespole szkoły pocz. XX w. (B-440/1949)
312	Siedlisko - cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-104/1949)
313	Skocze - budynek szkolny w zespole szkoły okres międzywojenny. (B-454/1949)
314	Skocze - budynek dawnej gospody pocz. XX w. (B-455/1949)
315	Skocze - cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-105/1949)
316	Sokoły - cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-106/1949)
317	Suczki - cmentarz ewangelicki, II poł. XIX w. (A-108/1949)
318	Szyliny - cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-109/1949)
319	Tatary - cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-110/1949)
320	Użbale - grób żołnierski, niemiecki, z I wojny światowej, 1914 r. (A-111/1949)
321	Wilkasy -park dworski, XIX/XX w. (B-462/1949)
322	Wilkasy -cmentarz ewangelicki, XIX/XIX w. (A-112/1949)
323	Wilkasy -cmentarz ewangelicki, rodzinny, k. XIX/XX w.(?) (A-113/1949)
324	Wiłkajcie - cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-114/1949)
325	Włosty - cmentarz ewangelicki, XIX w. (A-115/1949)
326	Wronki Wielkie -cmentarz ewangelicki, założono - ok. 1850 r. (A-116/1949)
327	Wronki-Podgórze -cmentarz ewangelicki, założono - ok. 1800 r. (A-83/1949)
328	Wronki Wielkie - cmentarz żołnierzy radzieckich z II wojny światowej l. 40. 50. X w. (A-117/1949)
329	Wrotkowo - cmentarz ewangelicki, II poł. XIX w. (A-119/1949)
330	Zatyki - Budynek szkolny w zespole szkoły(B-464/1949)
331	Zatyki - Budynek gospodarczy w zespole szkoły(B-465/1949)
332	Zatyki - cmentarz ewangelicki, II poł. XIX w. (A-120/1949)
333	Żelazki - cmentarz ewangelicki, ok. II poł. XIX w. (A-121/1949)

Lp.	Zabytek
334	Żelazki - cmentarz ewangelicki, rodzinny, ok. II poł. XIX w. (A-122/1949)

Źródło: Opracowanie własna na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Gołdap

W granicach gminy znajdują się następujące zabytki archeologiczne wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków:

Tab. 13. Zabytki archeologiczne Gminnej Ewidencji Zabytków

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
1	Babki	14-80	1	1	cmentarzysko	wczesne średniowiecze
2	Babki	14-80	1	9	Osada ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze okres nowożytny
3	Babki	14-80	2	10	ślad osadnictwa	epoka kamienia
4	Bałupiany	12-77	1	11	grodzisko	wczesne średniowiecze
5	Bałupiany	12-78	2	4	osada	okres wędrówek ludów
6	Bałupiany	12-78	3	5	osada (?)	środkowa epoka kamienia
7	Bałupiany	12-78	4	21	ślad osadnictwa osada	epoka kamienia-epoka brązu XVII-XVIII w.
8	Bałupiany	12-78	5	22	osada	XVI-XVII w.
9	Bałupiany	12-78	6	23	ślad osadnictwa	2 poł. XIII-1poł. XIV w.
10	Bałupiany	12-78	7	24	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia 2 poł. XVI-XVIII w.
11	Barkowo	13-77	1	3	osada	środkowa epoka kamienia
12	Barkowo	13-77	2	14	osada	XVI-XVII w.
13	Barkowo	13-77	3	15	ślad osadnictwa osada	wczesne średniowiecze XVI w.
14	Barkowo	13-77	4	16	ślad osadnictwa osada osada	pradzieje XVI w. XIX w.
15	Barkowo	13-77	5	17	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada osada	pradzieje XIV w. XVI-XVII w. XVII-XVIII w.
16	Boćwinka	15-77	3	57	ślad osadnictwa osada	wczesne średniowiecze XVI w.
17	Botkuny	13-79	1	1	?	okres wpływów rzymskich
18	Botkuny	13-79	2	15	ślad osadnictwa osada	okres wędrówek ludów 2 poł. XVI w. - 1 poł. XVII w.
19	Botkuny	13-79	3	16	ślad osadnictwa osada	późne średniowiecze poł. XVI w.
20	Botkuny	13-79	4	17	Osada ślad osadnictwa	2 poł. XV - XVI w. XIX w.
21	Botkuny	13-79	5	18	ślad osadnictwa osada	późny okres wpływów rzymskich 2 poł. XVI w.
22	Botkuny	13-79	6	19	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
					osada	wczesne średniowiecze 2 poł. XVI w.
23	Bronisze	13-80	1	5	ślad osadnictwa	mezolit - wczesna epoka brązu
24	Bronisze	13-80	2	6	Obozowisko ślad osadnictwa	epoka kamienia mezolit-epoka żelaza
25	Bronisze	13-80	3	7	obozowisko (?)	mezolit - wczesna epoka brązu
26	Bronisze	13-80	4	8	ślad osadnictwa	późne średniowiecze
27	Bronisze	13-80	5	9	ślad osadnictwa	epoka kamienia
28	Dąbie	15-77	1	1	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza okres wpływów rzymskich - okres wędrówek późne średniowiecze
29	Dąbie	15-77	2	7	ślad osadnictwa	późny okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów (?)
30	Dąbie	15-77	3	8	obozowisko – osada osada	mezolit - epoka brązu okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
31	Dąbie	15-77	4	9	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia-epoka żelaza nieokreślona
32	Dąbie	15-77	5	11	ślad osadnictwa	epoka kamienia
33	Dąbie	15-77	6	12	obozowisko - osada (?) ślad osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza okres nowożytny
34	Dąbie	15-77	7	13	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia mezolit-epoka żelaza
35	Dąbie	15-77	8	14	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	nieokreślona późne średniowiecze
36	Dąbie	15-77	9	15	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia-epoka żelaza okres nowożytny
37	Dąbie	15-77	10	16	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów nieokreślona późne średniowiecze
38	Dąbie	15-77	11	17	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia późne średniowiecze - okres nowożytny
39	Dąbie	15-77	12	20	ślad osadnictwa cmentarzysko (?)	epoka kamienia okres wędrówek ludów
40	Dąbie	15-77	13	21	ślad osadnictwa	późny paleolit
41	Dąbie	15-77	14	22	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada osada osada	epoka kamienia mezolit -epoka żelaza wczesna epoka żelaza (?) wczesne średniowiecze późne średniowiecze okres nowożytny
42	Dąbie	15-77	15	23	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia późne średniowiecze

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
43	Dąbie	15-77	16	24	ślad osadnictwa	epoka kamienia
44	Dąbie	15-77	17	25	osada	okres wędrówek ludów - okres wpływów rzymskich
45	Dąbie	15-77	18	26	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	nieokreślona późne średniowiecze
46	Dąbie	15-77	19	32	obozowisko - osada	epoka kamienia - epoka żelaza
47	Dąbie	15-77	20	33	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza, okres wędrówek ludów - okres wpływów rzymskich
48	Dąbie	15-77	21	34	ślad osadnictwa	epoka kamienia
49	Dąbie	15-77	22	53	ślad osadnictwa	epoka kamienia
50	Dąbie	15-77	23	54	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza późne średniowiecze - okres nowożytny
51	Dąbie	15-77	24	55	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia okres nowożytny
52	Dąbie	15-77	25	56	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia mezolit - epoka żelaza okres nowożytny
53	Dąbie	15-77	26	58	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	nieokreślona okres nowożytny
54	Dąbie	15-77	27	59	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia późne średniowiecze
55	Dąbie	15-77	28	60	ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza
56	Dąbie	15-77	29	61	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	późny paleolit - mezolit nieokreślona wczesne średniowiecze okres nowożytny
57	Dąbie	15-77	30	62	obozowisko ślad osadnictwa ślad osadnictwa	Mezolit wczesne średniowiecze okres nowożytny
58	Dąbie	15-77	31	63	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza nieokreślona okres nowożytny
59	Dąbie	15-77	32	64	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia okres nowożytny
60	Dąbie	15-77	33	65	ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza
61	Dąbie	15-77	34	66	ślad osadnictwa	mezolit
62	Dąbie	15-77	35	67	ślad osadnictwa	mezolit
63	Dąbie	15-77	36	68	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza późne średniowiecze
64	Dąbie	15-77	37	69	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia wczesne średniowiecze okres nowożytny
65	Dunajek	15-78	1	20	ślad osadnictwa	epoka kamienia
66	Dunajek	15-78	2	21	ślad osadnictwa	mezolit
67	Dunajek	15-78	3	22	osada (?)	późne średniowiecze - okres nowożytny
68	Dunajek	15-78	4	23	ślad osadnictwa	epoka kamienia
69	Dunajek	15-78	5	33	ślad osadnictwa osada	mezolit - epoka żelaza późne średniowiecze - okres nowożytny

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
70	Dunajek	15-78	6	34	kopce, kurhany (?)	nieokreślona
71	Dunajek	15-78	7	35	osada	późne średniowiecze - okres nowożytny
72	Dunajek	15-78	8	36	osada	późne średniowiecze - okres nowożytny
73	Dunajek	15-78	9	37	osada	późne średniowiecze - okres nowożytny
74	Dunajek	15-78	10	38	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza późne średniowiecze
75	Dunajek	16-78	11	6	znalezisko luźne	okres wpływów rzymskich
76	Dunajek	16-78	12	32	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów okres nowożytny
77	Dunajek	16-78	13	33	ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
78	Galwiecie	12-79	1	5	Osada ślad osadnictwa ślad osadnictwa	Średniowiecze XVI w. XVIII - XIX w.
79	Galwiecie	12-79	2	6	osada	2 poł. XVI w.
80	Galwiecie	12-79	3	7	osada	pradzieje
81	Galwiecie	12-79	4	3	ślad osadnictwa osada	neolit XVI w.
82	Galwiecie	12-79	5	8	ślad osadnictwa	2 poł. XVI w. - 1 poł. XVII w.
83	Galwiecie	12-79	6	11	osada	XVI w.
84	Galwiecie	12-80	7	4	ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza
85	Gieraliszki	15-77	1	27	osada	późne średniowiecze - okres nowożytny
86	Gieraliszki	15-77	2	31	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich (?) wczesne średniowiecze (?)
87	Gieraliszki	15-77	3	37	ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza
88	Gieraliszki	15-77	4	38	ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza
89	Gołdap	12-78	1	1	Osada osada	schyłkowy paleolit i mezolit wczesna epoka brązu
90	Gołdap	12-78	2	2	osada	schyłkowy paleolit i mezolit
91	Gołdap	12-78	3	3	Osada osada	późny paleolit 2 poł. XVI-XVII w.
92	Gołdap	12-78	4	1	osada	mezolit, neolit
93	Gołdap	12-78	5	2	osada	epoka brązu
94	Gołdap	12-78	7	10	osada	2 poł. XVI -XVII w.
95	Gołdap	12-78	8	11	osada	2 poł. XVII - XIX w.
96	Gołdap	12-78	9	31	osada	XVI -XVII w.
97	Gołdap	12-78	10	32	ślad osadnictwa	późny okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
98	Gołdap	12-78	11	34	ślad osadnictwa osada	2 poł. XVI -XVII w.
99	Gołdap	13-78	12	1	ślad osadnictwa	epoka brązu
100	Gołdap	13-78	13	11	ślad osadnictwa	neolit lub wczesna

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
					osada	epoka brązu 2 poł. XVI - XVII w.
101	Gołdap	13-78	14	12	ślad osadnictwa	2 poł. XVI -XVII w. oraz XIX w.
102	Gołdap	13-78	15	13	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	epoka kamienia - wczesna epoka brązu 2 poł. XVI -XVII w. XIX w.
103	Gołdap	13-78	16	14	osada	neolit - wczesna epoka brązu
104	Gołdap	13-78	17	15	osada	XVII w.
105	Gołdap	13-78	18	16	ślad osadnictwa	neolit lub wczesna epoka brązu
106	Gołdap	12-79	19	3	ślad osadnictwa	mezolit
107	Gołdap	12-79	20	4	ślad osadnictwa	mezolit (?)
108	Gołdap	12-79	21	8	ślad osadnictwa osada	XIV - XV w. 2 poł. XVI w.
109	Gołdap	12-79	22	9	ślad osadnictwa	mezolit (?)
110	Gołdap	12-79	23	10	Osada osada	mezolit (?) XVI w.
111	Gołdap	12-79	24	11	osada	XVII w.
112	Gołdap	12-79	25	12	osada	XVI w. - 1 poł. XVII w.
113	Gołdap	12-79	26	13	osada	XVI w. - 1 poł. XVII w.
114	Gołdap	12-79	27	14	osada	XVII w. - XVIII w.
115	Gołdap	12-79	28	15	osada	ślad osadnictwa
116	Gołdap	12-79	29	16	ślad osadnictwa osada	średniowiecze 2 poł. XVI w.
117	Gołdap	13-79	30	4	ślad osadnictwa	XVI -XVII w.
118	Gołdap	13-79	31	12	ślad osadnictwa	XVI w.
119	Gołdap	13-79	33	21	cmentarzysko	późny okres wpływów rzymskich
120	Górne	13-80	1	4	ślad osadnictwa	epoka kamienia
121	Główka	15-77	1	3	cmentarzysko ciałopalne	epoka żelaza
122	Główka	15-77	2	35	ślad osadnictwa	mezolit - wczesna epoka brązu (?)
123	Główka	15-77	3	36	osada	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
124	Główka	15-77	4	50	ślad osadnictwa	mezolit
125	Główka	15-77	5	51	ślad osadnictwa osada (?)	epoka kamienia - epoka brązu późne średniowiecze - okres nowożytny
126	Główka	15-77	6	52	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze późne średniowiecze okres nowożytny
127	Główka	14-77	8	9	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	wczesna epoka brązu okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów okres nowożytny
128	Główka	14-77	9	10	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	neolit - wczesna epoka żelaza pradzieje
129	Główka	15-77	10	11	ślad osadnictwa	okres nowożytny

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
130	Główka	15-77	11	12	ślad osadnictwa	okres nowożytny
131	Główka	15-77	12	13	osada	średniowiecze (XIII-XIV w.) okres nowożytny (XVIII-XIX w.)
132	Główka	15-77	13	8	ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
133	Główka	15-77	14	18	ślad osadnictwa	pradzieje
134	Grabowo	14-78	1	5	osada	okres nowożytny (XVII-XX w.)
135	Grabowo	14-78	2	6	osada	okres nowożytny (XIX-XX w.)
136	Grabowo	14-78	3	7	osada	okres nowożytny (XVII-XIX w.)
137	Grygieliszki	12-77	1	6	osada	XVII-XVIII w.
138	Grygieliszki	12-77	2	7	osada	XVI-XVII w.
139	Jabłońskie	13-78	1	5	osada	XVI - XVII w.
140	Jabłońskie	13-78	2	6	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	paleolit (?) ?
141	Jabłońskie	13-78	3	7	ślad osadnictwa osada	epoka kamienia 2 poł. XVI - XVII w.
142	Jabłońskie	13-78	4	8	Osada osada	XIV – XV w. 2 poł. XVI
143	Janowo	13-78	1	17	osada	2 poł. XVI - XVII w.
144	Janowo	13-78	2	18	ślad osadnictwa	neolit lub wczesna epoka brązu
145	Jany	13-77	1	6	Osada ślad osadnictwa	pradzieje XVI - XVII w.
146	Jany	13-77	2	18	ślad osadnictwa	pradzieje
147	Jany	13-77	3	20	osada	XVI - poł. XVII w.
148	Jany	13-77	4	21	Osada Osada osada	Pradzieje XVI - XVII w. XIX w.
149	Jany	13-77	5	22	Osada ślad osadnictwa	neolit - wczesna epoka brązu późne średniowiecze
150	Jeziorki Wielkie	15-77	1	45	ślad osadnictwa	epoka kamienia
151	Jeziorki Wielkie	15-77	2	46	ślad osadnictwa	mezolit epoka żelaza
152	Jeziorki Wielkie	15-77	3	47	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	późny paleolit okres nowożytny
153	Jeziorki Wielkie	15-77	4	48	ślad osadnictwa	późne średniowiecze
154	Jeziorki Wielkie	15-77	5	49	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	późne średniowiecze okres nowożytny
155	Juchnajcie	13-77	1	1	cmentarzysko	okres wędrówek ludów
156	Juchnajcie	13-77	2	2	osada	młodsza epoka żelaza
157	Juchnajcie	13-77	3	19	osada	XVIII-XIX w.
158	Juchnajcie	13-77	4	23	osada	XV (?)-XVI w
159	Juchnajcie	13-77	5	24	Osada osada	XV w. XVI-XVII w.
160	Juchnajcie	13-77	6	25	osada	XV-XVI w.
161	Juchnajcie	13-77	7	26	osada	XVI w.
162	Juchnajcie	13-77	8		osada	XV w.
163	Juchnajcie	13-77	9	31	ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
						ew. okres wpływów rzymskich
164	Juchnajcie	13-77	10	32	ślad osadnictwa osada	schyłkowy neolit - wczesna epoka brązu późny okres wpływów rzymskich
165	Kołki	13-79	1	5	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich - wczesne średniowiecze XVI w.
166	Kołki	13-79	2	6	Osada osada	Mezolit XVI-XVII w.
167	Kołki	13-79	3	7	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze
168	Kolniszki	13-79	1	2	grodzisko	?
169	Kolniszki	13-79	2	13	osada	XVII w.
170	Kolniszki	13-79	3	14	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XV w.) XVII w.
171	Konikowo	13-78	1	4	grodzisko (?)	(?)
172	Konikowo	13-78	2	9	ślad osadnictwa	1 poł. XVI w.
173	Konikowo	13-78	3	10	osada	XI w.
174	Kośmidry	12-78	1	33	Osada ślad osadnictwa	późny okres wpływów rzymskich XIV w.
175	Kowalki	15-78	1	12	ślad osadnictwa	epoka kamienia
176	Kowalki	15-78	2	13	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza okres nowożytny
177	Kowalki	15-78	3	14	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia mezolit - epoka żelaza okres nowożytny
178	Kowalki	15-78	4	15	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza okres nowożytny
179	Kozaki	13-79	1	21	osada	2 poł. XVI w.
180	Kozaki	13-79	2	22	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	średniowiecze (?) 2 poł. XVI w. XVIII w.
181	Kozaki	13-79	3	23	osada	pocz. XVII - kon. XVIII w.
182	Kozaki	14-78	5	12	osada	okres nowożytny (XIX w.)
183	Łobody	12-77	1	8	Osada ślad osadnictwa	XVI w. kon. XIX w.
184	Marcinowo	14-78	1	1	grodzisko	?
185	Marcinowo	14-78	2	3	znalezisko luźne	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
186	Marcinowo	14-78	3	4	osada	okres nowożytny (XVIII-XIX w.)
187	Nasuty	15-78	1	6	osada	późne średniowiecze - okres nowożytny
188	Nasuty	15-78	2	16	ślad osadnictwa	epoka kamienia
189	Nasuty	15-78	3	17	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	Mezolit Nieokreślona wczesne średniowiecze późne średniowiecze - okres nowożytny
190	Nasuty	15-78	4	18	Osada	późne średniowiecze

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
					osada	okres nowożytny
191	Nasuty	15-78	5	19	ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza
192	Niedrzwica	12-78	1	6	osada (?)	okres wpływów rzymskich -okres wędrówek ludów
193	Niedrzwica	12-78	2	7	osada (?)	XVIII w.
194	Niedrzwica	12-78	3	8	osada	XVI-XVII w.
195	Niedrzwica	12-78	4	12	osada	XVII - XVIII w.
196	Niedrzwica	12-78	5	13	ślad osadnictwa	?
197	Niedrzwica	12-78	6	14	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	XV-XV w. XVII- XVIII w. XVIII-XIX w.
198	Niedrzwica	12-78	7	15	osada	2 poł. XVI w.
199	Niedrzwica	12-78	8	16	osada	2 poł. XV w - 1 poł. XVI w.
200	Niedrzwica	12-78	9	17	osada	2 poł. XV w - 1 poł. XVI w.
201	Niedrzwica	12-78	10	18	ślad osadnictwa	?
202	Niedrzwica	12-78	11	19	ślad osadnictwa	XV w - XVI w
203	Niedrzwica	12-78	12	20	Osada osada	epoka kamienia - wczesna epoka brązu 2 poł. XV w - XVI w
204	Niedrzwica	12-78	13	25	osada	późny okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
205	Niedrzwica	12-78	14	26	ślad osadnictwa	epoka kamienia
206	Niedrzwica	12-78	15	27	ślad osadnictwa osada osada	epoka kamienia późny okres wpływów rzymskich 2 poł. XV w - XVI w
207	Niedrzwica	12-78	16	28	osada	XV w.
208	Niedrzwica	12-78	17	29	osada	XIX w.
209	Niedrzwica	12-78	18	30	ślad osadnictwa osada	XV w. XVI - XVIII w.
210	Osowo	14-78	1	2	grodzisko	?
211	Osowo	14-78	2	8	osada	okres nowożytny (XVIII-XX w.)
212	Osowo	14-78	3	8	osada	okres nowożytny (XVIII-XX w.)
213	Osowo	14-78	4	10	osada	okres nowożytny (XVIII-XIX w.)
214	Osowo	14-78	5	11	osada	okres nowożytny (XVIII-XIX w.)
215	Okrasin	15-77	1	2	cmentarzysko kurhanowe	wczesny okres wpływów rzymskich
216	Pietraszki	12-77	1	5	osada	XVI-XVII w.
217	Podbrodzie	13-78	1	20	ślad osadnictwa osada	XV w. 2 poł. XVI-XVII w.
218	Rostek	13-78	1	2	Gród gród	XII w., XIV w.
219	Rostek	13-78	2	3	Osada osada	późny okres wpływów rzymskich VII-XI w.
220	Rożyńsk	14-77	1	4	cmentarzysko	późny okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów

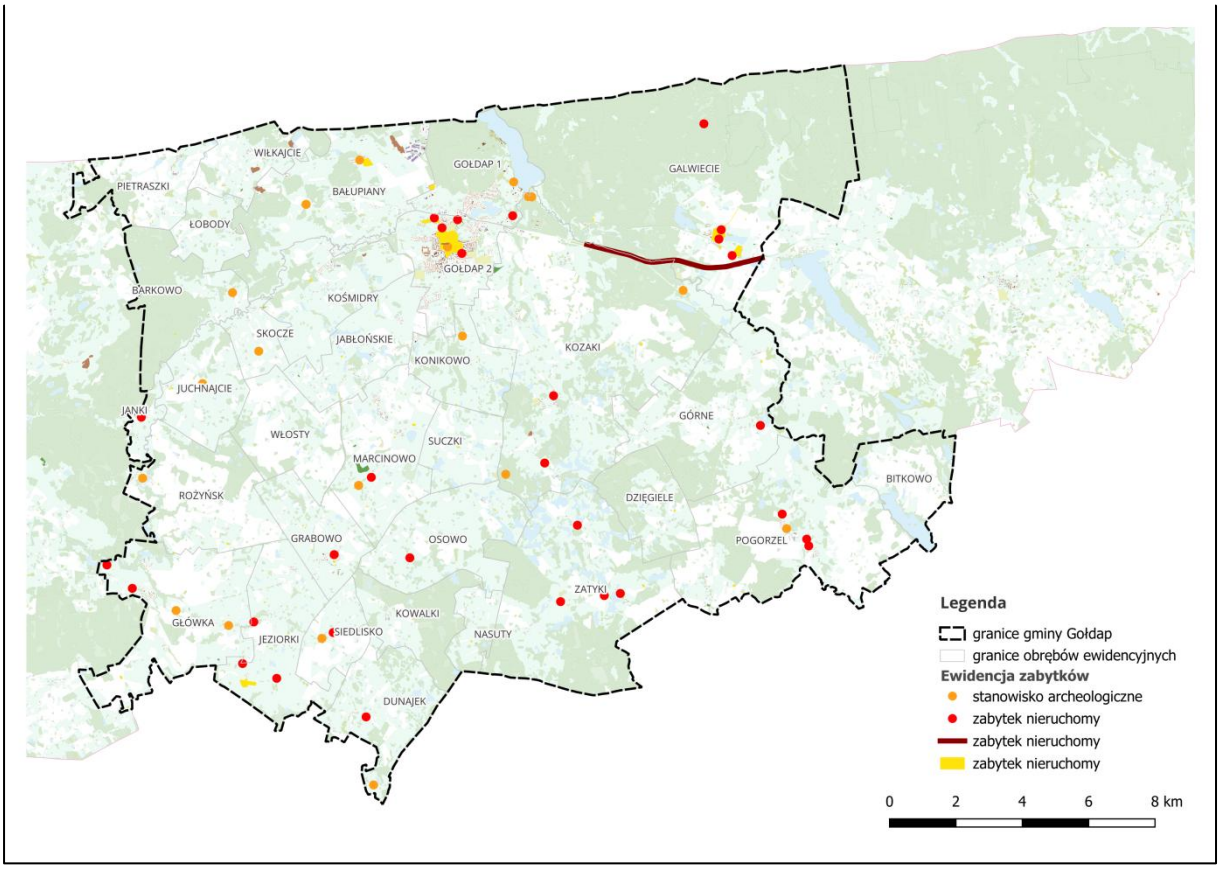
Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
221	Rożyńsk	14-77	2	5	ślad osadnictwa cmentarzysko	Neolit późny okres wpływów rzymskich -okres wędrówek ludów VII-XI w.
222	Rożyńsk	14-77	3	19	ślad osadnictwa	okres nowożytny (XVIII-XX w.)
223	Rożyńsk	14-77	4	20	Osada osada	okres wpływów rzymskich -okres wędrówek ludów okres nowożytny (XVIII-XIX w.)
224	Rożyńsk	14-77	5	14	bruk kamienny	okres nowożytny (XVIII-XX w.)
225	Rożyńsk	14-77	6	21	osada	okres nowożytny (XVIII-XX w.)
226	Rożyńsk	14-77	7	22	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	pradzieje okres nowożytny
227	Rudzie	15-78	1	3	osada	późne średniowiecze, okres nowożytny
228	Rudzie	15-78	2	4	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze okres nowożytny
229	Rudzie	15-78	3	5	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada	epoka kamienia wczesne średniowiecze okres nowożytny
230	Rudzie	15-78	4	7	ślad osadnictwa (?) ślad osadnictwa	epoka kamienia mezolit - epoka żelaza
231	Rudzie	15-78	5	8	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia późne średniowiecze
232	Samoniny	12-77	1	9	osada	XVII-XVIII w.
233	Samoniny	12-77	2	10	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	neolit (?) XVII-XVIII w.
234	Siedlisko	15-78	1	2	znalezisko luźne	późny paleolit
235	Siedlisko	15-77	2	28	ślad osadnictwa osada	mezolit - epoka żelaza późne średniowiecze
236	Siedlisko	15-77	3	29	osada ślad osadnictwa	Średniowiecze okres nowożytny
237	Siedlisko	15-77	4	30	ślad osadnictwa osada	późne średniowiecze okres nowożytny
238	Siedlisko	15-77	5	39	ślad osadnictwa osada	epoka kamienia późne średniowiecze - okres nowożytny
239	Siedlisko	15-77	6	40	osada	późne średniowiecze - okres nowożytny
240	Siedlisko	15-77	7	41	ślad osadnictwa osada	mezolit - epoka żelaza późne średniowiecze - okres nowożytny
241	Siedlisko	15-77	8	42	osada	późne średniowiecze - okres nowożytny
242	Siedlisko	15-77	9	43	ślad osadnictwa osada (?) osada	epoka kamienia - epoka brązu wczesne średniowiecze późne średniowiecze - okres nowożytny
243	Siedlisko	15-77	10	44	osada	późne średniowiecze - okres nowożytny

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
244	Siedlisko	15-78	11	9	osada	okres nowożytny (od XVII w.)
245	Siedlisko	15-78	12	10	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze (?)
246	Siedlisko	15-78	13	11	ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza
247	Skocze	13-77	1	4	ślad osadnictwa	epoka kamienia
248	Skocze	13-77	2	12	ślad osadnictwa	neolit - epoka żelaza
249	Skocze	13-77	3	13	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	XVI-XVII w. XIX-XX w.
250	Skocze	13-77	4	27	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	Pradzieje XV-XVII w. XIX w.
251	Skocze	13-77	5	28	ślad osadnictwa osada	epoka kamienia - wczesna epoka brązu XVI-XVII w.
252	Skocze	13-77	6	29	ślad osadnictwa osada	XII - XIII w. XVI - XVII w.
253	Włosty	13-77	1	33	Osada osada	XV w. XVI -XVII w.
254	Zatyki	14-79	1	1	ślad osadnictwa	mezolit - epoka żelaza
255	Żelazki	14-80	1	6	ślad osadnictwa	epoka kamienia
256	Żelazki	14-80	2	7	ślad osadnictwa	epoka kamienia
257	Żelazki	14-80	3	8	osada (?) osada	wczesne średniowiecze późne średniowiecze - okres nowożytny
258	Żelazki	14-80	4	12	osada	epoka kamienia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków

Lokalizacja zabytków nieruchomych oraz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Gołdap oraz obrębów ewidencyjnych została przedstawiona poniżej:

Ryc. 29 Lokalizacja zabytków nieruchomych i stanowisk archeologicznych ujętych w ewidencji zabytków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NID

4 Jakość środowiska oraz jego zagrożenia i źródła antropogenicznego oddziaływania na środowisko

4.1 Gospodarka odpadami i zagrożenia z tym związane

Zgodnie z planem gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028 na terenie województwa warmińsko-mazurskiego operuje 5 Związków Międzygminnych zajmujących się gospodarką odpadami: Związek Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko" w Ostródzie, Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna" w Działdowie, Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami w Giżycku, Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna" w Ełku (na terenie którego znajduje się gmina Gołdap) oraz porozumienia międzygminne. W ich obrębach zlokalizowane zostały tzw. instalacje komunalne,

zapewniające przede wszystkim: mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielanie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku. Funkcjonują również instalacje odpowiedzialne za składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Na terenie województwa funkcjonuje aktualnie 6 instalacji służących do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, które posiadają wystarczającą wydajność w stosunku do masy odpadów komunalnych, która jest obecnie odbierana i zbierana. Jeśli chodzi o prognozy dotyczące ilości odbieranych odpadów, w perspektywie do 2028 roku obecne instalacje również będą wystarczające. Na terenie województwa zlokalizowanych jest 8 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których składowane są odpady powstające w procesach przetwarzania odpadów komunalnych. Na terenie tych składowisk gromadzone są odpady powstające w procesach przetwarzania odpadów komunalnych: w miejscowościach Elbląg, Braniewo, Wysieka, Spytkowo, Siedliska, Rudno, Zakrzewo i Różanki. Obiekty te spełniają wymogi ochrony środowiska. Ich wolna pojemność wynosi 1 704 126 m^3 (według stanu na 31.12.2022 r.) i jest ona wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb województwa w okresie nie krótszym niż do 2028 r., a nawet w perspektywie do 2034 r.

Wszyscy mieszkańcy województwa są objęci systemem odbioru odpadów komunalnych, a zbiórka, stosownie do obowiązujących przepisów, prowadzona jest w sposób selektywny.

Zgodnie z Uchwałą nr XLII/334/2021 Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 28 września 2021 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2021 r. poz. 4259) ustala się odbiór odpadów z zamieszkanych nieruchomości w sposób selektywny z podziałem na frakcje: papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, bio, popiół oraz odpady zmieszane. Dodatkowo każdy mieszkaniec gminy Gołdap może przekazać bezpłatnie do „Stacji przeładunkowej wraz z Punktem Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów“ w miejscowości Kośmidry inne odpady, w tym m.in. zużyte baterie i akumulatory, odpady budowlane i rozbiórkowe, czy zużyte opony. Odpady takie jak przeterminowane leki, czy odpady medyczne natomiast

można wyrzucać do przeznaczonych do tego pojemników zlokalizowanych we wszystkich aptekach na terenie gminy Gołdap.

Ze stacji przeładunkowej Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w miejscowości Kośmidry, odpady trafiają do instalacji komunalnej PGO „EkoMAZURY" Sp. z o.o. w Siedliskach k. Ełku. Funkcjonuje tam instalacja komunalna mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. Przetwarzanie odpadów podzielone jest tam na dwie części: mechaniczna o zdolności przerobowej 59 000 Mg/rok (w tym 41 000 Mg/rok dla zmieszanych odpadów komunalnych) oraz biologiczna o zdolności przerobowej 33 000 Mg/rok. Znajduje się tam również składowisko odpadów innych niż obojętne i obojętne, kwatera II ze zdolnością przerobową 654 000 m^3 i pojemnością pozostałą 600 374,58 m^3. Eksploatację rozpoczęto z 2012 roku, natomiast data zakończenia eksploatacji nie została wskazana.

Zgodnie z planem gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028 planowana jest rozbudowa PSZOK w miejscowości Kośmidry polegająca na rozbudowie stacji przeładunkowej, dostosowaniu do wymagań p-poż. oraz wykonaniu zadaszenia i instalacji fotowoltaicznej. Planowana jest również modernizacja i rozbudowa instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów PGO „EkoMAZURY" polegająca na: modernizacji linii sortowniczych i biologicznego przetwarzania odpadów, rozbudowie instalacji o segment produkcji RDF oraz budowie instalacji do odprowadzania gazów ze składowiska.

Zgodnie z analizą stanu gospodarki odpadami na terenie Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna" za 2020, 2021, 2022 i 2023, w gminie Gołdap według sprawozdań podmiotów odbierających odpady zebrano odpady z podziałem na kategorie papier i tektura, tworzywa sztuczne i metale, szkło, biodegradowalne, zmieszane, budowlane, wielkogabarytowe, popiół, urządzenia AGD i pozostałe. Jak można zauważyć w tabeli poniżej, najwięcej na przestrzeni przedstawionych lat zebrano opadów zmieszanych, natomiast najmniej zebrano odpadów z kategorii urządzenia AGD, pozostałe i budowlane. Biorąc pod uwagę segregację odpadów (procentowy udział odpadów zmieszanych), największy spadek nastąpił pomiędzy rokiem 2020 i 2021 (z 81,2% do 59,7% ilości wszystkich zebranych odpadów). W kolejnych latach 2022 i 2023 ilość ta była zbliżona do stanu z roku 2021 (tabela poniżej).

Tab. 14. Zestawienie ilości odpadów odebranych w gminie Gołdap z podziałem na rodzaje w latach 2020-2023

Rok	2020		2021		2022		2023	
Ilości	**Mg**	**%**	**Mg**	**%**	**Mg**	**%**	**Mg**	**%**
Papier i tektura	88,34	1,4	257,30	4,4	277,54	4,8	259,06	4,5
Tworzywa sztuczne i metale	237,64	3,9	777,68	13,4	846,44	14,6	981,76	17,1
Szkło	91,24	1,5	299,74	5,1	283,50	4,9	254,22	4,4
Biodegradowalne	219,06	3,6	467,66	8,0	393,18	6,8	414,42	7,2
Zmieszane	4 971,80	81,2	3 474,18	59,7	3 517,70	60,6	3 497,42	60,8
Budowlane	27,84	0,5	3,44	0,1	20,80	0,4	29,16	0,5
Wielkogabarytowe	192,42	3,1	191,22	3,3	150,42	2,6	166,84	2,9
Popiół	281,22	4,6	343,98	5,9	308,21	5,3	142,62	2,5
Urządzenia AGD	6,62	0,1	2,32	0,0	2,61	0,0	1,50	0,0
Pozostałe	3,14	0,1	5,72	0,1	4,18	0,1	8,98	0,2
Razem	6 119,32		5 823,24		5 804,58		5 755,98	

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami na terenie Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna" za 2020, 2021, 2022 i 2023 rok

Pod względem ilości odpadów na 1 mieszkańca, spory spadek, bo o aż 12 kg na rok nastąpił pomiędzy rokiem 2020 i 2021. W latach 2022 i 2023 ilość ta wzrastała, najpierw o 3 kg/rok, a następnie jeszcze 2 kg/rok (tabela poniżej).

Tab. 15. Ilość odpadów odebranych w gminie Gołdap na 1 mieszkańca z podziałem na rodzaje w latach 2020-2023

Rok	2020	2021	2022	2023
Ilość odpadów na mieszkańca	313 kg	301 kg	304 kg	306 kg
Wzrost/spadek w stosunku do poprzedniego roku	-	↘	↗	↗

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami na terenie Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna" za 2023 rok

Biorąc pod uwagę całkowitą ilość odpadów komunalnych wytworzonych w ciągu roku, w 2023 r. wynosiła ona 5 978,14 t, w tym 4 663,58 t z gospodarstw domowych oraz 1 314,56 t z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji). Ogólna ilość odpadów w gminie w latach 2021-2023 posiada tendencję spadkową (tabela poniżej).

Tab. 16. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku

Nazwa	ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
Powiat gołdapski	7 900,63	7 600,18	6 970,77	6 373,87	5 965,61	5 435,46	1 526,76	1 634,57	1 535,31
gmina Gołdap	6 860,56	6 593,66	5 978,14	5 541,90	5 198,77	4 663,58	1 318,66	1 394,89	1 314,56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym w 2023 roku wyniosła 1 584, co stanowi wzrost o 42 w stosunku do poprzedniego roku. Z kolei ilość osób zamieszkujących nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym w 2023 roku wyniosła 4 754, co stanowi wzrost w stosunku do roku 2022 o 131 osób. Procentowo ilość osób kompostujących do ilości osób zgłoszonych według deklaracji w 2023 roku wyniosła 31%, co jest wzrostem w stosunku do poprzedniego roku o 7%.

Biorąc pod uwagę osiągnięte poziomy dotyczące ograniczania ilości i wzrostu poziomu recyklingu odpadów przekazywanych do składowania w Związku Międzygminnym „Gospodarka Komunalna" w 2023 roku przedstawiają się następująco:

- Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – od 2021 roku spadał, a w 2023 roku osiągnął poziom 0%, przy ustalonym poziomie do osiągnięcia wynoszącym max. 35%;
- Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w 2023 roku wyniósł 26,59%, co oznacza, że nie osiągnięto wymaganego na ten rok poziomu min. 35%;
- Poziom składowania odpadów komunalnych w 2023 roku wyniósł 35,58%. Ustalone wymagane poziomy składowania odpadów rozpoczynają się od 2025 roku (30%), jednakże biorąc pod uwagę tendencję spadkową w stosunku do lat 2021 i 2022 można przypuszczać, że poziom ten zostanie osiągnięty.

Wykonanie programu usuwania azbestów i wyrobów zawierających azbest dla Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna" na dzień 15.04.2024 r. zainwentaryzowanych było 3 225 466 kg, unieszkodliwione 1 180 563 kg, natomiast do unieszkodliwienia pozostało 1 459 518 kg. Pod względem wykonania programu

usuwania folii rolniczych, w 2022 roku złożonych zostało 14 wniosków i usunięto 13,94 Mg folii rolniczych, natomiast w 2023 było 20 wniosków i usunięto 11 Mg folii rolniczych.

W analizie stanu gospodarki odpadami na terenie Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna" za 2023 rok wskazuje się następujące działania mające na celu poprawę stanu gospodarki odpadami w gminach:

- Objęcie systemem gospodarki odpadami wszystkich nieruchomości niezamieszkałych;
- Kontynuacja działań mających na celu rozbudowę Punktów Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów i instalacji komunalnej MBP o możliwość przyjmowania odpadów zbieranych selektywnie;
- Uwzględnienie w zapisach przetargów zapisów dotyczących obowiązku przekazywania wszystkich odpadów do Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Siedliskach k. Ełku;
- Upowszechnienie stosowania kompostowników;
- Podejmowanie działań edukacyjnych związanych z segregacją odpadów biodegradowalnych.

4.2 Obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej

Na terenie gminy Gołdap znajduje się obszar uzdrowiska Gołdap wraz z jego obszarem ochrony uzdrowiskowej. Obszar charakteryzuje się: korzystnym stanem sanitarnym powietrza, unikalnymi walorami klimatycznymi, obecnością złóż borowiny oraz wód leczniczych, niskim poziomem hałasu, a także niskim poziomem pól elektromagnetycznych.

Dokumenty stanowiące podstawę prawną funkcjonowania Uzdrowiska Gołdap:

Decyzja Nr 5 Ministra Zdrowia z dnia 1 września 2008 r.

Jej zapisy potwierdzają możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym za uzdrowisko Gołdap oraz właściwości lecznicze naturalnych surowców i klimatu (kierunki lecznicze: choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby kobiece)

W uzasadnieniu decyzji Minister Zdrowia potwierdził, że uzdrowisko Gołdap spełnia następujące warunki:

- Posiada udokumentowane złoże naturalnych surowców leczniczych – borowinę;
- Posiada klimat o właściwościach leczniczych;
- Działalność w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego w Gołdapi prowadzą: szpital uzdrowiskowy „Wital" z zakładem przyrodoleczniczym i sanatorium „Wital" z zakładem przyrodoleczniczym;
- Obszar spełnia określone w przepisach o ochronie środowiska wymagania środowiska;
- Posiada zadowalającą infrastrukturę techniczną.

Świadectwo z dnia 27 czerwca 2008 r. wydane przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Świadectwo zostało wydane na prośbę burmistrza Gołdapi zawartą w piśmie z dnia 30 lipca 2008 r. znak GPO.8635/1/08. Przy opracowaniu wykorzystano materiały meteorologiczne od roku 1961. Badania terenowe klimatu wykonano w okresie 28 marca – 23 maja 2008 r. Zgodnie z wynikami ww. badań stwierdzono, że uzdrowisko Gołdap spełnia warunki stawiane miejscowościom uzdrowiskowym pod względem stosunków termicznych, a najlepszy okres do klimatoterapii jest od początku maja do połowy września. Natężenie hałasu zbadano w dniach 27-28 marca i 24 maja 2008 r., a dane dotyczące poziomu zanieczyszczenia powietrza uzyskano z miejscowej stacji pomiarowej. Badania dot. pól elektromagnetycznych wykonał Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku. Stwierdzono, że poziom zanieczyszczenia powietrza, normy hałasu oraz poziomy pól elektromagnetycznych są spełnione.

Uchwała nr XXVIII/162/08 Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 24 listopada 2008 r. Ustanowiła statut uzdrowiska Gołdap. Została uchylona.

Decyzja nr 69 Ministra Zdrowia z dnia 11 kwietnia 2013 r.

Decyzja została wydana na prośbę burmistrza Gołdapi z dnia 25 marca 2013 r. znak GPO.uzdrowisko.3.2013 - zmieniająca decyzję Ministra Zdrowia nr 5 z dnia 1 września 2008 (MZ-OZU-520-15136/1/GR/08 w zakresie:

- zmiany powierzchni i przebiegu stref ochrony uzdrowiskowej A, B i C w uzdrowisku Gołdap;
- zwiększenia liczby kierunków leczniczych dla uzdrowiska Gołdap o choroby: choroby układu nerwowego, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby układu trawienia.

Uchwała nr XXXVI/237/2013 Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie nadania statutu uzdrowisku Gołdap

Uchwała została podjęta po uzyskaniu decyzji nr 69 Ministra Zdrowia z dnia 11 kwietnia 2013 r. Uchwała zawiera informacje dotyczące: powierzchni uzdrowiska, stref ochronnych i ich charakterystyki, złóż surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu.

Ustawa ustala zasady ochrony funkcji leczniczej w uzdrowisku:

1) Nie dopuszcza się lokalizowania stałych punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych lub towarów o podobnym charakterze na terenie Parku Zdrojowego i Parku Kinezyterapeutycznego. Na pozostałym terenie możliwe jest prowadzenie takiej sprzedaży w formie stałych punktów sprzedaży.
2) W zakresie formy i miejsca lokalizacji tablic i urządzeń reklamowych:
    a) dopuszcza się umieszczanie informacji komercyjnej w postaci znaków i szyldów na budynkach mieszczących działalność, której ten znak dotyczy, oraz tablic informacyjnych umieszczanych na bramach wejściowych działki, będącej miejscem prowadzenia działalności;
    b) dopuszcza się umieszczanie reklam na wolno stojących nośnikach o maksymalnej wysokości nośnika wraz z tablicą do 6 m i powierzchni tablicy reklamowej do 10 m^2, za wyjątkiem terenów położonych w strefie A ochrony uzdrowiskowej oraz w układzie urbanistycznym, wpisanym do rejestru zabytków pod nr rej. 16 (decyzja nr KL.WKZ 534/16/d/79 z dnia 19.02.1979r);
    c) zabrania się umieszczania reklam na urządzeniach infrastruktury technicznej;

d) znaki i szyldy mogą być oświetlone wyłącznie światłem o stałym natężeniu, z wykluczeniem stosowania znaków świetlnych pulsacyjnych lub ruchomych.

3) Zabrania się lokalizowania nowych i rozbudowy istniejących hodowli bezściółkowych w celu zwiększenia w nich obsady stada na terenie całego uzdrowiska Gołdap.

Decyzja Ministra Zdrowia Nr OZU.533.51.2018 z dnia 23 maja 2018 r.

Decyzja została wydana na prośbę burmistrza Gołdapi z dnia 15 marca 2018 r. znak GPO.OU.1.2018. Zmieniono granice stref B i C ochrony uzdrowiskowej, co jest związane ze zmianą granic administracyjnych sołectw (po uchwale Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 27 czerwca 2017 r. Nr XLI/270/2017 w sprawie podziału sołectwa Bałupiany i utworzenia sołectwa Niedrzwica oraz uchwały Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 13 lutego 2018 r. nr XLI/350/2018 zmieniającej uchwałę w sprawie podziału sołectwa Bałupiany i utworzenia sołectwa Niedrzwica). Decyzja ta zmienia decyzję nr 5 z dnia 1 września 2008 r. w zakresie przebiegu granic stref ochrony uzdrowiskowej B i C zmienioną decyzją Nr 69 Ministra Zdrowia z dnia 11 kwietnia 2013 r.

Uchwała Nr XLII/332/2021 Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 28 września 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu uzdrowisku Gołdap (Dz. U. Woj. Warm.-Maz. z dnia 8 listopada 2021 roku, poz. 4258)

Ustala ona następujące strefy ochronne:

- Strefę „A" o powierzchni 131,5 ha, posiadającą 82%-owy wskaźnik terenów zielonych;
- Strefę „B" o polu powierzchni 476,1 ha, posiadającą 75%-owy wskaźnik terenów zielonych (biologicznie czynnych);
- Strefę „C" o powierzchni 7 386,3 ha, posiadającą 83%-owy wskaźnik terenów biologicznie czynnych.

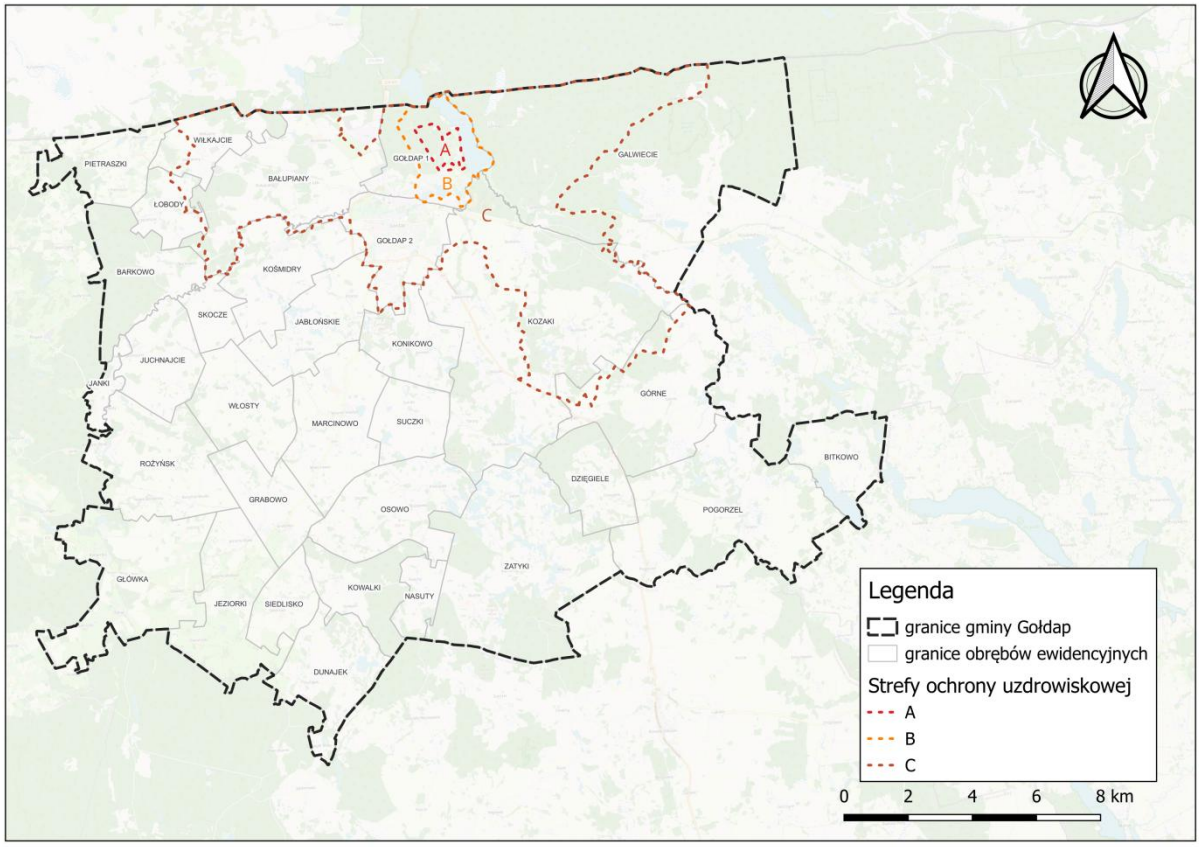
Operat uzdrowiskowy

Zgodnie z wymaganiami zawartymi w art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2025 r., poz. 1135) gmina Gołdap sporządziła operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Gołdap we wrześniu 2018 roku.

Obszar uzdrowiska Gołdap obejmuje miejscowości miasto Gołdap i sołectwa: Bałupiany, Botkuny, Niedrzwica i Wiłkajcie. Wydzielono na jego terenie trzy strefy ochronne:

- **Strefa ochrony uzdrowiskowej „A" -** przeznaczona do prowadzenia działalności lecznictwa uzdrowiskowego z zachowaniem określonych warunków dot. powierzchni zabudowy, wskaźników terenów zieleni (wynosi tutaj 82%) itp. Strefa obejmuje swoim zasięgiem wszystkie zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego.
- **Strefa ochrony uzdrowiskowej „B" -** strefa ta obejmuje fragment obszaru miasta i gminy przylegające do strefy A. Stanowi teren ochronny dla strefy ochronnej uzdrowiskowej „A". Teren strefy przeznaczony jest do celów: budownictwa mieszkaniowego, usług dla mieszkańców, budowy zaplecza techniczno-gospodarczego, niezbędnych dla funkcjonowania obszaru lecznictwa uzdrowiskowego oraz dla lokalizacji urządzeń np. sportowych i turystycznych.
- **Strefa ochrony uzdrowiskowej „C" -** strefa obejmuje obszar miasta Gołdap i sołectwa Bałupiany, Botkuny, Niedrzwica i Wiłkajcie. Strefa pełni funkcję otuliny uzdrowiska. Do jej głównych zadań należą: ochrona krajobrazu, ochrona właściwości leczniczych klimatu, ochrona przed hałasem, ochrona przed wprowadzaniem na obszar bezpośrednio przylegający do uzdrowiska funkcji oraz zarezerwowaniem terenów pod urządzenia sportowe i rekreacyjne.

Ryc. 30 Granice stref ochronnych uzdrowiska Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika do uchwały Nr XLII/332/2021 Rady Miejskiej w Gołdapi z dnia 28 września 2021 r.

Na obszarze gminy Gołdap funkcjonują dwa podmioty zarejestrowane w rejestrze Wojewody jako Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej: Sanatorium Uzdrowiskowe WITAL (3 budynki) z 395 miejscami hotelowymi wraz z zakładem przyrodoleczniczym oraz Szpital Uzdrowiskowy WITAL (1 budynek) z 85 miejscami wraz z zakładem przyrodoleczniczym. Oba zakłady położone są w parku leśnym w odległości 150 m od siebie. Sanatorium posiada zdolność zabiegową 2229 zabiegów na 7,35 h, natomiast Szpital ma zdolność 674 zabiegów na 7,35 h. W ramach sanatorium działa również Centrum Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży – Marzenia, zlokalizowane w Niedrzwicy. Działa również park zdrojowy z pijalnią wód mineralnych i leczniczych oraz tężnia solankowa.

Funkcjonują następujące urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego:

- Pijalnia uzdrowiskowa;
- Mazurska tężnia solankowa;
- Basen rehabilitacyjny;
- Park uzdrowiskowy;

- Ścieżka ruchowa (ścieżka zdrowia).

Decyzją nr 69 Ministra Zdrowia z dnia 11 kwietnia 2013 r. ustala się kierunki leczenia w uzdrowisku:

- Choroby ortopedyczno-urazowe;
- Choroby układu nerwowego;
- Choroby reumatologiczne;
- Choroby dolnych dróg oddechowych;
- Choroby układu trawienia;
- Choroby kobiece;
- Choroby kardiologiczne i nadciśnienie.

Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu DI-070 wydane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie Państwowy Instytut Badawczy w dniu 14 sierpnia 2018 r. stwierdza co następuje:

- Parametry sanitarne powietrza nie przekraczają obowiązujących norm prawnych;
- Poziom hałasu nie przekracza obowiązujących norm prawnych;
- Poziom pól elektromagnetycznych nie przekracza obowiązujących norm prawnych;
- Warunki bioklimatyczne spełniają wymogi Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości (Dz. U. z 2018 r., poz. 605).

W ramach wydania świadectwa dokonano ogólnej oceny: warunków klimatycznych (solarnych, termiczno-wilgotnościowych, opadów i zjawisk atmosferycznych, wietrznych), warunków biotermicznych (uniwersalny wskaźnik obciążeń cieplnych, dopuszczalny poziom aktywności fizycznej), pogody z punktu widzenia klimatoterapii, stanu sanitarnego powietrza, klimatu akustycznego i pola elektromagnetycznego. Stwierdzono, że klimat i bioklimat Gołdapi posiada korzystne właściwości lecznicze i profilaktyczne.

Złoża surowców leczniczych

Na terenie uzdrowiska występują również dwa surowce uznane za lecznicze, mianowicie: torf leczniczy (borowina) oraz wody chlorowo-sodowe. Wydobywane są odpowiednio w następujących miejscach:

Obszar górniczy i teren górniczy „Niedrzwica III"

Złoże Niedrzwica II, którego częścią jest obszar górniczy i teren górniczy Niedrzwica III posiada powierzchnię 70 020 m^3. Obszar złoża, to teren podmokły z płytkimi rowami melioracyjnymi w zlewni rzeki Gołdap. Teren znajduje się w rozległym zagłębieniu terenu porośniętym rzadkim borem i olszyną bagienną. Powstał w wyniku zarośnięcia zbiornika wodnego. Z obszaru złoża Niedrzwica II wydzielono część z obszarem i terenem górniczym złoża o nazwie Niedrzwica III. Złoże na tym terenie zajmuje powierzchnię 0,4 ha, natomiast powierzchnia terenu górniczego Niedrzwica III wynosi 0,16 ha. Właściwości lecznicze borowiny z tego złoża oraz przydatność w leczeniu uzdrowiskowym potwierdza świadectwo Nr BL – 2/2017/HU – 81 wydane przez Państwowy Zakład Higieny Zakład Tworzyw Uzdrowiskowych dnia 19 września 2017 r. Koncesje na wydobycie ze złoża Niedrzwica III posiada Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Wital Ryszard Tymofiejewicz, Luiza Pawłowska Spółka Jawna. Wydobycie odbywa się metodą odkrywkową, systemem ścianowym przy użyciu koparki podsiębiernej.

Obszar górniczy i teren górniczy „Gołdap Zdrój 1" i „Gołdap Zdrój 2"

Charakterystyka złóż wód i przydatność w leczeniu uzdrowiskowym potwierdzają następujące świadectwa:

- Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze wody z odwiertu GZ-1' w miejscowości Gołdap Nr HU-82/WL/2017 – stwierdzono, że spełnia wymagania dla leczniczej wody mineralnej 0,55 chlorkowo-sodowe; woda może być wykorzystywana do kuracji pitnej;
- Ocena wydana 4 października 2017 r. Nr HU/82-2/2017 – stwierdza, że woda z odwiertu GZ-2 jest 0,12 mineralną wodą wodorowęglanowo-chlorkowo-sodową. Woda z ujęcia służy do przygotowania solanki w tężni.

Koncesje na wydobycie wody z tych złóż posiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

4.3 Jakość oraz zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych

Wody powierzchniowe

Spośród dziesięciu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych występujących na obszarze gminy Gołdap jedna ma dobry stan ekologiczny, dwie umiarkowany, jedna słaby i jedna zły, pozostałe nie posiadają badań biologicznych. Pod względem stanu chemicznego, siedem posiada stan poniżej dobrego, a co do trzech występuje brak danych. Jeśli chodzi o ogólny stan JCWP rzecznych siedem posiada zły stan, a w trzech jest brak danych (tabela poniżej).

Tab. 17. Zestawienie oceny stanu JCWP rzecznych

Kod i nazwa	Stan/ potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan ogólny
RW2000182628539 Ełk do jez. Litygajno	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	nie dotyczy	brak danych	związki tributylocyny; nie dotyczy	brak danych
RW2000182622379 Netta do jez. Bolesty	dobry	nie dotyczy	poniżej dobrego	nie dotyczy; bromowane difenyloetery, rtęć	zły
RW700009582831 Błędzianka do granicy państwa wraz z Czarną Strugą do granicy państwa	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak danych fizykochemicznych w JCWP)	nie dotyczy	poniżej dobrego	związki tributylocyny; bromowane difenyloetery, rtęć	zły
RW7000095824319 Gołdapa do Czarnej Strugi	umiarkowany	OWO; ichtiofauna	poniżej dobrego	nie dotyczy; bromowane difenyloetery, rtęć, heptachlor	zły
RW700011582479 Gołdapa od Czarnej Strugi do oddzielenia się Starej Gołdapy	słaby	OWO; ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren; bromowane difenyloetery, heptachlor	zły
RW700009582434 Dopływ z jez. Rakówko	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	azot ogólny; fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	nie dotyczy; bromowane difenyloetery	zły
RW70000958254 Wika	zły	nie dotyczy; makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren; bromowane difenyloetery, rtęć	zły
RW7000095824729 Różynka	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	azot ogólny; nie dotyczy	brak danych	nie dotyczy	brak danych
RW700009582469 Rów Nr 1	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	fosfor ogólny; makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	brak danych	nie dotyczy	brak danych

RW7000095824769 Gołda	umiarkowany	OWO; fitobentos, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen ; bromowane difenyloetery, heptachlor	zły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Zidentyfikowane presje znaczące, będące wynikiem analizy znaczących oddziaływań na JCWP rzecznych zostały przedstawione w tabeli poniżej. Pośród czynników determinujących stan JCWP rzecznych na terenie gminy Gołdap występują (punktowe bądź rozproszone): rolnictwo; leśnictwo; nawożenie i depozycja oraz źródła bytowe i komunalne; prostowanie koryta - rzeki główne; budowle piętrzące - rzeki główne; górnictwo - rzeki główne; źródła przemysłowe; rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski oraz nieznane (substancje zakazane).

Tab. 18. Zidentyfikowane presje znaczące na JCWP rzecznych

Nazwa/presja	CHEM	CHEM_B	OCH	BIO_HM	FIZ	BIO_FIZ
Ełk do jez. Litygajno	+	-	+	-	-	-
Netta do jez. Bolesty	-	+	+	-	-	-
Błędzianka do granicy państwa wraz z Czarną Strugą do granicy państwa	+	+	+	-	-	-
Gołdapa do Czarnej Strugi	-	+	+	+	+	-
Gołdapa od Czarnej Strugi do oddzielenia się Starej Gołdapy	+	+	+	+	+	-
Dopływ z jez. Rakówko	-	+	+	+	+	+
Wika	+	+	-	+	-	-
Różynka	-	-	+	-	+	+
Rów Nr 1	-	-	+	+	+	+
Gołda	+	+	+	+	+	+

Objaśnienia:
- CHEM – na elementy chemiczne
- CHEM_B - na elementy chemiczne (biota)
- OCH - na obszary chronione
- BIO_HM - na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii
- FIZ - na elementy fizykochemiczne
- BIO_FIZ - na elementy biologiczne zależne od fizykochemii

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Pod względem oceny stanu JCWP jeziornych występujących na terenie gminy Gołdap, LW30576 Gołdap posiada zły stan ekologiczny, natomiast stanu dwóch pozostałych jednostek nie określono z powodu braku danych. Wszystkie jednostki posiadają natomiast dobry stan chemiczny wód. Stan ogólny JCWP Gołdap określono

jako zły, stanu dwóch pozostałych jednostek nie określono ze względu na brak danych (tabela poniżej)

Tab. 19. Zestawienie oceny stanu JCWP jeziornych

Kod i nazwa	Stan/ potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan (ogólny)
LW30573 Czarne	brak danych	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
LW30576 Gołdap	zły	przezroczystość; nie dotyczy	dobry	Benzo(a)piren; nie dotyczy	zły
LW30572 Bitkowskie	brak danych	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Zidentyfikowane presje znaczące, będące wynikiem analizy znaczących oddziaływań na JCWP jeziornych zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Tab. 20. Zidentyfikowane presje znaczące na JCWP jeziornych

Nazwa/presja	CHEM	OCH	FIZ	BIO_FIZ
Czarne	-	+	-	-
Gołdap	+	+	+	+
Bitkowskie	**Nie dotyczy**			
Objaśnienia: - CHEM – na elementy chemiczne - OCH - na obszary chronione - FIZ - na elementy fizykochemiczne - BIO_FIZ - na elementy biologiczne zależne od fizykochemii				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Wody podziemne

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, chemiczny, ilościowy oraz ogólny stan JCWPd zarówno jednostki o kodzie GW700021, jak i GW200032 występujących na obszarze opracowania, oceniono na dobry. Nie wskazano rodzajów presji determinujących stan wód w obrębie jednostek. Zgodnie z badaniami wykonanymi w 2022 roku przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska stan JCWPd na terenie gminy Gołdap jest dobry przy dostatecznej wiarygodności oceny. Stan wód jednostki nr 21 określono na podstawie próbek pobranych z 9 punktów pomiarowych, z czego 4 otrzymały klasę II, 3 klasę III i 2 klasę IV. Natomiast stan wód jednostki nr 32

określono na podstawie próbek z 6 punktów pomiarowych, w 3 z nich miały klasę II, 2 klasę III i 1 klasę IV.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Państwowego Inspektora Sanitarnego w Gołdapi w piśmie „Ocena jakości wody" z dnia 28.05.2024 znak HK.9020.4.11.2024 stwierdzono przydatność wody do spożycia. Woda odpowiada wymaganiom sanitarnym pod względem określonych parametrów mikrobiologicznych oraz organoleptycznych i fizykochemicznych.

4.4 Zagrożenie powodzią, wały przeciwpowodziowe w tym pasy 50 m od stopy wału oraz grunty zmeliorowane

Do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne należą:

a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%;
b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%;
c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne;
d) pas techniczny.

Powodzie mogą powodować duże straty w sferze materialnej (zniszczenia lub uszkodzenia budynków i infrastruktury, zniszczenia pól uprawnych i pastwisk, uszkodzenia roślin). W przypadku terenów zabudowy mieszkaniowej usytuowanych/usługowej znajdującej się w zasięgu ponadnormatywnego stanu wód, zagrożone jest również bezpieczeństwo, mienie a nawet życie zamieszkałej tam ludności.

Gmina Gołdap znajduje się na obszarze:

- szczególnego zagrożenia o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi p=10% (tj. prawdopodobieństwo powodzi raz na 10 lat);
- szczególnego zagrożenia o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi p=1% (tj. prawdopodobieństwo powodzi raz na 100 lat);

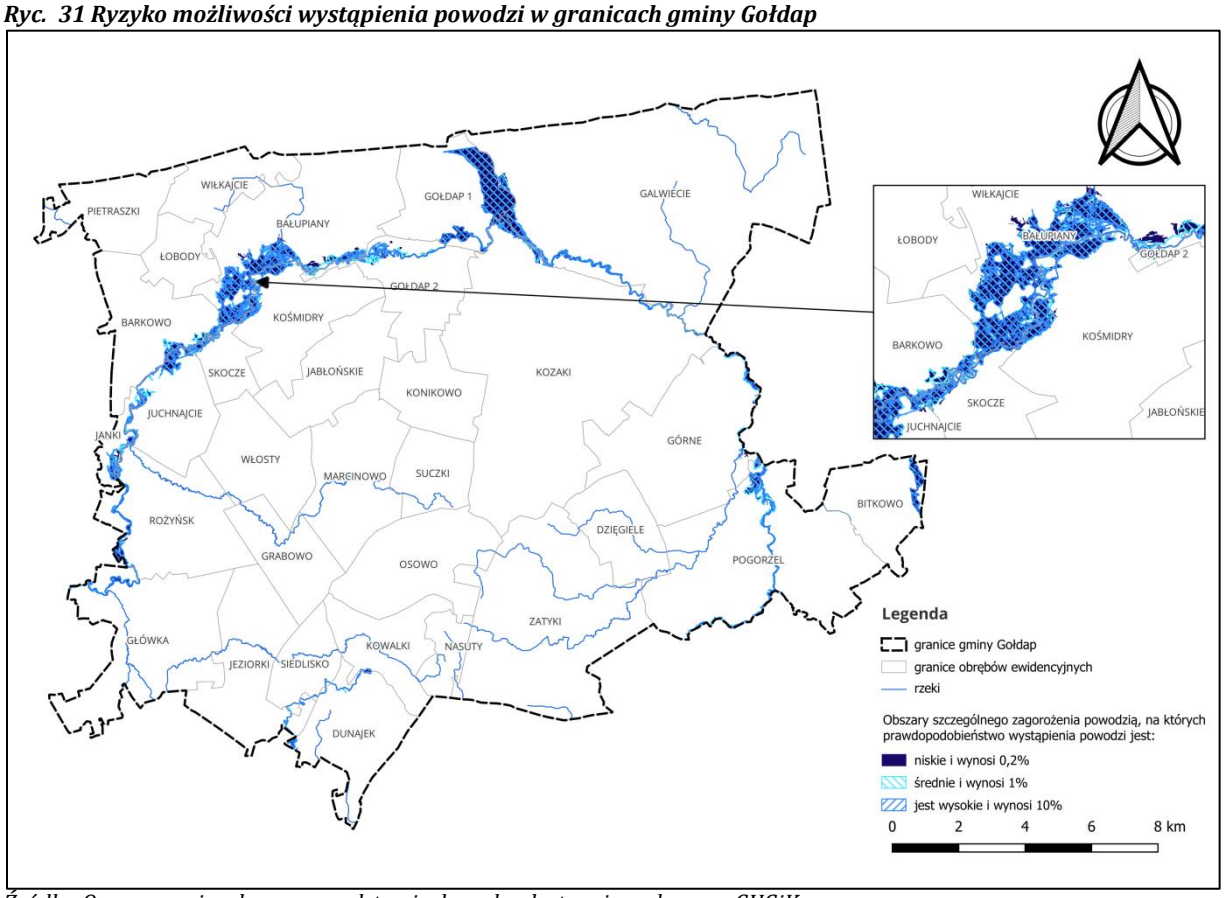
- dla którego prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi p=0,2% (tj. prawdopodobieństwo powodzi raz na 500 lat).

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne zakazuje się: gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych oraz innych substancji lub materiałów mogących zanieczyścić wody, a także prowadzenia przetwarzania odpadów (zwłaszcza ich składowania), jak również lokalizowania nowych cmentarzy.

Teren gminy Gołdap znajduje się na terenie dwóch dorzeczy (Wisły i Pregoły), stąd też obowiązują odpowiednio dwa plany zarządzania ryzykiem powodziowym. Dla dorzecza Pregoły obowiązuje Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Pregoły (Dz. U. z 2022 r., poz. 2715). Dla dorzecza Wisły obowiązuje natomiast Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2022 r., poz. 2739). Plany te określają cele główne i szczegółowe dotyczące ograniczenia i zarządzania ryzykiem powodziowym.

Cele główne zarówno dla planu dotyczącego dorzecza Wisły jak i Pregoły są jednakowe, zalicza się do nich: zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego i poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. Do realizacji tych celów wskazano działania takie jak m.in.: ochrona i zwiększenie retencji na gruntach leśnych, wodno-błotnych, zadrzewionych i zakrzewionych; ochrona lub zwiększanie retencji zlewniowej na gruntach rolnych; ochrona lub zwiększenie retencji dolin rzecznych; działania edukacyjne; opracowanie szczegółowych dokumentów do realizacji celów głównych; rozwój systemów ostrzegania przed powodzią i inne.

Ryc. 31 Ryzyko możliwości wystąpienia powodzi w granicach gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

Tereny z największą powierzchnią ryzyka wystąpienia powodzi znajdują się w północno-wschodniej i północno-centralnej części obszaru gminy Gołdap. Dotyczy to zwłaszcza następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych rzecznych: Rów Nr1, Gołdapa od Czarnej Strugi do oddzielenia się Starej Gołdapy oraz Gołdapa od Czarnej Strugi. Natomiast pod względem JCWP jeziornych, tereny zalewowe znajdują się w okolicach jeziora Gołdap.

W granicach gminy Gołdap, poza zagrożeniem wystąpienia powodzi, mogą zaistnieć podtopienia terenu. Dochodzić do tego może głównie na terenach z płytko zalegającą wodą gruntową, zagłębieniach terenu oraz na obszarach ulokowanych w dnach dolin rzecznych. Bezpośrednim czynnikiem wprowadzającym takowy stan są zazwyczaj wzmożone opady lub topniejący śnieg, lecz mogą one zostać również wywołane na skutek wahań poziomu wody gruntowej.

W związku z powyższym nie zaleca się realizacji zabudowy na terenach zagrożonych powodzią.

Zgodnie z danymi Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, na obszarze gminy Gołdap brak jest ustanowionych obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (podziemnych i powierzchniowych).

Teren opracowania nie posiada w swoich granicach ewidencjonowanych wałów przeciwpowodziowych oraz ich stref ochronnych.

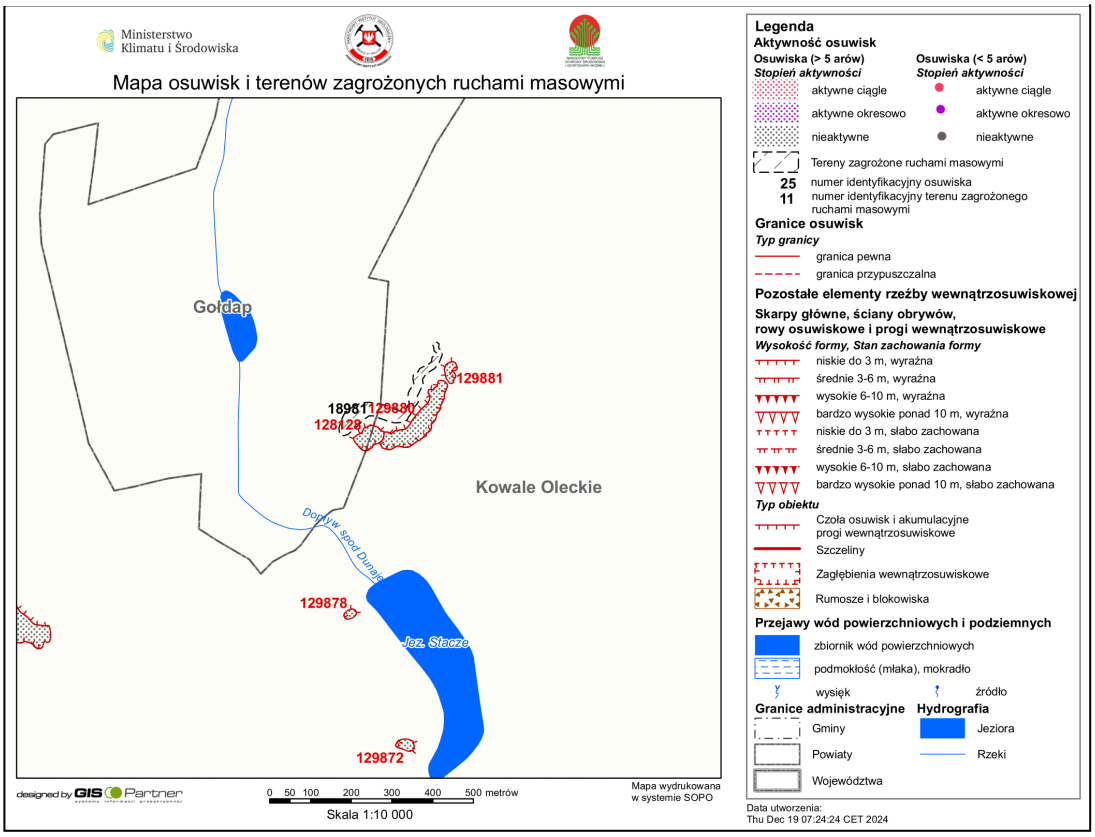
Na terenie gminy Gołdap znajdują się urządzenia melioracji wodnych i zmeliorowane grunty (zewidencjonowane i niezewidencjonowane). Ich ewidencja prowadzona jest przez właściwy organ zarządzający melioracjami. W przypadku lokalizowania inwestycji w pobliżu ww. urządzeń lub na terenach objętych systemem melioracji należy stosować się do przepisów odrębnych w tym zakresie oraz w miarę potrzeb określić warunki gruntowe.

4.5 Zagrożenie ruchami masowymi ziemi

W południowej części gminy Gołdap, przy granicy z gminą Kowale Oleckie występuje obszar osuwiska o numerze 128128 KRO Golubie Wężewskie – Kowale Oleckie. Znajdująca się tam forma ukształtowania terenu jest typu czoło osuwiska i akumulacyjny próg wewnątrzosuwiskowy, zaliczona jest do niskich form o wysokości do 3 m z wyraźnym stanem zachowania formy. Jest to nieaktywny obszar osuwiska.

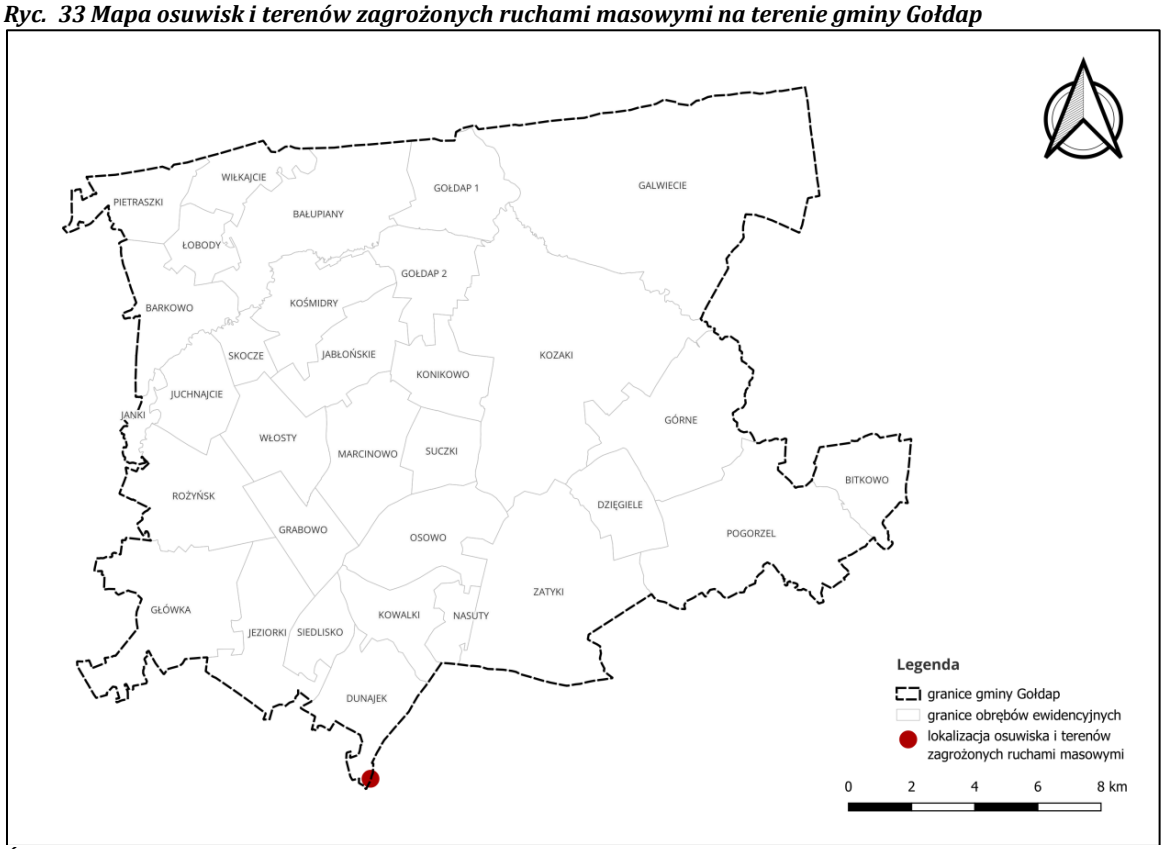
Na obszarze gminy Gołdap występuje również teren zagrożony ruchami masowymi o numerze 18981 KRTZ, znajduje się on nad wyżej opisanym obszarem osuwiska. Lokalizacja osuwiska i terenów zagrożonych ruchami masowymi na tle gminy Gołdap została przedstawiona na rycinie poniżej.

Ryc. 32 Lokalizacja osuwiska i terenów zagrożonych ruchami masowymi w gminie Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy System Osłony Przeciwosuwiskowej

Ryc. 33 Mapa osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie gminy Gołdap

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy System Osłony Przeciwosuwiskowej

4.6 Gospodarka wodno-ściekowa, elektroenergetyczna oraz cieplna

4.6.1 Sieć kanalizacyjna

Na terenie gminy Gołdap zadania związane odbiorem ścieków realizowane są przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. z siedzibą w Gołdapi przy ulicy Sikorskiego 9A. Pomiędzy 01.01.2023 r. oraz 31.12.2023 r. długość kanalizacji sanitarnej zwiększyła się o 7,1 km, docelowa wydajność wzrosła o 81,1 m3 na dobę natomiast ilość przepompowni wzrosła o 6 (tabela poniżej).

Tab. 21. Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Gołdap

Dane	Stan na dzień 01.01.2023 r.	Stan na dzień 31.12.2023 r.
Długość kanalizacji sanitarnej z przyłączami	138,3 km	145,4 km
Oczyszczalnie ścieków	7 szt. o docelowej wydajności 3 269,3 m^3/dobę (Gołdap, Galwiecie, Bronisze, Babki, Wilkasy, Boćwinka, Mażucie)	7 szt. o docelowej wydajności 3 350,4 m^3/dobę (Gołdap, Galwiecie, Bronisze, Babki, Wilkasy, Boćwinka, Mażucie)
Przepompownie	61 szt.	67 szt.
Odprowadzający ścieki	2 583	2 597

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o Stanie Gminy za 2023 rok

Oczyszczalnie ścieków na terenie gminy Gołdap:

- Gołdap – oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków biogennych. Obsługuje miejscowości: Gołdap, Grabowo, Wronki Wielkie, Rostek, Kozaki, Jabramowo, Niedrzwica, Kośmidry, Botkuny, Jurkiszki i Kolniszki;
- Babki – oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków biogennych. Obsługuje miejscowości: Babki, Żelazki i Pogorzel;
- Galwiecie – oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków biogennych;
- Boćwinka – oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków biogennych, obsługuje miejscowości: Boćwinka, Boćwiński Młyn, Rożyńsk Mały, Dąbie i Okrasin;
- Wilkasy;
- Bronisze;
- Mażucie.

Budynki mieszkalne podłączone do sieci kanalizacyjnej stanowią 49,4%, co jest wzrostem o 0,4% w stosunku do poprzedniego roku. Na terenie miejskim stanowią one 70,2%, a na wiejskim 27,6%. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2023 roku wyniosła 14 622, co stanowiło spadek w stosunku do poprzedniego roku o ponad 100 osób (tabela poniżej). Stan ten wynika prawdopodobnie ze spadku ilości mieszkańców gminy pomiędzy 2022 i 2023 rokiem. Korzystający z instalacji kanalizacyjnych w 2023 r. stanowili 76,8% ogółu ludności. W 2023 roku wystąpiło 790 awarii, czyli o 74 mniej niż w roku 2022. W 2023 roku odprowadzono 523,7 dam^3 ścieków bytowych, i 523 dam^3 ścieków oczyszczonych.

Tab. 22. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w latach 2014-2023

	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
powiat gołdapski	18 084	18 087	18 114	17 467	17 634	17 555	16 985	16 910	16 797	16 654
gm. Gołdap	15 379	15 411	15 469	15 219	15 339	15 305	14 872	14 831	14 745	14 622

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W 2023 roku na terenie gminy Gołdap w zakresie sieci kanalizacyjnej realizowano takie zadania jak: przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Babki oraz budowa sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Pogorzel wraz ze zrzutem ścieków kolektorem tłocznym do miejscowości Babki.

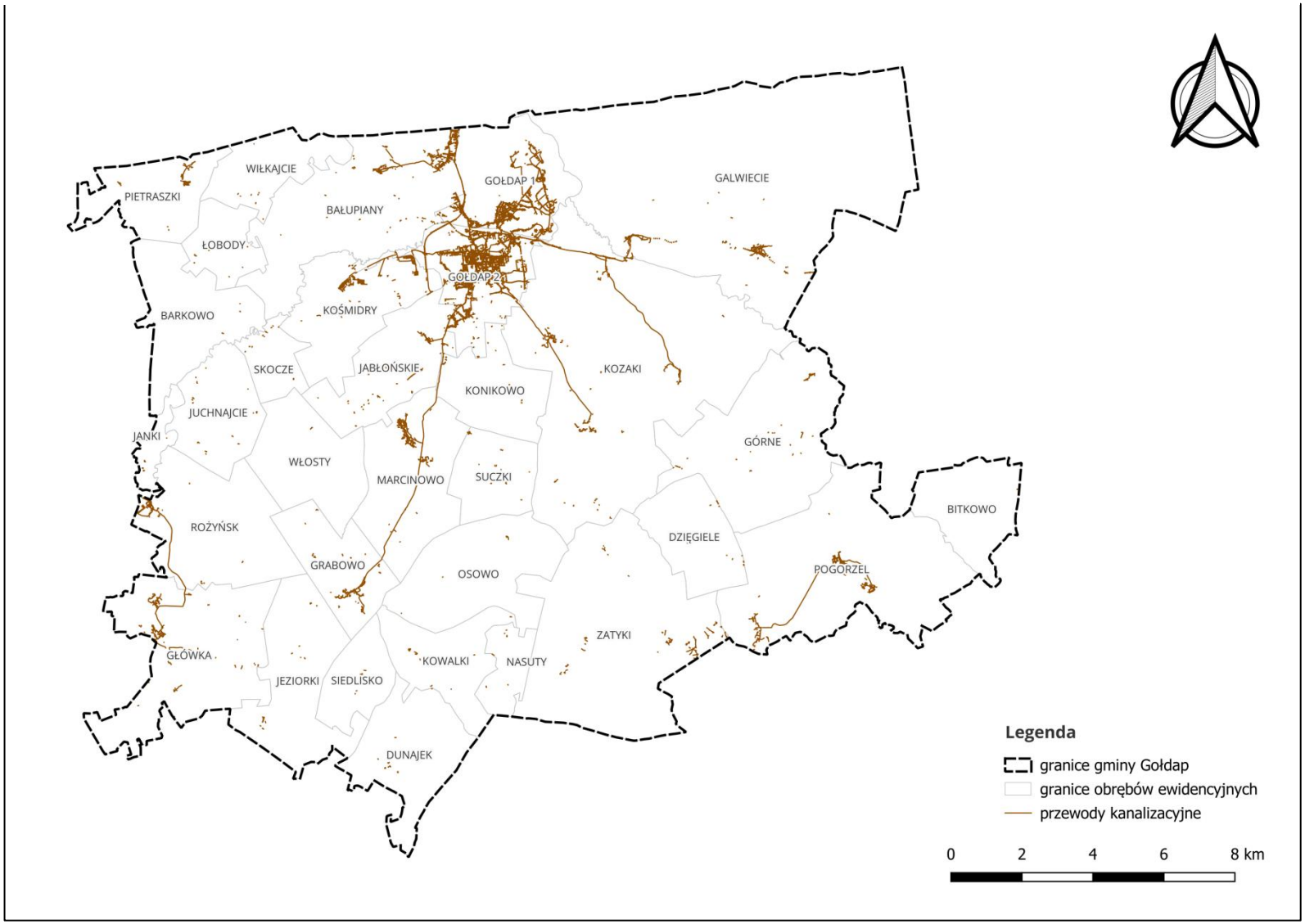
W mieście Gołdap funkcjonuje system kanalizacji rozdzielczej. Kanalizacja deszczowa odprowadza wody opadowe bez oczyszczania do rzeki Gołdapy. Istniejące kanały będące częścią sieci kanalizacyjnej sanitarnej gminy Gołdap posiadają średnice od 180 do 500 mm. Przy głównej przepompowni ścieków zlokalizowany jest punkt przyjęć ścieków z wozów asenizacyjnych.

Na terenie gminy Gołdap funkcjonuje Stacja Uzdatniania wody w Gołdapi, której udzielone zostało pozwolenie na odprowadzanie popłucznych i oczyszczonych wód opadowych i roztopowych z jej terenu do rzeki Gołdapa zgodnie z Decyzją Starosty Gołdapskiego z dnia 11.12.2017 r. (BiOŚ.6341.26.2017). Odprowadzanie wód popłucznych ze stacji wodociągowej do rzeki Gołdapa odbywa się przez wylot na działce 43/1 (obręb Gołdap 2), przy czym maksymalna ilość odprowadzanych ścieków wynosi: max. 20 m^3/h, śr. 20 m^3/dobę oraz max. 10 950 m^3/rok. Natomiast wprowadzanie wód opadowych i roztopowych ujętych systemem kanalizacji deszczowej z działek o nr

700/6 i 700/7 (obręb Gołdap 2) odbywa się z zachowaniem następujących wskaźników ilościowych: max 137,52 m^3/h, śr. 2,11 m^3/dobę oraz 771,6 m^3/rok.

Odprowadzanie wód głębinowych zanieczyszczonych trichloroetylenem i tetrachloroetylenem ze studni 1A zlokalizowanej na terenie ujęcia wody w Gołdapi na działce nr 700/7 (ob. Gołdap 2) odbywa się zgodnie z pozwoleniem Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 19.02.2021 r. (BI.ZUZ.3.4210.163.2020.2021.AJ). Pozwolenie wskazuje ilości ścieków jakie mogą zostać odprowadzone (max. 0,01944 m^3/s, śr. 560 m^3/d, dop. 204400 m^3/rok) oraz najwyższe dopuszczalne wartości substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Ryc. 34 Sieć kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Gołdapi.

4.6.2 System zaopatrzenia w wodę

Za dostarczanie wody na terenie gminy Gołdap odpowiedzialne jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Gołdapi. Zaopatrzenie gminy w wodę odbywa się z 16 ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w Gołdapi oraz okolicznych wsiach. Długość sieci wodociągowej wraz z przyłączami według stanu na dzień 01.01.2023 r. wynosiła 355,8 km, natomiast na dzień 31.12.2024 r. wynosiła 358,6 km, co stanowiło wzrost o 2,8 km. Na terenie gminy Gołdap funkcjonuje 7 ujęć wody w miejscowościach: Gołdap, Kolniszki, Górne, Pogorzel, Kozaki, Kowalki, Boćwinka (tabela poniżej).

Tab. 23. Dane dotyczące sieci wodociągowej na terenie gminy Gołdap

Dane	Stan na dzień 01.01.2023 r.	Stan na dzień 31.12.2023 r.
Długość sieci wodociągowej z przyłączami	355,8 km	358,6 km
Ujęcia wody	8 szt. (Gołdap, Kolniszki, Górne, Pogorzel, Kozaki, Kowalki, Boćwinka i Mażucie)	7 szt. (Gołdap, Kolniszki, Górne, Pogorzel, Kozaki, Kowalki, Boćwinka)
Odbiorcy wody	3 288	3 305

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o Stanie Gminy za 2023 rok

Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej w 2023 roku stanowiły 77,4%, co stanowiło wzrost o 0,7% w stosunku do roku 2022, przy czym na obszarze miejskim wartość ta wynosiła 89,8%, a na terenie wiejskim 64,4%. Pod względem użytkowników sieci wodociągowej, w 2023 roku stanowili oni 92,7% mieszkańców (97,3% w mieście, 82,4% na wsi). Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej, począwszy od roku 2015 do 2023 wzrosła łącznie o prawie 700 osób, co przedstawia tabela poniżej.

Tab. 24. Korzystający z sieci wodociągowej w latach 2014-2023

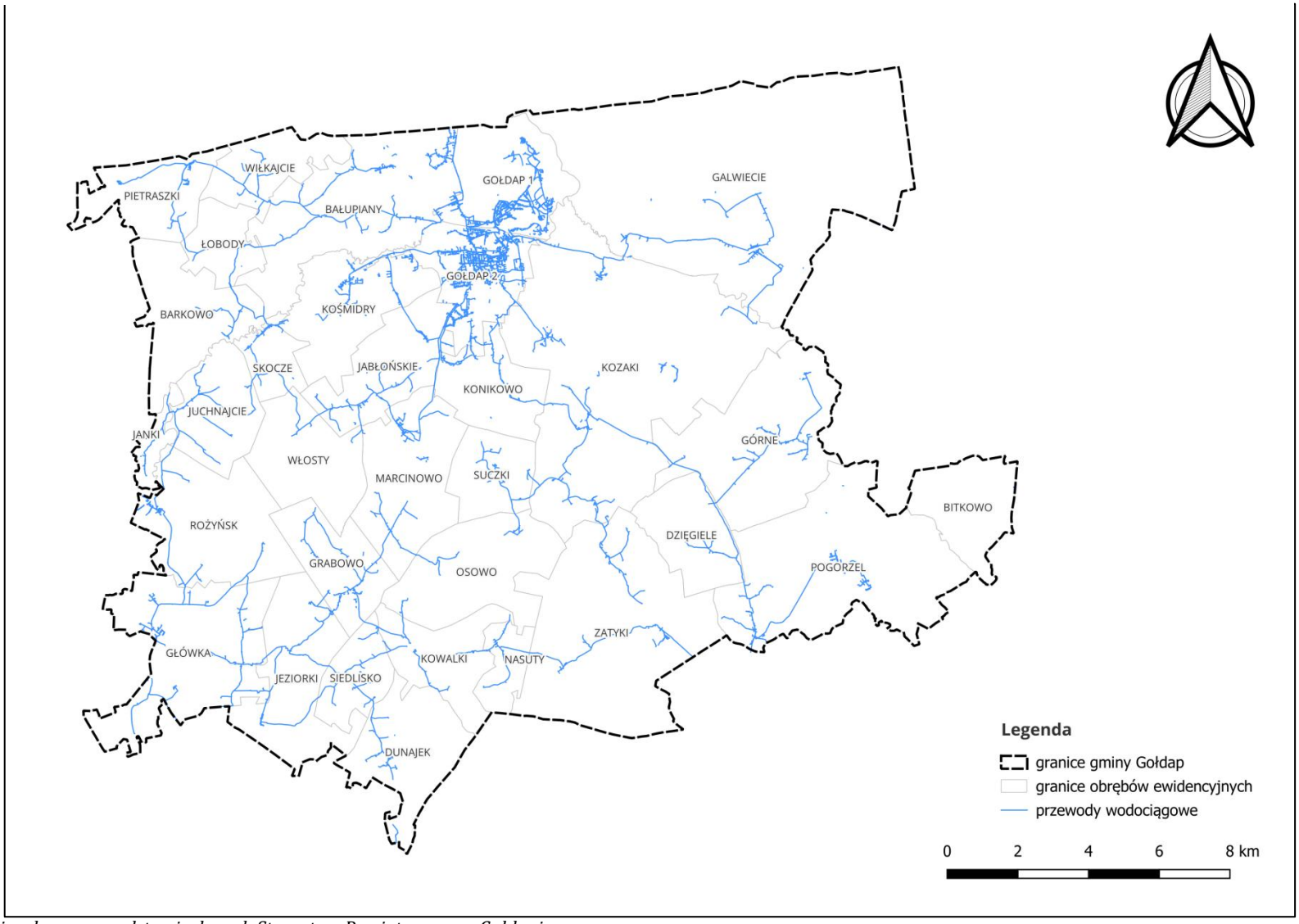
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
powiat gołdapski	84 642	84 346	84 348	84 152	83 891	83 672	81 409	80 760	80 271	79 877
gm. Gołdap	6 004	5 989	6 093	6 189	6 214	6 239	6 476	6 525	6 673	6 700

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Działania Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółki z o.o. w Gołdapi w 2023 roku polegały na zaopatrzeniu w wodę mieszkańców w miejscowościach

nieposiadających dostępu do sieci wodociągowej. Zrealizowano zadanie wybudowania sieci wodociągowej Jeziorki Wielkie – Siedlisko. Inną inwestycją, dla której PWiK sporządziło dokumentację techniczną była budowa sieci wodociągowej Bałupiany-Niedrzwica-Łobody-Wiłkajcie-Somaniny-Mażucie-Pietraszki oraz budowa przepompowni wody przy ul. Gumbińskiej w Gołdapi. Nowa przepompownia wpłynie na podniesienie ciśnienia oraz zwiększenie wydajności w hydrantach przeciwpożarowych na terenie podstrefy Gołdap i przejścia granicznego. W 2023 roku wymieniono również ponad 700 wodomierzy na nowe z systemem zdalnego odczytu.

Ryc. 35 Sieć wodociągowa na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Gołdapi

4.6.3 Strefy ochronne ujęć wody

Na terenie gminy Gołdap funkcjonuje 7 ujęć wody administrowanych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gołdapi. Ich charakterystyka została przedstawiona poniżej:

1) Ujęcie wody w mieście Gołdap

Położone jest na działkach nr 683/1, 697/20 i 700/7, obręb geodezyjny Gołdap 2. Ujęcie składa się z 7 studni:

- Studnia nr 1A – o głębokości 35 m i wydajności eksploatacyjnej 100 m^3/h przy depresji 0,6 m;
- Studnia nr 2B – o głębokości 40 m i wydajności eksploatacyjnej 150 m^3/h przy depresji 0,7 m;
- Studnia nr 3A – o głębokości 27,5 m i wydajności eksploatacyjnej 134 m^3/h przy depresji 0,71 m;
- Studnia nr 3B – o głębokości 36 m i wydajności eksploatacyjnej 149 m^3/h przy depresji 0,77 m;
- Studnia nr 4 – o głębokości 55 m i wydajności eksploatacyjnej 112 m^3/h przy depresji 0,66 m;
- Studnia nr 5 – o głębokości 30 m i wydajności eksploatacyjnej 193 m^3/h przy depresji 0,74 m;
- Studnia nr 6 – o głębokości 29 m i wydajności eksploatacyjnej 80 m^3/h przy depresji 1,04 m.

Ujęcie działa zgodnie z Decyzją Starosty Gołdapskiego z dnia 08.12.2017 r. (BiOŚ.6341.25.2017). Decyzja dotyczy pozwolenia na pobór wód podziemnych w ilościach: max. 190 m^3/h; śr. 3 500 m^3/d i max. 1 280 055 m^3/rok.

2) Ujęcie wody w miejscowości Boćwinka

Położone jest na działce nr 36/1, obręb geodezyjny Główka. Ujęcie składa się z 2 studni:

- Studnia nr 1 – o głębokości 80 m i wydajności eksploatacyjnej 62 m^3/h przy depresji 2,4 m;
- Studnia nr 2 – o głębokości 80 m i wydajności eksploatacyjnej 114 m^3/h przy depresji 2,8 m.

Ujęcie działa zgodnie z Decyzją Starosty Gołdapskiego z dnia 19.12.2017 r. (BiOŚ.6341.30.2017). Pozwolenie obejmuje pobór wody z ujęcia w ilościach: max. 11 m^3/h, śr. 86 m^3/dobę oraz max. 40 807 m^3/rok. Obejmuje również pozwolenie na odprowadzanie wód popłucznych do ziemi w ilościach: max. 1,5 m^3/h; śr. 0,74 m^3/dobę i max. 270 m^3/rok.

3) Ujęcie wody w miejscowości Górne

Położone jest na działkach nr 153/1 i 154/4, obręb geodezyjny Górne. Ujęcie składa się z dwóch studni:

- Studnia SW 1 – o głębokości 74 m i wydajności eksploatacyjnej 63 m^3/h przy depresji 5,7 m;
- Studnia SW 2 – o głębokości 70 m i wydajności eksploatacyjnej 32 m^3/h przy depresji 9,6 m.

Ujęcie działa zgodnie z Decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 15.11.2021 r. (BI.ZUZ.3.4210.118.2021.AJ). Pozwolenie obejmuje pobór wód podziemnych w ilościach: max. 0,00781 m^3/s, śr. 150 m^3/d i max. 54 750 m^3/rok.

4) Ujęcie wody w miejscowości Kolniszki

Położone jest na działce nr 180/1, obręb geodezyjny Kozaki. Zasoby eksploatacyjne ujęcia zostały ustalone w wysokości 14 m^3/h przy depresji 8 m.

Ujęcie działa zgodnie z Decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 06.02.2018 r. (BI.ZUZ.3.421.30.2018.MT). Decyzja dotyczy pozwolenia na pobór wody ze studni nr 2 tego ujęcia. Pozwolenie obejmuje pobór wód podziemnych w ilościach: max. 1,35 m^3/h; śr. 12 m^3/d i max. 5 694 m^3/rok. Obejmuje również pozwolenie na odprowadzanie wód popłucznych do ziemi w ilościach: max. 2 m^3/h; śr. 2 m^3/dobę i max. 104 m^3/rok.

5) Ujęcie wody w miejscowości Kowalki

Położone jest na działkach 23/4 i 23/6, obręb geodezyjny Kowalki. Ujęcie składa się z dwóch studni:

- Studnia SW1 – o głębokości 116 m i wydajności eksploatacyjnej 20 m^3/h przy depresji 3,8 m;

- Studnia SW2 - o głębokości 142 m i wydajności eksploatacyjnej 46 m^3/h przy depresji 5,5 m.

Ujęcie działa zgodnie z Decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 10.11.2021 r. (BI.ZUZ.3.4210.117.2021.AJ). Pozwolenie obejmuje pobór wód podziemnych w ilościach: max. 0,0120 m^3/s, śr. 350 m^3/d i max. 127 750 m^3/rok. Obejmuje również pozwolenie na odprowadzanie wód popłucznych z wylotem na działce 23/11 (ob. Kowalki) w ilościach: max. 0,00417 m^3/s, śr. 15 m^3/d i max. 5 475 m^3/rok.

6) Ujęcie wody w miejscowości Kozaki

Położone jest na działce nr 112/48, obręb geodezyjny Kozaki. Ujęcie składa się z dwóch studni 1A i 2A. Zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą 22,5 m^3/h przy depresji 1,8 m.

Ujęcie działa zgodnie z Decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 24.07.2020 r. (BI.ZUZ.3.4210.78.2020.MT). Pozwolenie obejmuje pobór wód podziemnych w ilościach: max. 0,00625 m^3/s, śr. 128 m^3/d i max. 46 720 m^3/rok.

7) Ujęcie wody w miejscowości Pogorzel

Położone jest na działkach 52/1 i 77/1, obręb geodezyjny Pogorzel. Ujęcie składa się z dwóch studni nr 1 i 2. Zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą 51,5 m^3/h przy depresji 13,3 m.

Ujęcie działa zgodnie z Decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 24.07.2020 r. (BI.ZUZ.3.4210.77.2020.MT). Pozwolenie obejmuje pobór wód podziemnych w ilościach: max. 0,0143 m^3/s, śr. 180 m^3/d i max. 65 700 m^3/rok. Obejmuje również pozwolenie na odprowadzanie wód popłucznych z wylotem na działce 91 (ob. Pogorzel) w ilościach: max. 0,008333 m^3/s, śr. 5 m^3/d i max. 1 830 m^3/rok.

Strefy ochronne ujęć wody

Na terenie gminy znajdują się ujęcia wód podziemnych, które posiadają swoje strefy ochronne:

- Ujęcie wody w mieście Gołdap

Strefa ochronna ujęcia wody w mieście Gołdap została ustanowiona Rozporządzeniem nr 7/2008 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 28 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla miejskiego ujęcia wody podziemnej w miejscowości Gołdap (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. poz. 1447). Strefa ochronna obejmuje pięć studni o numerach 1A, 2, 4, 5 i 6. Podzielono ją na teren ochrony bezpośredniej w najbliższym otoczeniu studni (działki 700/7 i 683/1) oraz pośredniej.

- Ujęcie wody w miejscowości Boćwinka

Decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku z dnia 24.10.2019 r. (BI.ZUZ.3.4100.1.2019.PB) ustanowiono strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ujęcia. Wyznaczono tereny ochrony bezpośredniej dla studni 1 i 2 w miejscowości Boćwinka położonych na działce nr 36/1 (ob. Boćwinka).

- Ujęcie wody w miejscowości Górne

Decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku z dnia 24.10.2019 r. (BI.ZUZ.3.4100.18.2019.PB) ustanowiono strefy ochronne obejmujące wyłącznie tereny ochrony bezpośredniej ujęcia. Wyznaczono tereny ochrony bezpośredniej dla studni 1 w miejscowości Górne na działce nr 153/1 oraz dla studni 2 w miejscowości Górne na działce nr 154/1.

- Ujęcie wody w miejscowości Kolniszki

Decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku z dnia 24.10.2019 r. (BI.ZUZ.3.4100.4.2019.KB) ustanowiono strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ujęcia. Wyznaczono teren ochrony bezpośredniej dla studni 2A w miejscowości Kolniszki na działce nr 180/1 (ob. Kozaki).

- Ujęcie wody w miejscowości Kowalki

Decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku z dnia 24.10.2019 r. (BI.ZUZ.3.4100.19.2019.PB) ustanowiono strefy ochronne obejmujące wyłącznie tereny ochrony bezpośredniej ujęcia. Wyznaczono

tereny ochrony bezpośredniej dla studni 1 w miejscowości Kowalki na działce nr 23/4 (ob. Kowalki) oraz dla studni 2 w miejscowości Kowalki na działce nr 23/6 (ob. Kowalki).

- Ujęcie wody w miejscowości Kozaki

Decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku z dnia 24.10.2019 r. (BI.ZUZ.3.4100.6.2019.KB) ustanowiono strefy ochronne obejmujące wyłącznie tereny ochrony bezpośredniej ujęcia. Wyznaczono tereny ochrony bezpośredniej dla studni 1A i 2A w miejscowości Kozaki na działce nr 112/48 (ob. Kozaki).

- Ujęcie wody w miejscowości Pogorzel

Decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Dyrektora Zarządu Zlewni w Giżycku z dnia 24.10.2019 r. (BI.ZUZ.3.4100.5.2019.KB) ustanowiono strefy ochronne obejmujące wyłącznie tereny ochrony bezpośredniej ujęcia. Wyznaczono tereny ochrony bezpośredniej dla studni 1 i 2 w miejscowości Pogorzel na działkach nr 52/1 i 77/1 (ob. Pogorzel).

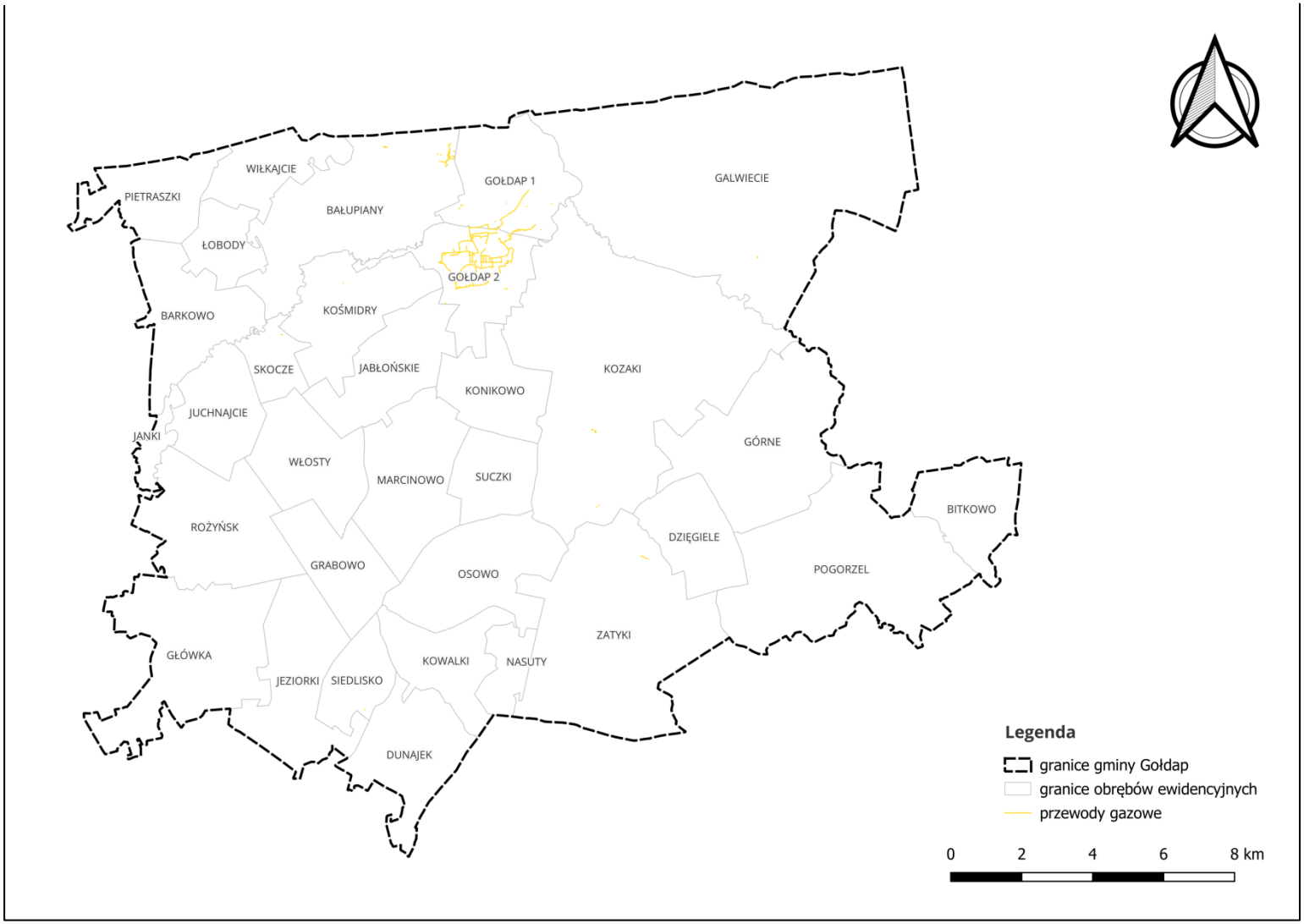
4.6.4 Sieć gazowa

Na obszarze gminy brak jest sieci gazowej rozdzielczej gazu ziemnego. Na terenie nie występują gazociągi wysokiego ani średniego ciśnienia, nie zakłada się również zadań inwestycyjnych w tym zakresie na terenie gminy. Gmina Gołdap nie jest podłączona do krajowego systemu sieci gazowej.

Na obszarze gminy funkcjonuje lokalny system gazowniczy w zarządzie Zakładu Budowlanego Stanisław Andrysiewicz. Jego głównym elementem jest stacja regazyfikacyjna skroplonego gazu ziemnego. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności na terenie gminy Gołdap w 2023 roku stanowili 0,8%, co stanowiło spadek o 0,1% w stosunku do poprzedniego roku. Długość czynnej sieci gazowej wynosiła 7 112 m i pozostawała ona niezmienna od 2021 roku. W roku 2023 występowało 60 czynnych przyłączy do budynków, w tym 52 do mieszkalnych i 8 do niemieszkalnych. Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań przez gospodarstwa domowe w 2023 roku wynosiło 837,6 MWh, natomiast ludność korzystająca z sieci gazowej wynosiła 145 osób (w tym wszyscy odbiorcy znajdowali się na terenie miasta Gołdap). W planach Przedsiębiorstwa Budowlanego Stanisław Andrysiewicz nie ma zaplanowanych

inwestycji w zakresie rozbudowy sieci gazowej, a potencjalna rozbudowa następuje na wniosek klienta. Największe zagęszczenie sieci kanalizacji gazowej występuje na terenie obrębu Gołdap 2 i Gołdap 1. Krótkie odcinki znajdują się również na obszarze obrębów Bałupiany, Kozaki i Zatyki.

Ryc. 36 Sieć gazowa na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Gołdapi

4.6.5 Oczyszczalnia ścieków

Na terenie gminy Gołdap funkcjonuje oczyszczalnia ścieków Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. do której zakresu działalności wchodzi m.in. odbiór ścieków, ich oczyszczenie i eksploatacja oczyszczalni ścieków. Poza zbiorczą kanalizacją sanitarną na terenie gminy stosowane są indywidualne metody oczyszczania ścieków komunalnych w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych.

W roku 2023 odprowadzono 25 dam^3 z czego 17 dam^3 do sieci kanalizacyjnej, a 8 dam^3 bezpośrednio do wód lub ziemi (są to ścieki oczyszczone). Ludność korzystająca z oczyszczalni w 2023 roku wynosiła 16 773, co stanowiło 87,6% ogółu ludności.

Na obszarze gminy funkcjonują następujące oczyszczalnie ścieków:

1) Oczyszczalnia ścieków w mieście Gołdap

Składa się z części mechanicznej, biologicznej i osadowej i obsługuje miejscowości: Gołdap, Grabowo, Wronki, Rostek, Kozaki, Jabramowo, Niedrzwica, Kośmidry, Botkuny, Jurniszki i Kolniszki. Przy głównej przepompowni ścieków zlokalizowanej przy ul. Żeromskiego znajduje się punkt przyjęć ścieków z wozów asenizacyjnych. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Gołdapy. Na odpływie zlokalizowana jest komora pomiarowa ze złączką Venturiego i urządzeniem rejestrującym przepływ ścieków. Przepustowość oczyszczalni wynosi 4000 m^3/d przy średnim domowym dopływie ścieków wynoszącym 1900 m^3/d. Ilości ścieków oczyszczanych w oczyszczalni wynoszą ok 1898 m^3/d, z czego ścieki bytowo-gospodarcze stanowią 98,4%, a ścieki przemysłowe 1,6%.

2) Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Babki

Oczyszczalnia ścieków w Babkach jest typu mechaniczno-biologicznego z podwyższonym usuwaniem związków biogennych i obsługuje miejscowości: Babki, Żelazki i Pogorzel. Po modernizacji wykonanej w 2023 roku pracuje w technologii SBR z zastosowaniem nisko obciążonego osadu czynnego ze stabilizacją tlenową oraz biologiczną denitryfikacją i defosfatacją. Ilość przetwarzanych ścieków wynosi 84 m^3/d. Odbiornikiem ścieków jest rów melioracyjny, a następnie rzeka Jarka.

3) Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Galwiecie

Oczyszczalnia ścieków w Galwieciach jest to oczyszczalnia typu mechaniczno-biologicznego pracująca w technologii SBR. Ilość przetwarzanych ścieków wynosi 72 m^3/d. Odbiornikiem ścieków jest rów melioracyjny, a następnie rzeka Jarka.

4) Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Wilkasy

Oczyszczalnia ścieków w Wilkasach jest oczyszczalnią przepływową typu mechaniczno-biologicznego z podwyższonym usuwaniem związków biogennych. Ilość przetwarzanych ścieków wynosi 12 m^3/d. Odbiornikiem ścieków jest rzeka Dzięgielka stanowiąca dopływ rzeki Jarka.

5) Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Bronisze

Oczyszczalnia ścieków w Broniszach jest oczyszczalnią przepływową typu mechaniczno-biologicznego z podwyższonym usuwaniem związków biogennych. Ilość przetwarzanych ścieków wynosi 4 m^3/d. Odbiornikiem ścieków jest rów melioracyjny.

6) Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Mażucie

Oczyszczalnia ścieków w Mażuciach jest typu mechaniczno-biologicznego z podwyższonym usuwaniem związków biogennych działająca w technologii SBR. Ilość przetwarzanych ścieków wynosi 13,2 m^3/d. Odbiornikiem ścieków jest rów melioracyjny.

7) Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Boćwinka

Oczyszczalnia ścieków w Boćwince jest typu mechaniczno-biologicznego z podwyższonym usuwaniem związków biogennych działająca w technologii SBR. Ilość przetwarzanych ścieków wynosi 40 m^3/d. Odbiornikiem ścieków jest ciek Alina stanowiący dopływ rzeki Gołdapa. Oczyszczalnia została przebudowana w 2010 roku i obsługuje miejscowości Boćwinka, Boćwiński Młyn, Rożyńsk Mały, Dąbie i Okrasin.

4.6.6 Sieć elektroenergetyczna i telekomunikacyjna

Sieć elektroenergetyczna

Energia elektryczna na terenie gminy Gołdap dostarczana jest ze stacji 110/15kV GPZ Gołdap znajdującej się we wschodniej części miasta Gołdap. Stacja GPZ Gołdap jest zasilana z trzech stron linii Gołdap-Wronki-Banie Mazurskie, Gołdap-Filipów i Gołdap-Olecko. Ze stacji GPZ wyprowadzone są linie SN 15 kV, które na obszarze miasta posiadają głównie przebieg podziemny, natomiast na obszarze gminy napowietrzny. W

okolicach odbiorców energii elektrycznej znajdują się również stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV. Na terenie gminy znajduje się także PGO Wronki o napięciu 110/15 kV odbierający energię wytworzoną przez Farmę Wiatrową Gołdap/Wronki.

Na terenie gminy znajduje się 227 stacji transformatorowych średniego i niskiego napięcia, w tym 171 stacji słupowych oraz 56 stacji wnętrzowych. Łączna długość linii elektroenergetycznych wynosi ok 665 km. Długość linii średniego napięcia wynosi 297 km (19,26% w technologii kablowej), natomiast długość sieci niskiego napięcia wynosi 273 km (23% w technologii kablowej). Stopień skablowania jest zatem niski i wymaga poprawy ze względu na niską awaryjność linii kablowych.

Na obszarze gminy znajdują się urządzenia elektroenergetyczne w zarządzie PGE:

- Linia 110 kV Filipów – Gołdap;
- Linia 110 kV Gołdap – Wronki-Banie Mazurskie;
- Linia 110 kV Gołdap – Olecko;
- Stacje transformatorowe 15/0,4 kV;
- Linie 15 kV i niskiego napięcia.

PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok planuje następujące inwestycje:

- Stacje transformatowe 15/0,4 kV;
- Linie 15 kV i niskiego napięcia.

Lokalizacja planowanych inwestycji uzależniona jest od potrzeb rozwoju sieci związanego z przyłączaniem nowych odbiorców oraz modernizacją sieci.

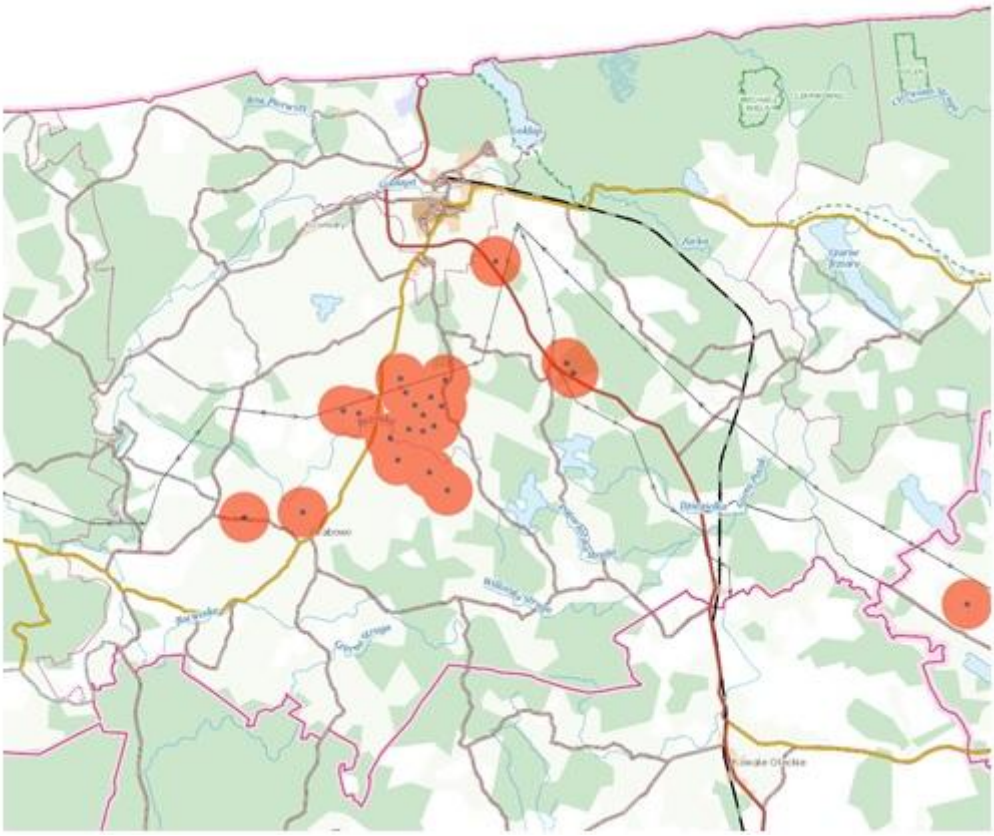
W 2023 roku ilość odbiorców energii elektrycznej na terenie gminy Gołdap wynosiła 5 221, co w stosunku do poprzedniego roku stanowiło wzrost o 53. Zużycie energii elektrycznej w tym samym roku wyniosło 9 069,57 MWh i było ono nieznacznie mniejsze w stosunku do roku 2022. Zużycie energii na 1 mieszkańca w 2023 r wyniosło 685,57 kWh, natomiast na 1 odbiorcę 1 737,09 kWh.

Pod względem produkcji energii elektrycznej, według stanu na dzień 11.12.2023 r. do sieci elektroenergetycznej przyłączone było 604 instalacji OZE, gdzie wśród największych można wymienić: farmę wiatrową Gołdap/Wronki – 16 szt. o łącznej mocy 48 MW; farmę wiatrową Jabramowo – 1szt. o mocy 0,9 MW; farmę wiatrową Rożyńsk Wielki – 1szt. o mocy 0,48 MW; farmę wiatrową Kozaki – 2szt. o mocy jednostkowej 1,2 MW każda – łącznie 2,4 MW oraz farmę wiatrową Grabowo – 1szt. o mocy 0,6 MW.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych „W przypadku lokalizowania, budowy lub przebudowy

elektrowni wiatrowej odległość tej elektrowni od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej jest równa lub większa od dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, chyba że plan miejscowy określa inną odległość, wyrażoną w metrach, jednak nie mniejszą niż 700 metrów". Strefy te zostały przedstawione na rycinie poniżej:

Ryc. 37 Lokalizacja wiatraków i stref wyłączonych z zabudowy mieszkaniowej na terenie gminy Gołdap

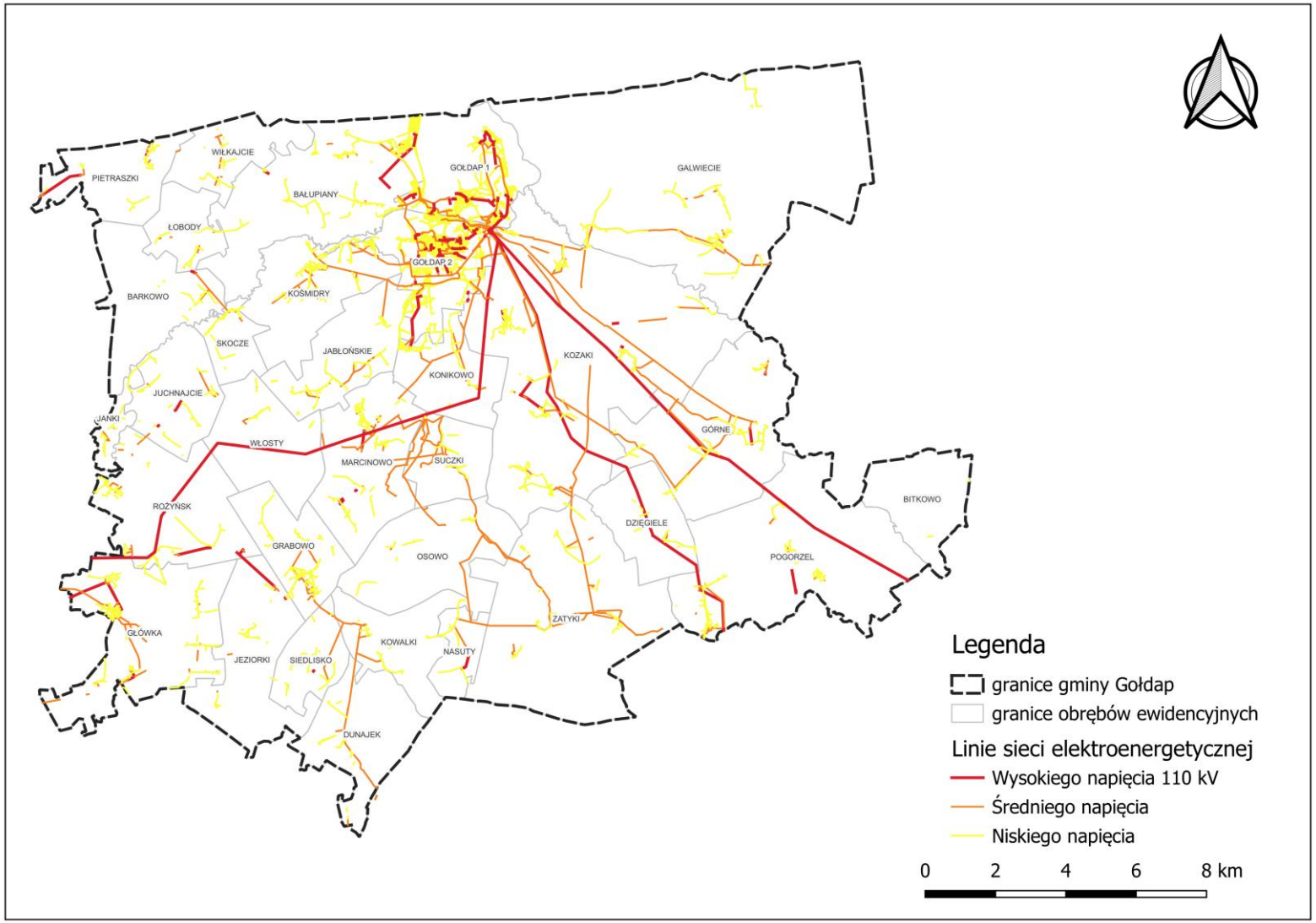

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/

Dodatkowo gmina Gołdap produkuje energię elektryczną w instalacjach fotowoltaicznych na budynku hangaru przy Promenadzie Zdrojowej oraz na Szkole Podstawowej nr 1 i nr 2.

Dane dotyczące przebiegu sieci elektroenergetycznych na terenie gminy Gołdap udostępnione przez Starostwo Powiatowe w Gołdapi są niekompletne, stąd też dokładny opis rozmieszczenia tych sieci jest niemożliwy.

Ryc. 38 Sieć elektroenergetyczna na terenie gminy Gołdap

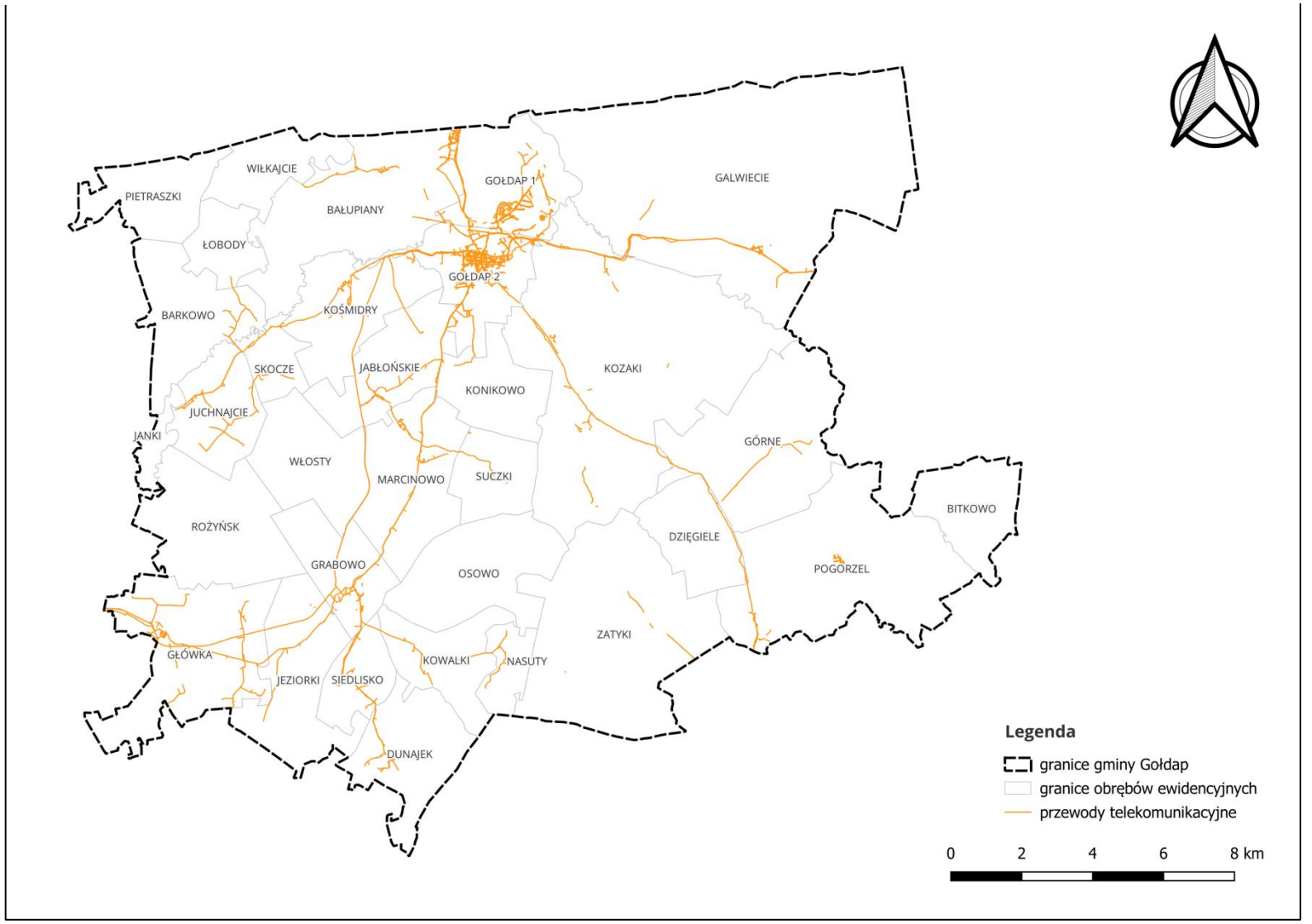

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Gołdapi i Bazy Danych Obiektów Topograficznych

Sieć telekomunikacyjna

Głównym operatorem sieci telefonicznych na terenie gminy Gołdap jest Orange S.A. Najlepiej wyposażony w systemy łączności jest obszar miasta Gołdap, ale również wsie: Boćwinka, Grabowo, Galwiecie, Kozaki, Jabramowo, Juchnajcie i Skocze. Na terenie gminy nie występuje sieć szerokopasmowa. Ze względu na znaczne rozproszenie zabudowy nie planuje się rozbudowy sieci telekomunikacyjnej kablowej na terenach wiejskich.

Ryc. 39 Sieć telekomunikacyjna na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Gołdapi

4.6.7 Sieć ciepłownicza

Największe zagęszczenie sieci ciepłowniczych na terenie gminy Gołdap występuje na obszarze miasta. Jest ono zaopatrywane w energię cieplną z 71 źródeł ciepła o łącznej mocy 57 MW, natomiast wykorzystana moc to 40 MW. Biorąc natomiast pod uwagę bilans istniejących obiektów z uwzględnieniem budynków komunalnych ogrzewanych piecami wynosi on 50 MW.

Zaopatrzenie odbiorców na terenie gminy Gołdap w energię cieplną jest realizowane przy wykorzystaniu:

- Ciepła sieciowego wytworzonego w ciepłowni przy ul. Żeromskiego 59;
- Ciepła sieciowego wytwarzanego w kotłowni przy ul. Okrzei 8A;
- Ciepła sieciowego wytwarzanego w kotłowni przy ul. Żeromskiego 13a;
- Węgla kamiennego spalanego w kotłowniach obsługujących obszary lokalne lub pojedyncze obiekty;
- Węgla spalanego w piecach i kotłowniach indywidualnych;
- Oleju opałowego, gazu ziemnego, gazu LPG;
- Źródeł energii odnawialnej.

Główny system ciepłowniczy miasta Gołdapi opiera się na działaniu ciepłowni przy ul. Żeromskiego, a także sieci ciepłowniczej zaopatrującej centralną część miasta stanowiącej własność Zakładu Budowlanego Stanisław Andrysiewicz.

Eksploatacją systemów cieplnych zasilających budownictwo mieszkaniowe w mieście Gołdap zajmują się: Spółdzielnia Mieszkaniowa w Gołdapi (4 kotłownie), Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej (11 kotłowni) oraz Romincka Spółdzielnia Mieszkaniowa (2 kotłownie). W mieście Gołdap nie istnieje faktyczny system cieplny ze względu na znaczne rozproszenie i dużą ilość kotłowni. Sieci posiadają charakter lokalny.

Kotłownie eksploatowane przez Spółdzielnię posiadają kotły z paleniskami węglowymi z rusztem stałym. Proces spalania i uzdatniania wody nie jest zautomatyzowany. Kotłownie te posiadają następującą moc: kotłownia ul. Żeromskiego - 3,6 MW, kotłownia ul. Górna 5 - 2,4 MW, kotłownia ul. E. Plater - 2,25 MW, a kotłownia ul. Armii Krajowej - 4,61 MW.

Biorąc natomiast pod uwagę kotłownie zarządzane przez PEC, 11 z nich przeszło w ostatnich latach gruntowną modernizację. Kotłownie te posiadają zautomatyzowany

proces spalania z regulacją pogodową. Największe kotłownie PEC posiadają moc: kotłownia ul. Żeromskiego 3 - 2,65 MW, kotłownia ul. Wąska 11 - 2,0 MW, kotłownia Plac Zwycięstwa 10- 1,3 MW i kotłownia ul. Warszawska 1 - 1,1 MW.

Większe kotłownie znajdujące się na terenie gminy Gołdap, których celem jest ogrzewanie obiektów budowlanych zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Tab. 25. Wykaz kotłowni na terenie gminy Gołdap

Lp.	Nazwa jednostki	Adres jednostki	Typ paliwa	Zużycie paliwa	J.m.
1	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego	1 Maja 25, 19-500 Gołdap	kotły opalane drewnem o mocy cieplnej <= 5 MW (pellet)	50	Mg
2	KISIELEWSKI JÓZEF ZENON PPH "GICOR"	Gołdap, GUMBIŃSKA 15, 19-500 GOŁDAP	kocioł z rusztem stałym, z ciągiem sztucznym o mocy <=5MW, bez urządzenia odpyl.	57,28	Mg
3	KISIELEWSKI JÓZEF ZENON PPH "GICOR"	Gołdap, GUMBIŃSKA 15, 19-500 GOŁDAP	olej lekki (zaw.siarki nie większa niż 0,5%)	5,628	Mg
4	Tymofiejewicz Lucyna Tymofiejewicz Ryszard Spółka Jawna	Gołdap, Wczasowa 7, 19-500 Gołdap	olej lekki (zaw.siarki nie większa niż 0,5%)	6,48	Mg
5	PPHU TRYT Mariusz Tryt	Gołdap, Gumbińska 19, 19-500 Gołdap	kocioł z rusztem stałym, z ciągiem naturalnym o mocy cieplnej <=5 MW	10,2	Mg
6	PW "WITAL" Oliwia Smith	Gołdap, Wczasowa 7, 19-500 Gołdap	kotły opalane drewnem o mocy cieplnej <= 5 MW	261,64	Mg
7	A&G Koperty Sp. z o.o. Gołdapska Fabryka Kopert	Strefowa 3 , 19-500 Gołdap	olej lekki (zaw.siarki nie większa niż 0,5%)	37,915	Mg
8	GOMAR SP. Z O.O. GOŁDAP	WARSZAWSKA 11, 19-500 GOŁDAP	olej lekki (zaw.siarki nie większa niż 0,5%)	4,62	Mg
9	IRYD SP. Z O.O.	Gołdap, EKONOMICZNA 5, 19-500 GOŁDAP	kocioł z rusztem stałym, z ciągiem naturalnym o mocy cieplnej <=5 MW	40,5	Mg
10	IRYD SP. Z O.O.	Gołdap, EKONOMICZNA 5, 19-500 GOŁDAP	olej lekki (zaw.siarki nie większa niż 0,5%)	21,68	Mg
11	WOKAS SPÓŁKA AKCYJNA	BŁONIE 5a, 08-200 ŁOSICE	kotły opalane drewnem o mocy cieplnej <= 5 MW	10	Mg
12	WOKAS SPÓŁKA AKCYJNA	BŁONIE 5a, 08-200 ŁOSICE	olej napędowy	1,04	Mg
13	Nadleśnictwo Gołdap	1 Maja 33, 19-500 Gołdap	olej lekki (zaw.siarki nie większa niż 0,5%)	14,98	Mg
14	PRZEDSIĘBIORSTWO GOSPODARKI KOMUNALNEJ SP. Z O.O.	Gołdap, KONSTYTUCJI 3 MAJA 1A, 19-500 GOŁDAP	kotły opalane drewnem o mocy cieplnej <= 5 MW	22	Mg
15	USŁUGI SPRZĘTOWO -	Gołdap,	kocioł z rusztem stałym,	1	Mg

	TRANSPORTOWE I WYWÓZ NIECZYSTOŚCI JÓZEF BRZEZIŃSKI	ZATOROWA 1, 19-500 GOŁDAP	z ciągiem naturalnym o mocy cieplnej <=5 MW		
16	PPHU "WUTEH" SP. Z O.O.	Gołdap, WOJSKA POLSKIEGO 11, 19-500 GOŁDAP	kotły opalane drewnem o mocy cieplnej <= 5 MW	90	Mg
17	PPHU "WUTEH" SP. Z O.O.	Gołdap, WOJSKA POLSKIEGO 11, 19-500 GOŁDAP	olej lekki (zaw.siarki nie większa niż 0,5%)	22,2	Mg
18	X-YACHTS COMPOSITES SP. Z O.O. (poprzednio: BORDER YACHTS SP Z O.O.)	STREFOWA 2, 19-500 GOŁDAP	gaz płynny propan-butan, o mocy cieplnej <=5 MW	168,154	Mg
19	PRZEDSIĘBIORSTWO WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI W GOŁDAPI	Gołdap, SIKORSKIEGO 9A, 19-500 GOŁDAP	olej lekki (zaw.siarki nie większa niż 0,5%)	10,5	Mg
20	WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA BUDYNKU 20B	Gołdap, Grabowo 20B, 19-500 GOŁDAP	kotły opalane drewnem o mocy cieplnej <= 5 MW	344	Mg

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, według rejestru opłat środowiskowych za 2023

Do sieci cieplnych występujących na terenie miasta Gołdap zaliczają się sieci w technologii tradycyjnej: kanałowe dwuprzewodowe i czteroprzewodowe oraz sieci w technologii nowoczesnej: preizolowane.

Sieć cieplna z kotłowni Spółdzielni zbudowana jest z następujących systemów: systemu cieplnego kotłowni ul. Żeromskiego – 347 mb trasy sieci kanałowej dwuprzewodowej (sieci preizolowanej czteroprzewodowej); systemu cieplnego kotłowni ul. Górna 5 - 114 mb trasy sieci kanałowej dwuprzewodowej (sieci preizolowanej czteroprzewodowej); systemu cieplnego kotłowni ul. E. Plater - 336 mb trasy sieci czteroprzewodowej, kanałowej c.o., c.w. i cyrkulacji oraz systemu cieplnego kotłowni ul. Armii Krajowej - 1430 mb trasy sieci czteroprzewodowej, kanałowej c.o., c.w. i cyrkulacji.

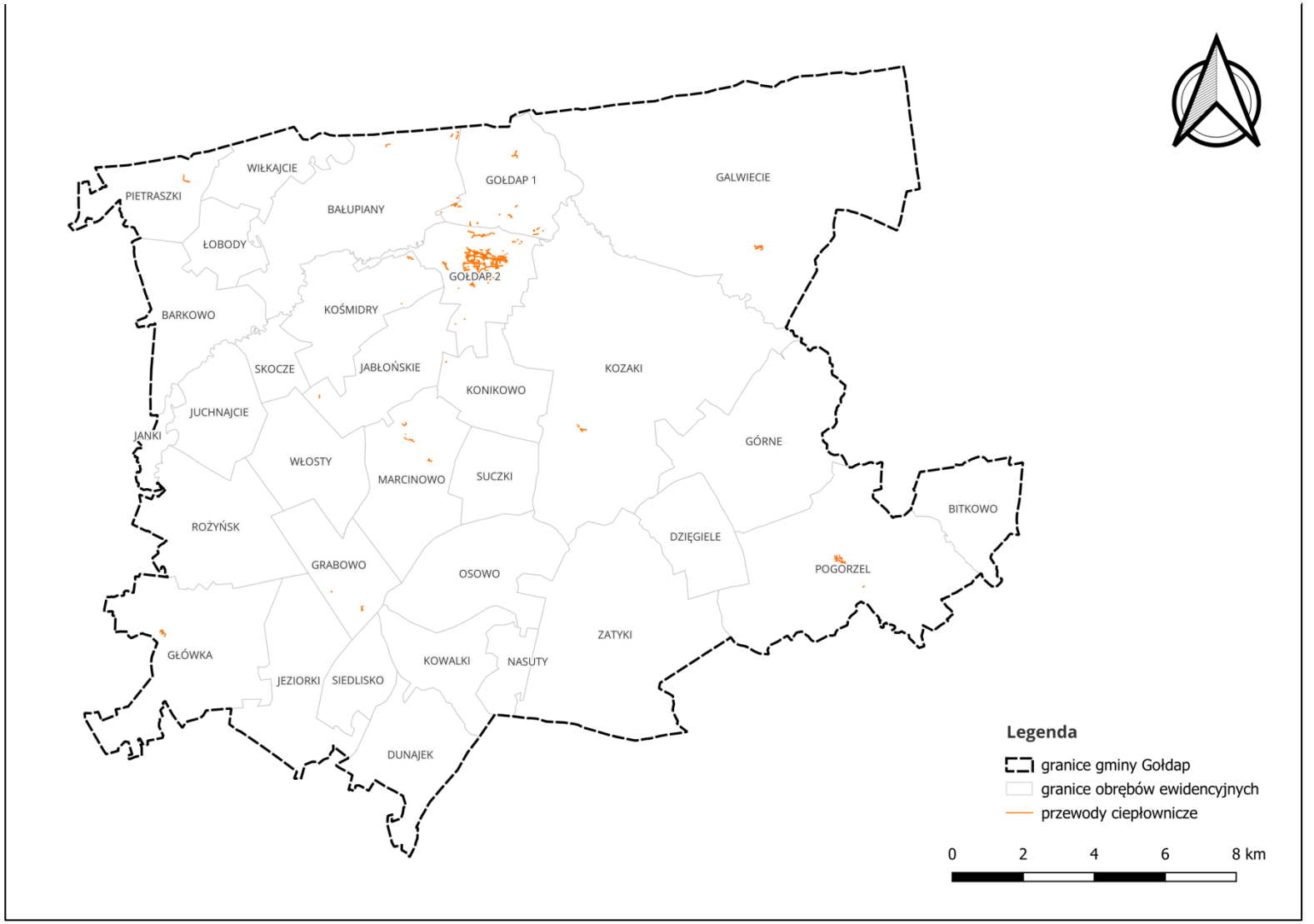
Sieć cieplna z kotłowni PEC uległa przebudowie podczas modernizacji kotłowni. Przy kotłowniach na ul. Wąskiej i Żeromskiego ułożono preizolowane czteroprzewodowe sieci cieplne. Sieć cieplna podłączona do kotłowni przy ul. Armii Krajowej 32A Rominckiej SM stanowi sieć kanałową czteroprzewodową.

Na obszarze wiejskim gminy Gołdap gospodarka cieplna oparta jest na kotłowniach lokalnych, osiedlowych i indywidualnych źródłach ciepła (na paliwo stałe). Na osiedlach byłych PGR w miejscowościach Boćwinka, Grabowo i Kozaki funkcjonują również kotłownie obsługujące budynki wielorodzinne.

Łączna długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej na terenie miejskim oraz wiejskim gminy Gołdap w 2023 roku wynosiła 10,6 km, natomiast długość przyłączy do budynków wynosiła 2,6 km. Dostęp mieszkań do centralnego ogrzewania w 2023 roku wynosił 87,9%, z czego w mieście było to 91,5%, a na terenie wiejskim 78,1%.

Według danych z centralnej ewidencji emisyjności budynków na 2023 rok na terenie gminy znajdowało się 4 557 źródeł ciepła, z czego 37% zasilane było drewnem kawałkowym, 37% węglem i paliwami węglopodobnymi, 16% peletem drzewnym, 7% olejem opałowym, 2% gazem, a 1% innym rodzajem biomasy.

Ryc. 40 Sieć ciepłownicza na terenie gminy Gołdap

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Gołdapi

4.7 Jakość powietrza i jej zagrożenia

Województwo warmińsko-mazurskie podzielone jest na trzy strefy stosowane m.in. do celów oceny stanu środowiska przyrodniczego, mianowicie: miasto Olsztyn, miasto Elbląg i strefa warmińsko-mazurska. Strefa miasto Olsztyn (PL2801) posiada powierzchnię 88 km^2 i zamieszkuje ją 168 212 mieszkańców. Kolejna strefa to miasto Elbląg (PL2802) zajmująca powierzchnię 80 km^2 i zamieszkiwana przez 113 567 mieszkańców. Obie te strefy zostały zaklasyfikowane jedynie według kryteriów dot. ochrony zdrowia ludzi w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim na 2023 rok. Ostatnia strefa, to strefa warmińsko-mazurska zajmująca powierzchnię 24 006 km^2, jest zamieszkiwana przez 1 084 651 mieszkańców i posiada klasyfikację zarówno według kryteriów dot. ochrony zdrowia ludzi jak i ochrony roślin.

Pod względem ochrony zdrowia ludzi, dla strefy warmińsko-mazurskiej, na której obszarze znajduje się gmina Gołdap wskaźniki SO_2, NO_2, C_6H_6, CO, O_3, PM10, Pb, As, Cd i Ni uzyskały poziom A, co oznacza nieprzekroczenie średniorocznego poziomu dopuszczalnego; wskaźnik PM2,5 uzyskał natomiast poziom A dla fazy I oraz poziom A1 dla fazy II (nieprzekraczające dopuszczalnych wartości). Wskaźnik B(a)P uzyskał wartość C oznaczającą przekroczenie dopuszczalnego poziomu docelowego. Obszar przekroczenia B(a)P zajmował 27,7 km^2 (0,1% powierzchni strefy) i był zamieszkiwany przez 21 055 osób, co stanowiło 1,9% mieszkańców strefy. Pod względem osiągnięcia poziomu celu długoterminowego, wszystkie wskaźniki za wyjątkiem ozonu zostały spełnione. Powierzchnia obszaru przekroczenia wskaźnika ozonu wyniosła 17 984,9 km^2 (74,9% powierzchni strefy) i była zamieszkiwana przez 874 819 osób (80,7% liczby mieszkańców strefy). Wysokie stężenie benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM10 zarejestrowano w szczególności w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-grudzień).

Tab. 26. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej

Kod strefy	Nazwa strefy	SO_2	NO_2	C_6H_6	CO	O_3[1)]	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5[2)]
PL2801	miasto Olsztyn	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
PL2802	miasto Elbląg	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
PL2803	strefa warmińsko-mazurska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

[1)] *Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,*

[2)] *Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefy uzyskały klasę A.*

Źródło: Opracowanie na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za 2023 rok.

Objaśnienia:

A – poziom stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy nieprzekraczający średniorocznego poziomu docelowego

C – poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną średniorocznego poziomu docelowego

Tab. 27. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2023 w województwie warmińsko – mazurskim z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia ludzi

Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km²]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańców strefy [%]
Benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10 — ochrona zdrowia ludzi							
PL2803	strefa warmińsko-mazurska	poziom docelowy	śr. roczna	27,7	0,1	21055	1,9
Ozon — ochrona zdrowia ludzi							
PL2801	miasto Olsztyn	poziom celu długoterminowego	śr. 8-godz.	63,9	72,6	124519	74,0
PL2802	miasto Elbląg	poziom celu długoterminowego	śr. 8-godz.	78,4	98	113560	100
PL2803	strefa warmińsko-mazurska	poziom celu długoterminowego	śr. 8-godz.	17984,9	74,9	874819	80,7

Źródło: Opracowanie na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za 2023 rok.

Biorąc pod uwagę kryteria określone w celu ochrony roślin tzn. SO_2, NO_x i O_3, wszystkie uzyskały poziom A (poziom stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy nieprzekraczający średniorocznego poziomu docelowego). Z kolei analiza osiągnięcia poziomu celu długoterminowego wykazała, że pod względem wskaźnika O_3 strefa warmińsko-mazurska uzyskała klasę D2 oznaczającą przekroczenie tego poziomu.

Powierzchnia obszaru przekroczenia wynosiła 21 588,9 km^2 (89,9% powierzchni strefy), z czego 20 983,1 km^2 stanowiło obszary ekosystemów (tereny naturalne i rolne).

Tab. 28. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2023 w województwie warmińsko–mazurskiej z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony roślin

Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km^2]	Udział w powierzchni strefy [%]	Powierzchnia obszarów ekosystemów objętych przekroczeniem [km^2]*
Ozon – ochrona roślin						
PL2803	strefa warmińsko-mazurska	poziom celu długoterminowego	AOT40	21588,9	89,9	20983,1

** Jako obszary ekosystemów uwzględniono tereny naturalne (obejmujące lasy i ekosystemy naturalne, obszary podmokłe oraz obszary wodne) oraz tereny rolne. Nie włączono terenów antropogenicznych (np. zabudowa miejska, tereny przemysłowe, komunikacyjne, budowy itp.). Wartość oszacowana na podstawie zasobów bazy Corine Land Cover 2018.*

Źródło: Opracowanie na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za 2023 rok.

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są przestarzałe i nieefektywne indywidualne źródła ciepła (piece gazowe, piece węglowe i ogrzewanie elektryczne). Istotnym emiterem zanieczyszczeń są również funkcjonujące w mieście Gołdap stare, niezmodernizowane kotłownie (indywidualne i lokalne). Źródła te powodują w szczególności tzw. niską emisję, czyli emisję na wysokości do 40 m skutkującą przekroczeniami stężeń benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM10. Innym istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest system transportowy (samochodowy, kolejowy i komunikacja miejska), emitowane są: tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, pyły zawierające metale ciężkie oraz pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

W 2023 roku w gminie Gołdap działał Punkt Informacyjny Programu „Czyste Powietrze" udzielającego dofinansowanie termomodernizacji oraz wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe. Udzielił on 1676 konsultacji, zorganizował 4 spotkania informacyjne dla mieszkańców, a za jego pośrednictwem złożono 32 wnioski. W ostatnich latach w gminie realizowane były również działania z zakresu termomodernizacji budynków, gruntowych modernizacji źródeł ciepła (w tym części kotłowni), modernizacji instalacji zakładów przemysłowych oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii.

4.8 Hałas

Największe zagrożenie akustyczne dla obszaru gminy Gołdap dotyczy hałasu komunikacyjnego. Na jego poziom mają wpływ zwłaszcza natężenie ruchu, struktura ruchu (udział pojazdów ciężkich), stan techniczny pojazdów, rodzaj i jakość nawierzchni, organizacja ruchu oraz zabudowa przylegająca do ciągów komunikacyjnych. Ciągami komunikacyjnymi mającymi wpływ na klimat akustyczny na obszarze gminy są głównie: droga krajowa nr 65 oraz drogi wojewódzkie nr 650 i 651. Przez teren przebiega również linia kolejowa nr 41 Ełk – Gołdap, po której aktualnie regularny ruch pociągów nie jest prowadzony (stan na 2023 rok). Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Polskie Koleje Państwowe, na terenie gminy Gołdap nie występują tereny zagrożone hałasem ani objęte ochroną akustyczną ze względu na hałas emitowany przez kolej. Dla obszaru gminy zgodnie ze stanem na rok 2023 nie opracowano przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad strategicznych map hałasu.

Działające na terenie gminy Gołdap zakłady przemysłowe są nieliczne, nie występują również duże zakłady, co za tym idzie oddziaływanie przemysłu na klimat akustyczny gminy jest niewielkie. Uciążliwość akustyczna przemysłu występuje jedynie lokalnie w najbliższym otoczeniu tych terenów.

Istotnym źródłem hałasu w skali lokalnej są natomiast elektrownie wiatrowe zlokalizowane na terenie gminy Gołdap.

4.9 Promieniowanie elektromagnetyczne

Oceny poziomów promieniowania pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach PMŚ, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy pola elektromagnetyczne (PEM) są to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach z zakresu od 0 Hz do 300 GHz.

Głównymi źródłami sztucznie wytwarzanych pól elektromagnetycznych są:

- Elektromagnetyczne linie wysokiego napięcia o częstotliwości 50 Hz;
- Instalacje radiokomunikacyjne tj. stacje bazowe telekomunikacji ruchomej (w tym telefonii komórkowej, internetowej) i stacje nadające programy radiowe i telewizyjne.

Na terenie gminy Gołdap źródłami promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są m.in.:

- linie i stacje elektroenergetyczne wysokich napięć (110 kV);
- urządzenia radiokomunikacyjne;
- urządzenia radionawigacyjne;
- urządzenia radiolokacyjne.

Na obszarze gminy nie występują punkty stałej sieci pomiarowej ani punkty monitoringu badawczego pól elektromagnetycznych, stąd też brak jest aktualnych informacji dotyczących przekroczeń.

4.10 Zagrożenie poważną awarią

Na terenie objętym opracowaniem nie występują zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii (zgodnie z wykazem udostępnionym przez GIOŚ).

4.11 Transport drogowy i kolejowy

Gmina Gołdap położona jest poza głównymi szlakami komunikacyjnymi kraju. Na jej sieć komunikacyjną składają się: droga krajowa (w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział Olsztyn, Rejon w Ełku), drogi wojewódzkie (w zarządzie Zarządu Dróg Wojewódzkich w Olsztynie), drogi powiatowe (w zarządzie Zarządu Dróg Powiatowych w Gołdapi), drogi gminne (w zarządzie Gminy Gołdap) oraz drogi wewnętrzne.

Przez teren gminy Gołdap przechodzi droga krajowa klasy GP (droga główna ruchu przyspieszonego), której długość na obszarze gminy wynosi 24,034 km:

- 65 granica państwa – Gołdap – Olecko – Ełk – Grajewo – Mońki – Białystok – Bobrowniki – granica państwa. W roku 2010 po budowie obwodnicy miasta Gołdap droga ta zmieniła swój przebieg, co spowodowało przeniesienie ruchu tranzytowego poza granice miasta.

Przez teren gminy Gołdap przebiegają dwie drogi wojewódzkie klasy G (drogi główne), o łącznej długości na obszarze gminy wynoszącej 29,474 km:

- 650 Stara Różanka – Srokowo – Węgorzewo – Banie Mazurskie – Gołdap;
- 651 Gołdap – Żytkiejmy – Szypliszki – Sejny, która objęta jest projektem „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 651 na odcinku Gołdap-Dubieninki".

Występują również liczne drogi powiatowe, których łączna długość wynosi 130,54 km.

Na obszarze gminy Gołdap znajdują się także drogi gminne, których łączna długość wynosi 73,33 km, z czego 13,898 km przebiega przez teren miasta, natomiast 59,432 km przez tereny wiejskie.

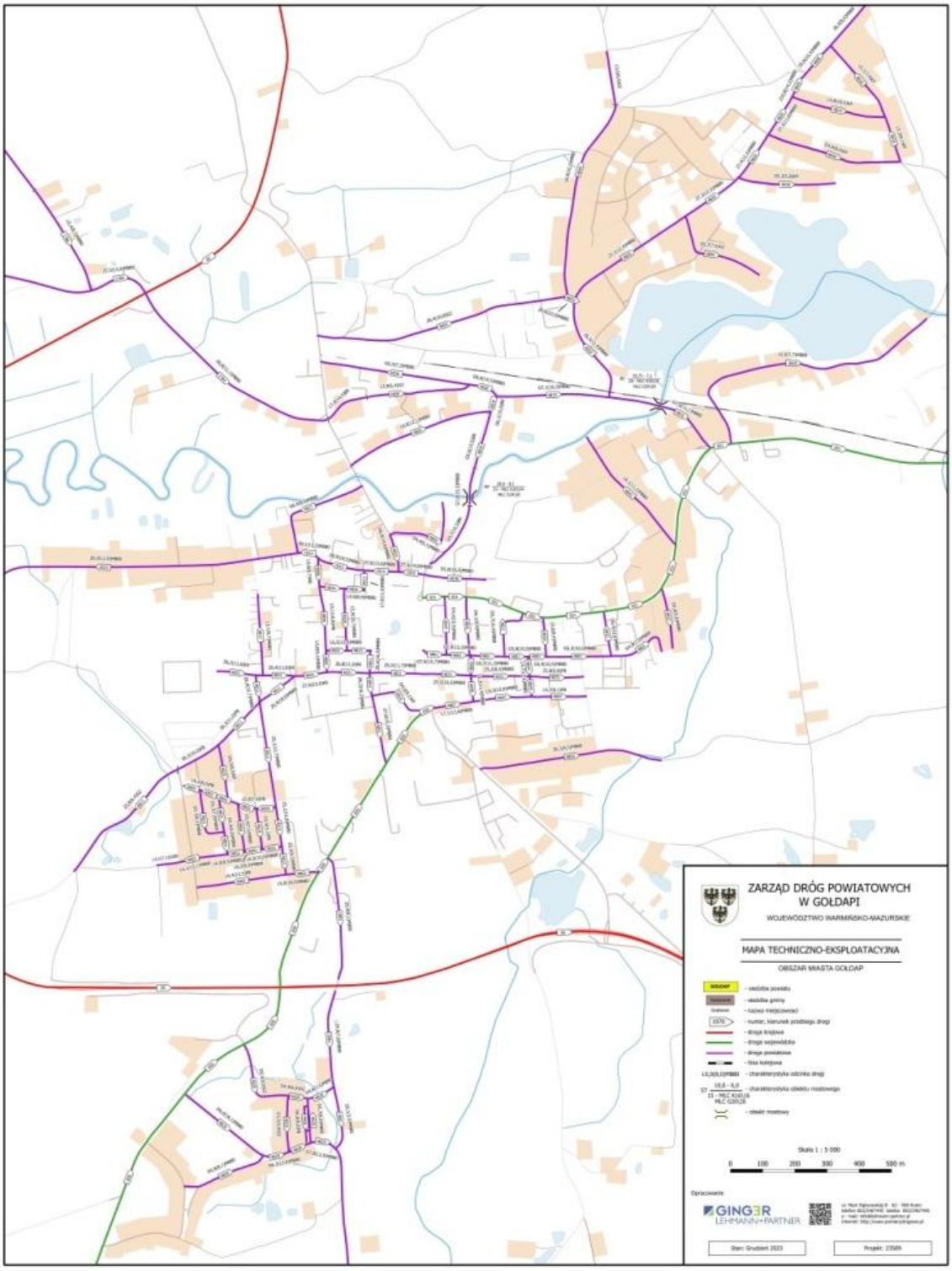
Drogi wewnętrzne o znaczeniu lokalnym posiadające nawierzchnię z masy bitumicznej, kostki betonowej brukowej, brukowca, żwirowe, żużlowe i gruntowe mają na terenie gminy Gołdap łączną długość 111,68 km.

Przez teren gminy Gołdap przebiega linia kolejowa nr 41 Ełk – Gołdap, odcinek Olecko – Gołdap, po której aktualnie regularny ruch pociągów nie jest prowadzony (stan na rok 2023). Występuje również stacja kolejowa Gołdap oraz przystanki osobowe Pogorzel, Górne, Botkuny a także przystanek towarowy Gołdap Tartak. W dokumencie „PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku" znajduje się projekt „Prace na linii kolejowej nr 41 na odcinku Olecko-Gołdap", jeżeli zostanie on zrealizowany, ruch pociągów na linii może zostać wznowiony.

Zgodnie z danymi BDOT10k, na terenie gminy Gołdap znajduje się 76 przystanków autobusowych. Najwięcej z nich zlokalizowanych jest w obrębach miejskich Gołdapi (1 i 2) oraz Kozaki i Zatyki. W mieście Gołdap według informacji z dnia 15.04.2024 r. dostępnych na portalu Urzędu Miejskiego w Gołdapi kursują 3 linie komunikacji miejskiej, mianowicie:

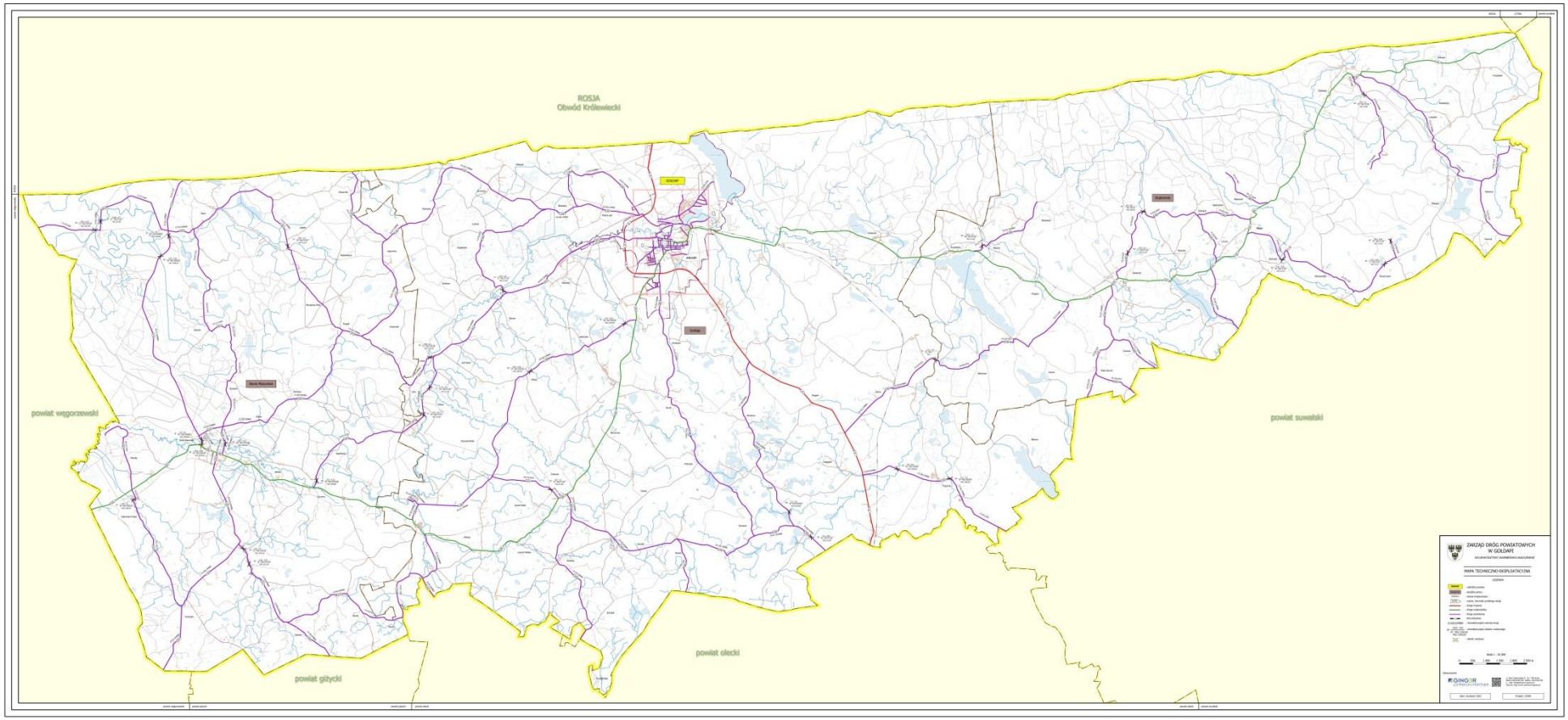
- Gołdap - Kośmidry - Gołdap;
- Gołdap - Osiedle II - Gołdap;
- Gołdap - Mazurskie Tężnie Solankowe - Leśny Zakątek - Gołdap.

Ryc. 41 Schemat sieci drogowej na terenie miasta Gołdap

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Gołdapi

Ryc. 42 Schemat sieci drogowej na terenie powiatu gołdapskiego

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Gołdapi

4.12 Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

Na obszarze gminy Gołdap występuje teren zamknięty zastrzeżony ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, na którym usytuowana jest linia kolejowa nr 41 relacji Ełk – Gołdap. Biegnie ona przez takie obręby ewidencyjne jak: Górne (21,73 ha), Kozaki (38,34 ha), Pogorzel (4,63 ha) i Gołdap 2 (14,46 ha). Zestawienie informacji dotyczące terenów zamkniętych kolejowych na terenie gminy Gołdap zostało przedstawione w tabeli poniżej:

Tab. 29. Zestawienie terenów zamkniętych kolejowych na terenie gminy Gołdap

Lp.	obręb	Nr działki	Pow. działki [ha]	ID działki
1.	8 - Górne	144/3	13,9995	281803_5.0008.144/3
2.	8 - Górne	175/2	7,7316	281803_5.0008.175/2
3.	17 - Kozaki	218/15	0,1032	281803_5.0017.218/15
4.	17 - Kozaki	218/16	20,5165	281803_5.0017.218/16
5.	17 - Kozaki	238	6,4900	281803_5.0017.238
6.	17 - Kozaki	252	11,2328	281803_5.0017.252
7.	23 - Pogorzel	125	4,6300	281803_5.0023.125
8.	2 - Gołdap 2	506/2	1,2234	281803_4.0002.506/2
9.	2 - Gołdap 2	506/8	2,9206	281803_4.0002.506/8
10.	2 - Gołdap 2	506/5	0,2436	281803_4.0002.506/5
11.	2 - Gołdap 2	507/5	5,2393	281803_4.0002.507/5
12.	2- Gołdap 2	507/20	2,4068	281803_4.0002.507/20
13.	2- Gołdap 2	507/26	2,4262	281803_4.0002.507/26

Źródło: Decyzja nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe (Dz. U. Ministra Infrastruktury z 2020 r. poz. 38 ze zm.)

Strefy ochronne od linii kolejowych wskazane są w odpowiednich przepisach odrębnych, a w celu uniknięcia niedogodności w wyniku potencjalnych drgań lub hałasu zabudowę należy sytuować w odpowiedniej odległości od tych obszarów.

Na terenie gminy Gołdap zlokalizowane są również tereny zamknięte resortu obrony narodowej wskazane Decyzją nr 58/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 maja 2026 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej (ze zm.). Tereny zamknięte wojskowe na obszarze gminy zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Tab. 30. Zestawienie terenów zamkniętych wojskowych na terenie gminy Gołdap

Lp.	Miejscowość	Obręby i numery działek	Miejsce przechowywania Dokumentacji geodezyjno-kartograficznej
1	Gołdap	2 Gołdap, dz. 970/25	RZI OLSZTYN
2	Gołdap	2 Gołdap, dz. 820/5, 820/6, 820/7, 820/8, 820/9, 820/10, 820/11, 820/12, 820/13, 820/14, 820/15, 820/16, 820/17, 820/18, 821/5, 821/6, 821/7, 821/8, 821/9, 821/10, 821/11, 821/12, 821/13, 821/14, 821/15, 821/16, 821/17, 822/16, 822/18, 815/8, 821/2, 1490/2, 1490/3	RZI OLSZTYN
3	Kozaki	17 Kozaki, dz. 3490, 3492, 3489, 3491, 3493	RZI OLSZTYN
4	Kozaki	17 Kozaki, dz. 162/42	RZI OLSZTYN
5	Bałupiany	Bałupiany, dz. 222/43, 222/45, 222/47	RZI OLSZTYN
6	Pietraszki	22 Pietraszki, dz. 69/39, 69/40, 81/9, 95/8	RZI OLSZTYN
7	Rożyńsk	24 Rożyńsk, dz. 89/17	RZI OLSZTYN
8	Jabłońskie	10 Jabłońskie, dz. 116/6, 116/5, 117, 119/11, 119/6, 122/60	RZI OLSZTYN
9	Gołdap	1 GOŁDAP, dz. 68/1, 68/2	RZI OLSZTYN

Źródło: Decyzja nr 58/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 maja 2026 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej (ze zm.)

Na terenie gminy Gołdap występują strefy ochronne terenu zamkniętego, zlokalizowana w miejscowości Kozaki. W obrębie stref ochronnych występują ograniczenia w zagospodarowaniu i korzystaniu z terenów, w tym zakazy budowy określonych kategorii obiektów. Zakres ograniczeń jest zróżnicowany w zależności od strefy i narasta od strefy A do strefy E. Ustalenia planu ogólnego powinny uwzględnić poniższe ograniczenia przy określaniu przeznaczenia terenów, profilu funkcjonalnego stref planistycznych oraz dopuszczalnych kierunków zagospodarowania.

Strefa A

W strefie A obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i korzystaniu z terenów, obejmujące zakaz budowy obiektów i funkcji mogących powodować zwiększone zagrożenie lub generować znaczną koncentrację ludności. W szczególności ograniczenia dotyczą zakazu lokalizacji:

- zakładów przemysłowych o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa;

- zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej;
- budynków użyteczności publicznej przystosowanych do jednoczesnego pobytu co najmniej 300 osób;
- budynków zamieszkania zbiorowego przystosowanych do jednoczesnego pobytu co najmniej 300 osób;
- gęsto zaludnionej zabudowy zwartej, w tym zabudowy śródmiejskiej;
- miejsc masowych zgromadzeń, w tym miejsc organizacji imprez masowych;
- obiektów o konstrukcji wrażliwej, szczególnie podatnej na oddziaływanie fali uderzeniowej, z wyjątkiem budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Za obiekty o konstrukcji wrażliwej uznaje się w szczególności budynki o powierzchni zabudowy przekraczającej 2000 m^2, inne niż budynki obiekty budowlane o powierzchni dachu przekraczającej 1000 m^2, a także obiekty budowlane posiadające ściany kurtynowe, osłonowe lub zewnętrzne wykonane ze szkła albo innych materiałów podatnych na oddziaływanie fali uderzeniowej i generujących duże ilości małych odłamków, jeżeli powierzchnia elementów wrażliwych stanowi ponad 50% powierzchni całkowitej ściany, a powierzchnia jednego elementu wynosi co najmniej 1,5 m^2.

Strefa B

W strefie B obowiązują wszystkie ograniczenia wskazane dla strefy A. Dodatkowo wprowadza się ograniczenia dotyczące lokalizacji funkcji mieszkaniowych, obiektów pobytu ludzi oraz wybranych elementów infrastruktury technicznej i transportowej. W strefie B obowiązuje zakaz budowy:

- budynków użyteczności publicznej;
- budynków zamieszkania zbiorowego;
- budynków mieszkalnych;
- budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej;
- dróg publicznych o dużym natężeniu ruchu, w tym autostrad, dróg ekspresowych, dróg krajowych oraz innych dróg publicznych o natężeniu powyżej 5000 pojazdów na dobę;
- linii kolejowych magistralnych oraz innych linii kolejowych o natężeniu powyżej 5000 pasażerów na dobę;

- komunikacyjnych szlaków wodnych o znaczeniu międzynarodowym oraz innych dróg wodnych o natężeniu powyżej 1800 użytkowników na dobę;
- napowietrznych sieci elektroenergetycznych najwyższego napięcia, w których różnica potencjałów pomiędzy przewodem fazowym a ziemią jest większa lub równa 220 kV, wraz z ich instalacjami;
- naziemnych nieobwałowanych instalacji o istotnym znaczeniu w zakresie transportu, magazynowania, dystrybucji lub przetwarzania paliw płynnych i gazowych, w tym magazynów, zbiorników, rurociągów i gazociągów;
- miejsc wypoczynku i rekreacji zbiorowej, w których przebywa powyżej 900 osób na dobę.

Strefa C

W strefie C obowiązują wszystkie ograniczenia właściwe dla stref A i B. Ponadto wprowadza się dodatkowe ograniczenia odnoszące się do infrastruktury transportowej o średnim natężeniu ruchu, miejsc rekreacji o średniej intensywności użytkowania oraz sieci elektroenergetycznych wysokiego napięcia. W strefie C obowiązuje dodatkowo zakaz budowy:

- dróg publicznych o średnim natężeniu ruchu, w tym dróg wojewódzkich, dróg powiatowych oraz innych dróg publicznych o natężeniu od 1000 do 5000 pojazdów na dobę;
- linii kolejowych pierwszorzędnych oraz innych linii kolejowych o natężeniu od 1000 do 5000 pasażerów na dobę;
- komunikacyjnych szlaków wodnych o znaczeniu regionalnym kategorii II i III oraz innych dróg wodnych o natężeniu od 400 do 1800 użytkowników na dobę;
- miejsc wypoczynku i rekreacji, w których przebywa od 200 do 900 osób na dobę;
- napowietrznych sieci elektroenergetycznych wysokiego napięcia, w których różnica potencjałów pomiędzy przewodem fazowym a ziemią jest większa lub równa 60 kV i mniejsza niż 220 kV, wraz z ich instalacjami.

Strefa D

W strefie D obowiązują wszystkie ograniczenia określone dla stref A, B i C. Dodatkowo ograniczeniu podlega lokalizacja infrastruktury transportowej o małym natężeniu ruchu

oraz miejsc wypoczynku i rekreacji o mniejszej intensywności użytkowania. W strefie D obowiązuje ponadto zakaz budowy:

- dróg publicznych o małym natężeniu ruchu, w tym dróg powiatowych, dróg gminnych oraz innych dróg publicznych o natężeniu poniżej 1000 pojazdów na dobę;
- linii kolejowych drugorzędnych, linii kolejowych znaczenia miejscowego oraz innych linii kolejowych o natężeniu poniżej 1000 pasażerów na dobę;
- komunikacyjnych szlaków wodnych o znaczeniu regionalnym kategorii Ia i Ib oraz innych dróg wodnych o natężeniu poniżej 400 użytkowników na dobę;
- miejsc wypoczynku i rekreacji, w których przebywa mniej niż 200 osób na dobę.

Strefa E

W strefie E obowiązuje najszerszy zakres ograniczeń. Obejmuje ona wszystkie ograniczenia przewidziane dla stref A, B, C i D. Dodatkowo ograniczenia dotyczą napowietrznych sieci elektroenergetycznych średniego napięcia. W strefie E obowiązuje ponadto zakaz budowy napowietrznych sieci elektroenergetycznych średniego napięcia, w których różnica potencjałów pomiędzy przewodem fazowym a ziemią jest większa lub równa 15 kV i mniejsza niż 60 kV, wraz z ich instalacjami.

W celu uniknięcia konfliktów funkcjonalno-przestrzennych, a także zapewnienia swobody użytkowania terenów zamkniętych stronie wojskowej należy brać pod uwagę ich lokalizację. Jest to szczególnie istotne w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych i innych działań mogących wpłynąć na ograniczenie zdolności do realizacji zadań obronnych. Co do potencjalnej lokalizacji zabudowy w otoczeniu terenów należy również uwzględnić występujące na obszarze drgania, możliwe zanieczyszczenie powietrza oraz okresowy hałas wynikający z przeprowadzanych ćwiczeń strzeleckich i wojskowych.

4.13 Obszary ograniczonego użytkowania

Na terenie gminy nie wskazuje się obszarów ograniczonego użytkowania w myśl ustawy z dn. 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Jeżeli odpowiednia

dokumentacja wykaże konieczność wyznaczenia takich obszarów ze względu na możliwość niedotrzymania standardów środowiskowych w przypadku konkretnych inwestycji czy obiektów istniejących, należy rozważyć wyznaczenie takich stref, aby zminimalizować ryzyko konfliktów społecznych.

4.14 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy Gołdap nie wskazuje się obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub remediacji.

Na obszarze gminy Gołdap przewidziano rekultywację udokumentowanych obszarów złóż w kierunkach: leśnym, rolniczo-leśnym, rolniczo-wodnym, rolniczym i wodnym. Kierunki rekultywacji dla poszczególnych złóż zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Tab. 31. Kierunki rekultywacji dla obszarów złóż na terenie gminy Gołdap

Nazwa Złoża	Kopalina	Rekultywacja
Babki II	piaski i żwiry	leśny
Niedrzwica 4	torfy	leśny
Wronki Wielkie	surowce ilaste ceramiki budowlanej	leśny
Kośmidry	piaski i żwiry	leśny
Kozaki	piaski i żwiry	leśny
Bałupiany III	piaski i żwiry	rolniczo-leśny
Kośmidry II	piaski i żwiry	rolniczo-leśny
Marcinowo	surowce ilaste ceramiki budowlanej	rolniczo-leśny
Wiłkajcie	piaski i żwiry	rolniczo-leśny
Botkuny	piaski i żwiry	rolniczo-wodny
Bałupiany IV	piaski i żwiry	rolniczo-wodny
Kośmidry III	piaski i żwiry	rolniczo-wodny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PIG

Na obszarze gminy Gołdap występują również tereny poprzemysłowe wymagające rekultywacji bądź rewitalizacji (np. w okolicach ulicy Stadionowej), gdzie możliwy jest w przyszłości rozwój zabudowy mieszkaniowej.

4.15 Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

W ramach przedsięwzięcia stowarzyszenia „Polskie Miasta Cittaslow" tzn. ponadlokalnego programu rewitalizacji miast stworzono dokument „Program rewitalizacji obszaru w Gminie Gołdap (czerwiec 2016)" wskazujący na terenie gminy obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji znajduje się na terenie miasta Gołdap i obejmuje ulice: 1-go Maja, Cmentarna, Dolna, Jeziorowa, Kolejowa, Krótka, Lipowa, Mazurska, Nadbrzeżna, Okrężna, Paderewskiego, Plac Zwycięstwa, Prom. Zdrojowa, Słoneczna, Stadionowa, St. Mikołajczyka, Suwalska, Wczasowa, Zatorowa, Armii Krajowej, Jaćwieska, Ks. Popiełuszki, Partyzantów, Szkolna, T. Kościuszki, Tatyzy, Wojska Polskiego oraz Żeromskiego nr 2 i nr 4. Powierzchnia obszaru wynosi 0,80 km^2, co stanowi 4,71% powierzchni miasta Gołdap i 0,22% powierzchni gminy. Obszar ten został przedstawiony na rycinie poniżej:

Ryc. 43 Obszar gminy Gołdap przeznaczony do rewitalizacji

Źródło: Program rewitalizacji obszaru w Gminie Gołdap (czerwiec 2016)

Celami rewitalizacji są m.in. zabezpieczenie i ochrona zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego; poprawa efektywności energetycznej budynków; zachowanie i rewitalizacja budynków oraz obiektów o walorach historycznych, kulturowych, architektonicznych i urbanistycznych; stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju funkcji handlowo-usługowych; rewitalizacja i modernizacja ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych oraz rewitalizacja; wspieranie zrównoważonego rozwoju przestrzenno-funkcjonalnego i zgodnego współistnienia funkcji użytkowych obszaru jako miejsca zamieszkania i pracy; poprawa jakości obiektów mieszkalnych oraz otoczenia mieszkaniowego, a także modernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Jednym z celów operacyjnych Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Gołdap do roku 2030 jest zagospodarowanie niewykorzystanych przestrzeni i obiektów publicznych na cele społeczne. W celu tym pośród kierunków działań wymienione jest opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji, stąd też możliwe jest, że taki program powstanie w przyszłości, zostanie wyznaczony nowy obszar rewitalizacji i wskazane zaktualizowane kierunki działań. W strategii wskazane są również m.in. następujące kierunki działań: rewitalizacja/zagospodarowywanie obiektów zabytkowych/obszarów publicznych i rozwój zielonej infrastruktury z zakresem działań: rewitalizacja Parku Miejskiego na Placu Zwycięstwa.

W gminnym programie opieki nad zabytkami gminy Gołdap na lata 2021-2024 wymieniony jest priorytet I – dbałość o zachowanie istniejących walorów zabytkowych oraz działanie dot. przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych obiektów zabytkowych będących pod administracją Gminy.

4.16 Obszary ciche w aglomeracji i poza nią

Na terenie gminy nie wyznaczono obszarów cichych w aglomeracji i poza aglomeracją.

4.17 Obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego

Gmina położona jest poza strefami pasów technicznych oraz pasów nadbrzeżnych.

4.18 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu projektu na środowisko

Ze względu na kierunki oraz zasięgi nowych rodzajów zagospodarowania terenu, wyklucza się transgraniczne oddziaływanie na środowisko nowych inwestycji na terenie gminy Gołdap.

5 Wstępna prognoza zmian zachodzących w środowisku

Teren objęty obszarem opracowania na czas sporządzania dokumentu nie jest narażony na działanie czynników mogących powodować istotne zmiany w środowisku przyrodniczym. Ze względu na położenie gminy Gołdap na obszarach cennych przyrodniczo oraz w granicach różnych form ochrony przyrody, możliwości inwestycyjne na obszarach niezurbanizowanych oraz leśnych są znacznie ograniczone. Wyznaczenie nowych przeznaczeń gruntów opierać się będzie o wnioski właścicieli oraz plany inwestycyjne gminy przy jednoczesnym uwzględnieniu warunków wynikających z przepisów odrębnych, w tym dotyczących gospodarowania terenami prawnie chronionymi. Co za tym idzie projektowane zagospodarowanie nie będzie przedsięwzięciem oddziałującym w znaczący sposób na elementy środowiska przyrodniczego.

Teren gminy Gołdap nie jest obszarem silnie uprzemysłowionym, niewielkie zakłady przemysłowe znajdują się głównie w mieście Gołdap. Ze względu na znajdujące się w granicach miasta uzdrowisko, prawdopodobnym jest, że nie nastąpi rozwój zabudowy przemysłowej na tych terenach. Projektowane nowe zagospodarowanie terenu dotyczy w głównej mierze terenów mieszkaniowych i usługowych, dlatego też zmiany nie spowodują istotnych zmian w środowisku przyrodniczym ani nie przyczynią się do powstania znaczących źródeł zanieczyszczeń.

Opracowanie planu ogólnego wpłynie na uaktualnienie ustaleń dotyczących zagospodarowania i ładu przestrzennego gminy Gołdap. Zwiększanie powierzchni terenów zabudowy będzie odbywało się w sposób racjonalny i sukcesywny przy uwzględnieniu zapotrzebowania oraz przepisów odrębnych. Projektowany plan ogólny uwzględnia również w swoich ustaleniach zapisy dokumentów planistycznych wyższego rzędu.

6 Określenie predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, polegające w szczególności na wskazaniu obszarów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze

Kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru objętego opracowaniem wynika z predyspozycji przyrodniczych takich jak: budowa geologiczna, rzeźba terenu, występowanie wód powierzchniowych, obecne zagospodarowanie terenu, pokrycie terenu roślinnością oraz występowanie terenów prawnie chronionych.

Na obszarze objętym opracowaniem ekofizjograficznym występują chronione siedliska, na których mogą występować stanowiska chronionych gatunków roślin, grzybów oraz miejsc lęgowych ptaków i rozrodu zwierząt, objętych ochroną w myśl ustawy o ochronie przyrody. Dlatego też przy realizacji nowych inwestycji, w tym zabudowy należy zachować szczególną ostrożność oraz upewnić się co do istnienia ewentualnych siedlisk.

W granicach planu występują obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody mianowicie: obszary chronionego krajobrazu, park krajobrazowy wraz z otuliną, pomniki przyrody, rezerwaty przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz Obszary Natura 2000 (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk i Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków).

Tereny stanowiące obszary chronione na terytorium gminy Gołdap zostały ujęte w rozdziale 3.

Proponowane kierunki kształtowania krajobrazu omawianego terenu obejmują m.in.:

- Zagospodarowanie zielenią powierzchni działek, które nie zostaną przeznaczone pod zabudowę i utwardzenia;
- Racjonalne wykorzystanie przestrzeni z zachowaniem wartości przyrodniczych;
- Ochronę wód podziemnych w tym GZPW przed zanieczyszczeniami antropogenicznymi i odpadami przez wprowadzenie prawidłowej gospodarki odpadami (wyznaczone i szczelne miejsca do gromadzenia odpadów) oraz gospodarki wodno-ściekowej;

- Uwzględnienie w zagospodarowaniu terenu występujących form ochrony przyrody i ograniczeń obowiązujących na obszarach objętych ich zasięgiem zawartych w przepisach odrębnych;
- Uwzględnienie ograniczeń wynikających z położenia części obszaru opracowania na terenach zagrożonych powodzią;
- Zachowanie dopuszczalnego poziomu hałasu i poziomu natężenia promieniowania pól elektromagnetycznych;
- Możliwie maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu;
- Ograniczenie lokalizacji przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem infrastruktury technicznej.

7 Ocena przydatności środowiska, polegająca na określeniu możliwości rozwoju i ograniczeń dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania obszaru

Przyszłe zagospodarowanie terenu, przy czym planowaną formą zagospodarowania jest głównie kontynuacja zabudowy mieszkaniowej, usługowej i zagrodowej, powinno być prowadzone racjonalnie z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju oraz z uwzględnieniem ładu przestrzennego.

Planowane zagospodarowanie nie wpływa w żaden sposób na pogorszenie stanu środowiska naturalnego terenu opracowania jak i terenów sąsiednich (plan nie wyznacza konkretnego rodzaju budynków mogących znajdować się w katalogu oddziałujących na środowisko) oraz nie spowoduje zagrożenia dla wód powierzchniowych przy zachowaniu racjonalnej gospodarki terenami. Należy zwrócić uwagę na strefę występowania GZWP, w której celem nadrzędnym winno być wyeliminowanie emisji zanieczyszczeń do gleby (głównie ścieków bytowych z nieszczelnych układów indywidualnych oraz nieoczyszczonych wód z terenów rolniczych i przemysłowych).

Przy zagospodarowywaniu terenów należy mieć na uwadze przepisy odrębne regulujące odległości zabudowy m.in. od lasów czy cmentarzy. Pozwoli to ograniczyć ingerencję w ekosystemy jak również zachować niezbędne warunki higieniczno-sanitarne.

Korzystne warunki ekofizjograficzne wynikają z:

- Dogodnych warunków geomorfologicznych terenu, w większości niestanowiących utrudnień w możliwości zagospodarowania i realizacji inwestycji;
- Położenia poza zasięgiem obszarów narażonych na czynne procesy erozyjne oraz w znacznej większości poza zasięgiem osuwisk;
- Położenia większości obszaru poza terenami zagrożonymi powodzią – tereny te powinny pozostać niezabudowane;
- Ukształtowanej struktury przestrzennej uwzględniającej występowanie na obszarze form ochrony przyrody.

8 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego

Uwarunkowania ekofizjograficzne określają predyspozycje funkcjonalno – przestrzenne i możliwości zagospodarowania przestrzennego terenu opracowania.

W planie ogólnym teren gminy Gołdap został dostosowany do potencjału inwestycyjnego oraz ukształtowanej przez lata struktury użytkowania terenu.

W ramach wyznaczonych przeznaczeń wskazano do kontynuacji głównie strefy mieszkaniowe, zagrodowe oraz stanowiące o możliwości realizacji usług i produkcji. Całość opiera się o założenia niskoszkodliwe dla środowiska, tj. z poszanowaniem istniejących form ochrony przyrody oraz zgodnie z lokalną gospodarką wodami powierzchniowymi i podziemnymi. Ekofizjografia, jako dokument teoretyczny, nie wskazuje bezpośrednio każdego z rodzaju budynków i indywidualnych zagrożeń z nimi związanych. W takim przypadku należy rozważyć każdą inwestycję indywidualnie w celu określenia jej potencjalnego wpływu na środowisko oraz tego, jak komponenty środowiska mogą wpływać na ten obiekt.

Nie prognozuje się problemów w zakresie ochrony środowiska z punktu widzenia zapisów projektu Uchwały. Projekt planu ogólnego sporządzono w oparciu o zgodność z przepisami odrębnymi, wizję terenową oraz ukształtowane od lat osie zagospodarowania przestrzennego.

Warunki klimatyczne na analizowanym obszarze nie ograniczają możliwości zagospodarowania terenu. Projektowane obiekty winny być dostosowane do IV i V

strefy klimatycznej Polski obejmującej większą część województwa warmińsko-mazurskiego, a w tym obszar gminy Gołdap.

9 Zapewnienie warunków utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska

W trakcie analizy dot. opracowań planistycznych, zgodnie z art. 72 ustawy Prawo ochrony środowiska, należy wskazać zapewnienie warunków utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska. W związku z tym w określonych w ustawie przypadkach należy:

- ustalić programy racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalin i racjonalnego gospodarowania gruntami. W przypadku terenów zdegradowanych, powykopaliskowych należy zagospodarować je w sposób minimalizujący zagrożenia środowiskowe oraz z miarę możliwości nadać im charakter terenów biologicznie czynnych.
- zapewnić kompleksowe rozwiązania problemów zabudowy wsi, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni. W ramach rozwoju zabudowy postuluje się o podłączenie zabudowań do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej oraz wodociągowej. Ponadto należy zbadać wydolność komunikacji drogowej, aby uniknąć problemów związanych z planowaniem zabudowy.
- uwzględnić konieczność ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej. W przypadku prowadzenia gospodarki rolnej należy ograniczyć stosowanie środków ochrony roślin powodujących zagrożenia w zakresie przenikania do gruntu, co może powodować zmiany jego składu chemicznego, a w efekcie wpływać negatywnie na zdrowie i życie ludzi, zwierząt i roślin.
- zapewnić ochronę walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych. W tym przypadku na terenie gminy istnieją formy chroniące

krajobraz, a w ich granicach obowiązują odpowiednie wytyczne do ochrony elementów cennych przyrodniczo i krajobrazowo.

- uwzględnić potrzeby w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom. Niewielki fragment gminy w jej południowej części znajduje się na terenie zagrożonym osuwiskami oraz na terenie czynnego osuwiska, jest więc to miejsce gdzie należy wykluczyć powstawanie nowej zabudowy. W przypadku inwestycji na innych obszarach o niesprzyjających warunkach gruntowych niezbędne jest również natomiast szczegółowych badań geologicznych.
- uwzględnić inne potrzeby w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi. Takie potrzeby należy realizować w ramach szczegółowych ustaleń w oparciu o plany miejscowe lub decyzje o warunkach zabudowy. Plan ogólny wyznacza ramy inwestycyjne, których uszczegółowienie nastąpi w oparciu o szczegółowe akty prawa miejscowego, natomiast ochrona przed czynnikami szkodliwymi oraz sposoby ochrony środowiska winny być realizowane w oparciu o przepisy odrębne.

10 Spis rycin

Ryc. 1 Gmina Gołdap na tle województwa warmińsko-mazurskiego i powiatu gołdapskiego 6
Ryc. 2 Obręby ewidencyjne na terenie gminy Gołdap 6
Ryc. 3 Mezoregiony na terenie gminy Gołdap.....8
Ryc. 4 Rzeźba terenu na terenie gminy Gołdap.....9
Ryc. 5 Jednostki morfogenetyczne na terenie gminy Gołdap 10
Ryc. 6 Klasyfikacja przydatności gruntów na terenie gminy Gołdap 12
Ryc. 7 Istniejący stan zagospodarowania i użytkowania terenu opracowania.....14
Ryc. 8 Grunty rolne na terenie gminy Gołdap 16
Ryc. 9 Mapa glebowo-rolnicza obszaru gminy Gołdap.....17
Ryc. 10 Dorzecza rzek na terenie gminy Gołdap.....19
Ryc. 11 Zlewnie JCWP rzecznych na terenie gminy Gołdap 20
Ryc. 12 Zlewnie JCWP jeziornych na terenie gminy Gołdap 22
Ryc. 13 JCWPd i główne zbiorniki wód podziemnych w granicach gminy Gołdap.....25
Ryc. 14 Złoża bilansowe i wybilansowane na terenie gminy Gołdap.....28
Ryc. 15 Tereny górnicze na terenie gminy Gołdap 28
Ryc. 16 Obszary górnicze na terenie gminy Gołdap 29
Ryc. 17 Nadleśnictwa zlokalizowane na terenie gminy Gołdap 30
Ryc. 18 Lasy na terenie gminy Gołdap 31
Ryc. 19 Lasy ochronne na terenie gminy Gołdap.....32
Ryc. 20 Obszary Natura 2000 na terenie gminy Gołdap.....39
Ryc. 21 Obszary rezerwatów na terenie gminy Gołdap.....41
Ryc. 22 Parki krajobrazowe na terenie gminy Gołdap 43
Ryc. 23 Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Gołdap 46
Ryc. 24 Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe na terenie gminy Gołdap.....48
Ryc. 25 Pomniki przyrody na terenie gminy Gołdap.....52
Ryc. 26 Korytarze ekologiczne na terenie gminy Gołdap.....53
Ryc. 27 Gmina Gołdap w Audycie Krajobrazowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.....55
Ryc. 28 Zabytki nieruchome i stanowiska archeologiczne ujęte w rejestrze zabytków.....67
Ryc. 29 Lokalizacja zabytków nieruchomych i stanowisk archeologicznych ujętych w ewidencji zabytków 86
Ryc. 30 Granice stref ochronnych uzdrowiska Gołdap 96
Ryc. 31 Ryzyko możliwości wystąpienia powodzi w granicach gminy Gołdap 104
Ryc. 33 Mapa osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie gminy Gołdap.. 106
Ryc. 32 Lokalizacja osuwiska i terenów zagrożonych ruchami masowymi w gminie Gołdap ... 106
Ryc. 34 Sieć kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Gołdap..... 110
Ryc. 35 Sieć wodociągowa na terenie gminy Gołdap 113
Ryc. 36 Sieć gazowa na terenie gminy Gołdap..... 120
Ryc. 37 Lokalizacja wiatraków i stref wyłączonych z zabudowy mieszkaniowej na terenie gminy Gołdap..... 124
Ryc. 38 Sieć elektroenergetyczna na terenie gminy Gołdap 125
Ryc. 39 Sieć telekomunikacyjna na terenie gminy Gołdap 127
Ryc. 40 Sieć ciepłownicza na terenie gminy Gołdap..... 132
Ryc. 41 Schemat sieci drogowej na terenie miasta Gołdap 139

Ryc. 42 Schemat sieci drogowej na terenie powiatu gołdapskiego..... 140
Ryc. 43 Obszar gminy Gołdap przeznaczony do rewitalizacji..... 147

11 Spis tabel

Tab. 1. Klasyfikacja przydatności gruntów wraz z warunkami budowlanymi na terenie gminy Gołdap 11
Tab. 2. Zestawienie gruntów rolnych na terenie gminy Gołdap 15
Tab. 3. Zestawienie powierzchni kompleksów przydatności rolniczej na terenie gminy Gołdap 17
Tab. 4. JCWPd na terenie gminy Gołdap 24
Tab. 5. Informacje dotyczące GZWP na terenie gminy Gołdap 24
Tab. 6. Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Gołdap 26
Tab. 7. Typy ochronne lasów na terenie gminy Gołdap 31
Tab. 8. Cele ochrony przyrody Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej 42
Tab. 9. Pomniki przyrody na terenie gminy Gołdap 49
Tab. 10. Zestawienie krajobrazów gminy Gołdap na podstawie Audytu Krajobrazowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 56
Tab. 11. Zespoły i obiekty wpisane do rejestru zabytków 64
Tab. 12. Zabytki ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków 67
Tab. 13. Zabytki archeologiczne Gminnej Ewidencji Zabytków 76
Tab. 14. Zestawienie ilości odpadów odebranych w gminie Gołdap z podziałem na rodzaje w latach 2020-2023 89
Tab. 15. Ilość odpadów odebranych w gminie Gołdap na 1 mieszkańca z podziałem na rodzaje w latach 2020-2023 89
Tab. 16. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku 90
Tab. 17. Zestawienie oceny stanu JCWP rzecznych 99
Tab. 18. Zidentyfikowane presje znaczące na JCWP rzecznych 100
Tab. 19. Zestawienie oceny stanu JCWP jeziornych 101
Tab. 20. Zidentyfikowane presje znaczące na JCWP jeziornych 101
Tab. 21. Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Gołdap 107
Tab. 22. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w latach 2014-2023 108
Tab. 23. Dane dotyczące sieci wodociągowej na terenie gminy Gołdap 111
Tab. 24. Korzystający z sieci wodociągowej w latach 2014-2023 111
Tab. 25. Wykaz kotłowni na terenie gminy Gołdap 129
Tab. 26. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej 134
Tab. 27. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2023 w województwie warmińsko – mazurskim z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia ludzi 134
Tab. 28. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2023 w województwie warmińsko–mazurskiej z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony roślin 135
Tab. 29. Zestawienie terenów zamkniętych kolejowych na terenie gminy Gołdap 141
Tab. 30. Zestawienie terenów zamkniętych wojskowych na terenie gminy Gołdap 142
Tab. 31. Kierunki rekultywacji dla obszarów złóż na terenie gminy Gołdap 146

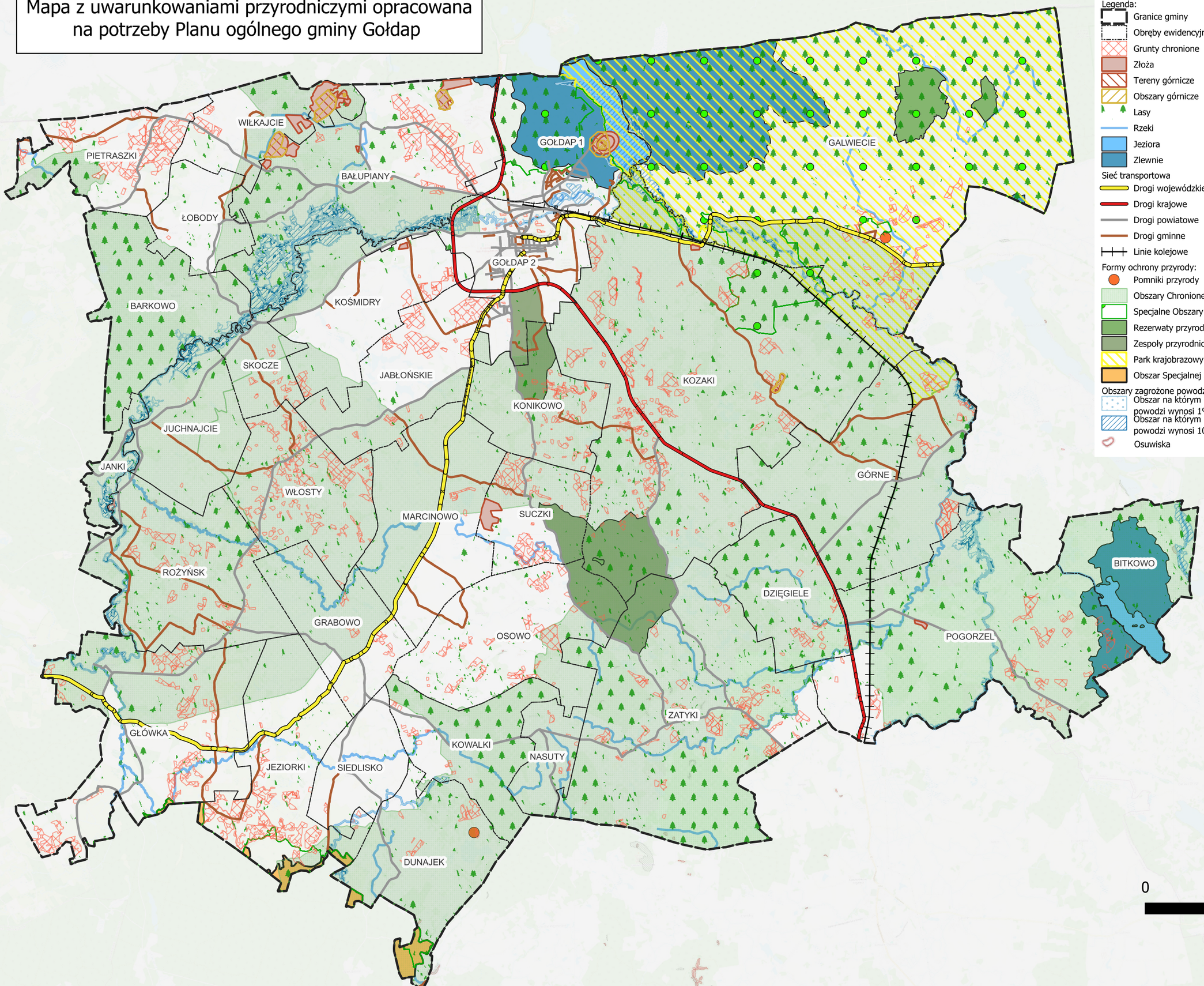
12 Spis wykresów

Wykres 1 Zestawienie klas gruntów ornych na terenie gminy Gołdap.....13

13 Spis załączników

Załącznik nr 1 Mapa z uwarunkowaniami przyrodniczymi……..……..160
Załącznik nr 2 Mapa uwarunkowań antropogenicznych……..……..161

Załącznik nr 1 do Opracowania Ekofizjograficznego
Mapa z uwarunkowaniami przyrodniczymi opracowana na potrzeby Planu ogólnego gminy Gołdap

Legenda:
- Granice gminy
- Obręby ewidencyjne
- Grunty chronione
- Złoża
- Tereny górnicze
- Obszary górnicze
- Lasy
- Rzeki
- Jeziora
- Zlewnie

Sieć transportowa
- Drogi wojewódzkie
- Drogi krajowe
- Drogi powiatowe
- Drogi gminne
- Linie kolejowe

Formy ochrony przyrody:
- Pomniki przyrody
- Obszary Chronionego Krajobrazu
- Specjalne Obszary Ochrony Natura 2000
- Rezerwaty przyrody
- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- Park krajobrazowy
- Obszar Specjalnej Ochrony

Obszary zagrożone powodzią:
- Obszar na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi 1%
- Obszar na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi 10%
- Osuwiska

0 1.25 2.5 km

Załącznik nr 2 do Opracowania Ekofizjograficznego
Mapa uwarunkowań antropogenicznych sporządzona
na potrzeby Planu ogólnego gminy Gołdap

WIŁKAJCIE
PIETRASZKI
BAŁUPIANY
GOŁDAP 1
GALWIECIE
ŁOBODY
GOŁDAP 2
BARKOWO
KOŚMIDRY
SKOCZE
JABŁOŃSKIE
KOZAKI
KONIKOWO
JUCHNAJCIE
JANKI
WŁOSTY
MARCINOWO
SUCZKI
GÓRNE
ROŻYŃSK
GRABOWO
OSOWO
DZIĘGIELE
BITKOWO
POGORZEL
ZATYKI
GŁÓWKA
KOWALKI
NASUTY
JEZIORKI
SIEDLISKO
DUNAJEK

Legenda

- Granice gminy
- Obręby ewidencyjne

Dziedzictwo kulturowe:

- Zabytki nieruchome (ogółem)
- Zabytki archeologiczne (ogółem)
- Zabytki nieruchome wpisane do Woj.Rej.Zab.
- Zabytki nieruchome liniowe wpisane do Woj.Rej.Zab.
- Stanowiska archeologiczne wpisane do Woj.Ew.Zab.
- Stanowiska archeologiczne wpisane do Woj.Rej.Zab.
- Zabytki nieruchome wpisane do Woj.Ew.Zab.
- Zabytki nieruchome obszarowe wpisane do Woj.Rej.Zab.

Drogi publiczne:

- drogi gminne
- drogi krajowe
- drogi powiatowe
- drogi wojewódzkie

0 1,25 2,5 km